Småsaker af en nybegynnare. Fjerde afdelningen

Bokutgåva

C. W. K. Gleerups förlag, Lund 1840.

AF EN

NYBEGYNNARE.

Hon är snarliga fullkommen vorden; och hafver uppfyllt mång år: Ty hennes själ behagade Gudi.

Vishets-Boken 4 Cap. 13–14 vers.

FJERDE AFDELNINGEN.

LUND,

HOS C. W. K. GLEERUP. TRYCKT UTI BERLINGSKA BOKTRYCKERIET,

1840.

BREFSAMLING.

Ekholmen d. 20 Augusti 1832.

Goda, förträffliga men ej beskedliga Gunla!

För några postdagar sedan underrättade jag dig om din Onkels hemkomst. Du trodde jag sade sannt, och hade orätt . . . . I dag låter jag dig veta att din Onkel är så sannerligen ankommen till Fäderneslandet, att jag med mina egna ögon sett honom. Tror du mig icke nu, så har du åter orätt.

Stackars Gunla – orätt, åt hvilket håll du vänder dig, och orätt dessutom mycket mer än jag någonsin kunnat ana förr än i går aftse. Gunla! hur har du icke varit inbunden mot mig! – Såsom början till straff derför, borde du också nu icke få höra någonting om din Onkel, men jag skall vara ädelmodigare.

Har du någonsin varit vid dåligt humör? Jag tror icke, men jag skall säga dig att jag var så i går, och det, besynnerligt nog icke för första gången efter vår långresa. Jag begriper icke men alla måtte ej må väl af resor – jag är mig åtminstone icke mer alldeles lik som förr, och ibland försäkrar jag, är allting så galet som om jag icke vore Eva Nordenspets, det vill med andra ord säga, den lycksaligaste flicka på jorden.

I går var just en sådan galen dag. Pappa borta allt sedan sex om morgonen. Posten kom utan bref från dig. Det muntrade mig lika litet som några få, högst få rader jag verkligen fick ifrån Maria L. Hon var ledsen när

hon skref, det märktes tydligt, och när *hon* ej kan vara glad, hvem kan väl då vara't? – Förmiddagen höll på att aldrig ta slut, men hur lång den varit, hade jag ändå ingen lust att äta middag, men satte mig likvisst till bords för syn skull. Anna sade jag bara åt sylt och drack vatten, men det kommer jag icke ihåg och det kan i alla fall också vara detsamma. Om eftermiddagen tog jag Marias bref med mig och gick ut – ganska långt hemifrån i skogen åt källan till som du med tycker om, och som äfven i år har omkring sig de der små söta blommorna, hvilkas namn du så många gånger sagt mig – oss bägge dock till föga heder, ty jag har nu åter förblandat dem, men hvad gör det i grunden? Blommorna äro säkert icke titelsjuka, och för resten håller jag hjertligt af dem ändå – af källan likaledes.

En gammal ekstubbe har jag der till bord och grässoffor många. På en af dem sätter jag mig i går – börjar åter läsa på Marias bref – tänker – läser – tänker, börjar slutligen gråta. Förlåt, men gråta skadar aldrig mig. Aldrig är jag så färdig att dansa och skratta, som när jag rätt duktigt gråtit, och det vore ganska roligt att gråta, bara man sluppe den välsignade frågan: "Hvad gråter du för?" Hvem vill tro att man gråter för ingenting, och så förhåller det sig oftast – åtminstone med mina tårar. Imedlertid hade just i går några stora sådana, ingenting menande droppar fallit ner på en besynnerlig rad i Marias bref, der hon önskar att Adolf för sin egen lyckas skull, aldrig sett henne, när jag hörde mitt namn bakom mig utropas. Vips voro ögonen torkade, brefvet undan och jag helt förskräckt upp ur soffan. Vår goda Prest och en annan tämligen lång, tämligen blek, tämligen mager, tämligen gammal, nej icke gammal, men just icke så ung Herre stodo framför mig. Jag blef mycket förlägen, men Prosten märkte icke mina röda ögon och vi språkade snart helt muntert, hvarunder den andra Herren gick fram till källan, lutade sig öfver henne, som om han velat spegla sig, men det var bara en blomma han plockade, kom bort med till Prosten och sade midt upp i vår konversation: "Är det denna du menade." – "Ja." – "Men det är ej . . . . . . utan . . . . '" här sade Herren ett par Latinska namn, som jag redan glömt och du i alla fall om du vill, kan få höra af honom. Ack det är sannt du vet dem ju sjelf. – Prosten tyckte att blomman kunde vara lika bra ändå, och slog dervid upp ett af sina stojande skratt.

Jag är en underlig flicka. Den der tämligen ohöfliga Herren som alls ingen notis tog af min lilla person, behagade mig just för det. Jag började se på honom. En idé föll mig in och jag nästan skrek till: "Är det icke Gunnilla Weilingks Onkel? – "Ja visst och det har jag redan sagt Fröken" svarade Prosten med sin vanliga distraktion.

Den okände, som berättelsens lyckliga afprutande ända till Kapitlet om namngifvande, ändtligen tillåter mig att kalla din Onkel, lät nu blomman vara, och bevärdigande mig med ett flyktigt ögonkast, sade: "Ni känner Gunnilla Weilingk"? – "Ja och glädjer mig åt hur glad hon skull blifva att återse Er" svarade jag helt dristigt. Vid dessa ord tror jag helt visst din Onkel suckade, säkert är att han litet skakade hufvudet, som om han ej stort trott på din glädje – Sedan fästade han på mig en blick som svedde mina ögon nästan som blixten – jag skall tala om hans ögon efteråt – och utropade: "Det kan väl aldrig vara Fröken Eva Nordenspets jag har äran tala med? – " "Jo visst, och det har jag redan sagt dig" invände nu åter Prosten.

Ett obeskrifligt vackert leende upplyste nu din Onkels tämligen allvarsamma ansigte, i det han sade någonting till Prosten, som han kallade kära Bror, om huru lik han alltid sig var, och så måste *jag* stå ordentligt till svars för dig!

Troligtvis har din Onkel icke fått de bref jag bestämdt vet att du skrifvit till honom, åtminstone icke alla, ty han tycktes af mig få höra ganska mycket nytt, och för ett och annat mulnade hans ansigte betydligt. För min del, sqvallrade jag riktigt och talade icke så litet. Det kan jag icke hjelpa – Omöjligt är ju att vara snål om ord med någon som är värdig att förstå dig, och två eller tre så förståndiga lära nog finnas, nämligen min Pappa, – (förlåt förmätenheten) jag, troligen Maria, kanske din Onkel om han ej suckat – och, – och på det sättet är ingen fara för mig att bli pratsjuk, torde du finna.

Men vår hederliga Prest förstår ej – det märkte jag i går aftse, ty din Onkel och jag hade visst pratat mycket längre, om ej Prosten, just när jag som bäst höll på att beskrifva hvad du allt redan hunnit med, afbrutit mig och sagt: ”Ja allt detta är godt och väl, bara icke vår lilla Fröken här följer sin förträffliga Väns exempel och blir ogift, och om tiden ej led för Kära Bror, som ju nödvändigt vill vara i . . – ping i afton.”

Kära Bror kom nu sjelf ihåg hvad han ville och begge Herrarna lemnade mig.

Din Onkel har, det får man medge, ett mycket artigare sätt att taga afsked än att helsa. Han känner Pappa och skickade många helsningar till honom, och jag beklagade att Pappa ej var hemma, då vi annars kanske fått se Herr Weilingk på Ekholmen, men dertill hade han ej tid. Blott att höra talas om dig räcker tiden till, kan jag förstå.

Se så kära Gunla. Nu har jag också talat med ett stort geni en gång. Att jag icke var blyg, begriper jag nu icke, men alldeles rädd kan jag ej blifva för din Onkel, dertill liknar han dig för mycket. Visst ha hans ögon något genomträngande, ljungeldslikt, som ej finns i din blick, lika klar som hans, men förbättrad till mildhet, visst är hans leende icke som ditt, men eljest ser man strax hur nära slägt J ären. Och hvad säger jag sedan om din Onkels ögon. Jag tror – jag ber dig allra ödmjukast om förlåtelse – men jag tror, de kunna vara – ömmare än dina. Ett namn finns ju, som i dem framlockar det samma som glänser i Pappas ögon, när han någon gång talar om sin första, sin bästa Eva, i Adolfs, när han ser Maria.

Gunla, tystlåtna, inbunda, hårdhjertade Gunla! Hvarföre icke ha sagt mig att en man är till, som vågar älska dig? Och jag som trodde hela slägtet ovärdigt att ens göra dig rättvisa! Gunla! Gunla! Och du har mätt din Onkels ögon och hört den omärkbara darrningen i hans röst, som säkert är vida märkbarare när han talar med dig, och du har ändå ingenting sagt: Du skall också aldrig få höra huru den ledsamma * * bjuder upp mig till fem dansar på den balen, eller hur den odrägliga Baron W. plågar mig med att be om lof att få bära den och den shavlen. Sist han var här krusade han och komplimenterade så länge med min stackars shavl, att jag slutligen helt uttröttad lofvade han skulle till och med få bära två, och sprang också efter den gröfsta och fulaste jag hade, och han släpade verkligen på dem båda under en ganska lång promenade vi gjorde, men Pappa påstod sedan, att jag började bli för gammal för sådana barnsligheter. Jag mins icke hvad jag då svarade, men Pappa vände sig bort, för det jag ej skulle se att han skrattade. Ack du skulle ju ingenting höra af allt detta.

För att nu sluta berättelsen om gårdagen, så måtte visst din Onkel och Prosten tagit mitt dåliga humör med sig, ty jag gick hem vid bästa lynne i verlden, och tog till och med om aftonen min skada igen för allt hvad jag ej ätit om middagen. Pappa hade också mött din Onkel, som helsat från mig, och utbredde sig under supéen i sådana loftal öfver honom, att jag slutade med att bli ordentligt uppskrämd, för det jag talat med honom som med en annan menniska. Men det felet var ditt.

Pappa sade också i går att han blir tvungen resa upp till – – – i nästa månad, och vill undertiden lemna mig på Sjöröd, der han påstår jag rätt väl behöfver vara någon tid – särdeles tror jag, för att min gode älskade Pappa tycker jag har blifvit mager. Men det är bara Annas dumheter.

Låt mig nu i tid veta hvad du menar om den der visiten på Sjöröd. Annars far jag icke upp till sjelfva borgen, utan stadnar hos de andra småflickorna i Skolhuset, hvarifrån du då får ha besvär att i egen hög person hämta din *Eva*.

Ack Gunla! Jag är så rädd att din Onkels utrop *Det kan väl aldrig vara Fröken Eva Nordenspets jag* &c. &c. vill säga det samma som Gunnilla Weilingk kan väl aldrig kalla en sådan yr, förmäten liten fjolla för sin vän. Ack jag kan ju icke hjelpa att jag ser så yr och barnslig och obetydlig ut, och min enda tröst är, att vore jag än tandlös som en sjuttioårsgumma, och högtidlig som Amina B, och stor som en Jättinna, förtjente jag

icke din vänskap bättre för det.

Hur kan en sådan Ängel som Marie tänka att Adolf varit lyckligare utan henne – tänka ens på möjligheten att han kunde lefva utan henne. Du kan aldrig tro hur ondt de orden göra mig!

Ekholmen den förste Februari 1833.

Min egen, min härliga Gunla!

Var så god och gör nu för en gång hvad jag aldrig kan beqväma mig till, nämligen att se på ett brefs datum. Beskåda nu min första Februari. Vet du väl hvarföre den ser så ut? Mins du kanske denna dag för fem år sedan?

Någonting skulle visst kunna påminna dig om den, om du ville draga fram ditt skuldregister af ädla gerningar och goda tankar, af hvilka några nödvändigt måste falla in på den dagen, men det vore väl knappt värdt be dig härom. Skamflat öfver dina förtjenster hakade du väl fast dig vid något litet osynligt fel, för att deraf bevisa din ofullkomlighet. Vore jag blott hälften så ofullkomlig, intet dam samlades der på min meritlista det är säkert, och till och med nu måste jag berömma mig ibland.

Jag var t. ex. ändå bra beskedlig i dag för fem år sedan i Stockholm, då jag ehuru trött efter en barnbal, der jag som halfstor flicka dansat mycket, mest med stora, icke mer åtminstone på angenämt vis barnsliga, Herrar, fastän jag hellre dansat med de små, gjorde Pappa till viljes och for på Tantes Wivikas supé, den jag hade all anledning tro blifva dödande ledsam.

Jag mins ännu allt som det varit i går, hur jag kommer in, helsar på Tante och ledes bort till en med unga damer fullsatt soffa, i hvars ena hörn likväl ännu fanns litet plats för mig. Lyckligtvis brukades den tiden ej så vida ärmar som nu, annars hade jag ej utan äfventyr af mycken skrynkling fått rum – men då gick det präktigt, och jag började genast se mig omkring, tills mina ögon slutligen föllo på den i andra soffhörnet sittande unga damen, ifrån hvilken de sedan ej stort vandrade den qvällen. Jag får bekänna att klädseln var det första jag såg efter. Den var ingenting att säga om eller på. Men sjelfva menniskan! Vänta litet skall du få höra.

Tyst och orörlig, med på Turkiska mattan fästad blick och strängt regelmässiga, bleka – – icke pricist vackra drag satt hon der, likare en stod än en lefvande varelse. Ingen talade till henne och hon till ingen – utom en gång till sin närmaste granne, hvarunder jag fick tillfälle att än mera beskåda hennes ansigte. Profilen var det vackraste; men på den pannan, omkring den munnen var någonting, ett främlingsmärke om jag så får säga, – Prester och Konungar borde alltid hafva detta onämnbara märke har jag ofta sedan tänkt, och mins ännu huru jag rätade upp mig för det den gången. – Ögonen voro skumma, bra uttryckslösa tyckte jag – rösten accentlös, dof, låg – liksom den ogerna lemnat ett bröst, i hvars helgedom jag också icke undrar på att den ville qvarstadna – men jag hann ej mycket långt med mina observationer en face, ty den menniskan tystnade snart, började ånyo se på mattan och blifva åter orörlig. Glacer, sötsaker och allahanda rafraichissementer, som flitigt kringburos visade hon ifrån sig med en likgiltighet, som syntes mig heroisk, och sedan de andra unga damerna lemnat soffan, blef hon allt qvarsittande i sitt hörn troligen af tankspriddhet, och jag i mitt af nyfikenhet. – En ung Herre ställde sig nu bredvid mig och pratade. Han var dum och egenkär och jag uppriktig, i följd hvaraf jag sade något, som vållade att min orörliga, hvars namn jag fått veta vara Gunnilla Weilingk, hastigt vände sig och såg på mig – Jag träffades af hennes blick. Ur de skumma, djupt liggande, grönbruna ögonen blixtrade något emot mig som gjorde mig stum, och min Kavaljer aflägsnade sig – om af vrede öfver min näsvishet eller af fruktan för den örnblick som också jag blifvit något illa vid för, kan jag icke så noga afgöra – men min dame, som ännu icke var min Gunla, ämnade visst efter sitt flygtiga men genomträngande ögonkast på den der unga vissa flickan, åter betrakta

mattan, när *lyckligtvis* hennes näsduk föll ned derpå.

Jag tog upp den. Med den ljufvast klingande röst och det allra välvilligaste leende – (andra le då de hafva roligt eller när deras hjerta veknar eller åt glada tankar eller mot någon de älska, du, du ler af ren välvilja, – jag hade så när satt gudomlig, men det skulle du ej tålt –) tackade Gunnilla för min lilla artighet, som var ganska egennyttig i grunden – och ifrån det ögonblicket var hon vacker och jag älskade henne.

Förlåt, förlåt. Men här måste jag nödvändigt säga ett par ord om ditt utseende, ty jag har ej sett mer än två sköna qvinnor, Maria L med sin ljufva vårlika skönhet, och du med din höga oväntade, som inifrån bestrålande ett med förlof sagt isigt yttre, kommer mig alltid att tänka på det der de Schweitziska isbergens rosiga skimmer, af somliga Resbeskrifvare omtaladt såsom lika öfverjordiskt, som jag vet lifsglansen den skära vara på din kind, som eldstrålen i ditt skumma öga, som leendet på de der fina, kalla läpparne. Gunla – Gunla – Om jag varit karl, hvilken tillbedjare hade du ej haft! Du, Du allena skulle kunnat fängsla mig och derföre gör det mig så hjertinnerligt ondt om din Onkel, ty en sådan en som sin Niece träffar den mannen ingenstädes, huru vidt och bredt han än må resa att uppsöka henne. Men han bryr sig väl ej mer om att resa, efter hedersbetygelser, högaktnings samt beundrans bevis, som under hans sista Europeiska vandring öfverallt nedströmmat på honom, icke verkat det ringaste till hans förmån. Hvarföre denna obevekliga hårdhet? Han som vet redan mer än tillräckligt mycket – enligt din egen utsago ojemnförligt mer än du – hvarföre skall du befatta dig med att gifva honom lektioner i konsten att emottaga korgar, en konst, hvars första Elementer dessutom måste vara än tråkigare än både stafning, notläsning och all annan begynnelse, ty jag har ej sett flera än Baron W. hinna till en någorlunda hjelplig färdighet deri, och med allt din Onkels snille fruktar jag.

Nej nu får jag nog gå tillbaka till näsduken, jag nyss tog upp från mattan, hvarföre jag allraförst anhåller om att få den till skänks, så vida han ännu finnes till. Jag lofvar honom ett särskilt hedersskrin – jag har ju honom att tacka för så outsägligt mycket. Kanske om han ej varit så hade jag – ja – jag kan verkligen icke tänka hvad jag varit, om han icke fallit på golfvet. . . . . . . Min goda Pappas dotter! Det är visst redan alltför mycket, men än ovärdigare än nu hade jag varit den lyckan, om Gunnilla icke blifvit min vän, ty först genom dig har jag lärt att riktigt älska Pappa, likasom genom honom att riktigt älska dig – af Er båda att förstå Er båda, I två bästa menniskor på jorden! – Han sätter ett grufligt stort värde på dig, den enda qvinna med hvilken och om hvilken han gerna talar, med undantag naturligtvis af sin dotter. Den är han nödsakad att icke vara tyst emot, om icke för annat så för att få utsäga det namn han fordom hade så kärt, när det bars af min Moder – också uttalar han det ibland på ett sätt, som lockat tårar i den vilda dotterns ögon och liflig önskan i hennes själ, att i någon mån likna den, som en gång gjorde honom så lycklig. Men om jag icke ens förtjenar att göra Pappas lillfinger lyckligt, så kan jag åtminstone älska honom, det är alltid en tröst och en lättnad, och så kan jag få honom att skratta, någongång kanske litet otålig äfven, såsom han blef, när jag icke ville fara till Tante Wivika den aftonen jag egentligen talar om. Då skedde förlikningen på det sätt att vi möttes på halfva vägen, och jag lofvade Pappa att med min närvaro hedra Tantes supé och han mig att få blifva der så kort mig behagade. Men när Pappa, sedan vi varit en timma på den välsignadde supéen, enligt sitt löfte kom för att höra huru dags jag befallte vagnen, fann han sin lilla yrhätta i förtroligt – ursäkta det stolta ordet – samtal med den allvarliga, till kropp och själ vida högre Gunnilla Weilingk, och förklarande att hon icke lemnade huset, så länge Gunnilla funnes der.

Jag ser ännu huru glad och förundrad Pappa, som visste *hvem* du var, blef öfver min lycka, – huru han satte sig hos oss och talade så – så vördnadsfullt med dig, och jag tröttnar aldrig att påminna mig ända till minsta omständigheterna vid vårt första sammanträffande. Redan då sade jag dig allt hvad jag visste och icke visste, och du mig ej mera än du ville, och egentligen har ifrån den dagen, utom att jag i längd någorlunda hunnit upp dig, intet förändrats i det förhållande hvaruti vi ifrån tidernas början måtte stått till hvarandra. Jag har förblifvit ett barn som du låter prata för dig, och öfver hvilket du öfvar samma välde, som öfver alla,

bara de en gång råkat fästa ögonen på dig. Nej för att undslippa ditt Tyranni skall man akta sig att se åt ditt håll eller ock göra det med förslöad blick – endast då står man till att frälsas, och rätt dumt är af din Onkel att icke ha vetat detta. Visst har han ifrån din spädaste barndom sett och till och med läst med dig, och svårligen på den tiden kunnat tro sig behöfva vara på sin vakt och frukta ett barn, men jag tror dock att med litet uppmärksamhet å hans sida, hade han allt ifrån din födelse bordt ana sitt tillkommande öde och ställa sig derefter. Men icke snillen en gång, kunna vara ständigt skarpsinniga, och det får man ursäkta helst när de, såsom din Onkel, sjelfve dyrt plikta derföre . . . . .

Ja, jag förstår, du vill se mig lyckligt och väl expedierad från Tants Wivikas supé, men innan dess må tillåtas mig att omnämna, huru jag der hade flera små bevis af din stora obevislighet, den der genast beviste mig att jag hade ganska mycket skäl att hålla af dig. Ibland annat när man börjat musicera och någon sjöng Neckens Polska så, att mina tårar, fruktar jag, ingalunda stodo till att återhållas, satt du der precist som om ingenting varit och man hade kunnat tro dig alldeles känslolös, om du ej haft den talangen att blifva än blekare, än hvad redan förut kunde anses för höjden af all blekhet, men den talangen tycktes antyda flera, så att, när man sedan bad dig spela ett stycke ingen annan för dess svårigheters skull ville åtaga sig, och du genast utan ringaste invändning gick till pianot, väntade jag mig någonting förträffligt. Jo vackert Gunnilla spelte – Forte blef Forte, Piano Piano, allt alldeles som det stod på papperet, redigt, korrekt, men "*ä bissle kühlig,*" såsom Mozart säger i sitt härliga bref jag ofta läser i stället för annan god musik. – Jag blef riktigt stött, och höll nästan på att besluta att icke mer bry mig om att börja älska dig, när du fick det lyckliga infallet att hjelpa någon med Liten Karin, derunder försonade alla föregående förbrytelser och till och med, när du sedan återkom bort till mig, der jag satt försänkt i de vårtankar icke profanerad musik alltid hos mig uppväcker, hade på din kind den lifsstrimma som är så uppmuntrande för folk. Uppriktigt sagt, om icke den vore, och det gudomliga leendet – och allt annat godt och menskligt icke vore, kunde man nästan blifva stofträdd för dig. Nu faller det en icke in att ens vara blyg. Åtminstone har jag aldrig en sekund varit det, hvilket bäst syntes om morgonen efter supéen, då jag icke släppte Pappa innan han följt mig till dig, och jag helt näsvist inträdde och icke förr gick min väg, än jag både högt kallade dig min vän, samt med för mina år tämlig klarhet insåg, att det att man säger vänskap grundad på jemnlikhet är den största osanning i verlden – ty har jag icke alltid varit fästad vid dig af allt hjerta, och fullkomligt nöjd med de känslor du för mig kan hysa, samt ändå aldrig ett enda ögonblick glömt min underlägsenhet, men

Är du tapprare: Väl. En Gud har ju detta dig gifvit säger Skalden och jag äfven, och fröjdas och är stolt öfver dina gåfvor, utan att likväl så bländas deraf, att jag förlorat synen för egen förtjenst.

Ty ser du – för det mesta är det min skull att jag ur Iliaden fiskat upp nyss anförda vers, som strax jag den läste, lämpades på dig och mig, och sedan har jag oräkneliga gånger tänkt om den igen, under "*tapprare*" menande allt godt du har, icke allenast framför mig och vårt slägte, utan äfven framför det andra, som tror sig ha nog af bara tapperhet, och Pappa har ingen vidare del deri än att han länge föreslagit sjelfva boken till aftonläsning, men jag var rädd att Grekiska kråkfötter, till och med i öfversättning, vore för väl eller illa skrifna för mig – hvilketdera var just icke så lätt att bestämma – och kom derföre allt fram med någon annan bok, tills för ett par veckor sedan, då jag besynnerligt nog, hvarken hade tryckta eller mundtliga invändningar att sälta upp mot den Svenskiserade Homerus [1] Pappa helt ståtligt kom inbärandes.

Nu sedan jag läst den, förstår jag nog Pappas mening. Tålamod, lugn, Gunnillasinne synas honom icke så oäfna egenskaper, och han hoppades jag kanske skulle läsa mig till något sådant i det gamla mästerverket. Men se – det går ej så lätt för sig, helst sedan man upptäckt afsigten, då den alltid snarare kan motverkas. Icke dess mindre var jag så hänförd af den läsningen, att Pappa hvar qväll fick bokstafligen tvinga mig att hålla upp med den, och när jag då efter att ha tagit God natt, gick in till mig, skedde det med – åh, så långsamma, så högtidliga, så taktmässiga steg – kanske litet för Hexametrarnas skull, som Pappa hade grufligt svårt att få mig att, som han sade läsa naturligt, men isynnerhet för det min moderna orolighet för

några ögonblick måste gifva vika, för den Grekiska Gubbens härliga, enfaldiga – jag skrifver galet och menar enkla härlighets och enkelhets . . . . . . Jag får visst som Herr O sluta med detta, ty jag kan omöjligt finna ett ord som säger allt hvad jag vill säga.

Men hvarföre äro icke vi äfven lugna? Icke vi som läsa, det vore för mycket begärdt, men de af oss som skrifva??

Dum fråga, mycket dum fråga, allra dummaste fråga! Huru kan man alls sätta sådant lugn i fråga nu, i dessa tider man vet sig på en obetydlig Planet sväfva omkring i den omätliga rymden, som då man trodde jorden stillastående, med skuldror starka nog att uppbära himlahvalfvets tyngd. Nej, nej, hvarken benämnande eller kännedom af de der krafterna, som jag aldrig mins hvad de heta, men som hindra jorden från att göra alltför stora snedsprång, kan åter ge oss de Gamles barndomsro. För att numera få lugn, måste det nog hämtas derifrån Gunla har sitt, och förlåt mig, men jag ville bara säga att det der lugnet ändå är öfverhomeriskt.

Nå nå – kan man icke vara lugn sjelf, så kan man åtminstone tala om lugn – och för att nu undslippa fullkomlig stiltje vill jag berätta dig att jag d. 26 och 28, medelst hoppande, valsande, stampande än på hälen och än på tån, mest på den sednare påstås likväl, hvilket jag ock nästan ville tro, ty egentligen vet jag icke hvad som skulle göra mina fötter blytunga, bevist mina undersåtliga känslor i . . . . . . ping, dit Pappa under de dagarna nödvändigt måste resa i angelägna ärenden, och jag likaså.

Det angelägnaste för mig var att utröna hvad effekt ett par balkostymer skulle göra, dem jag noga efterföljande eller blott helt litet öfverdrifvande sista Parisiska modejurnal, tänkt ut och åt mig förfärdigat. Innelyckt medföljer en ritning deraf – ty ehuru nedgräfd på Sjöröd, får du ändock något följa med din tid.

Hvad säger du om den hår och kroppsklädseln? För min del, fastän jag smickrar mig med att ha väckt både uppseende och beundran på . . . . . . pingsbalerna, så ämnar jag aldrig mer rynka på näsan åt Kinesiskor eller andra Vildinnor. Föga mer onaturliga än våra moder kunna deras nog icke vara.

Se upp, jag ber dig. Detta bref kommer att slutas ovanligt.

Farväl. Håll af din *Eva*.

Jo visst är det värdt för vanligt folk att hafva ovanliga projekter. Hade icke jag, som märkt att du aldrig skrifver Postskriptum, och deraf kunde sluta, att det kanske ej vore bra med sådana, beslutit att i dag helt simpelt sluta med slutet, det vill säga om mitt namn förtjenar att så kallas! Men kommer icke Adolf M. innan jag hunnit försegla mitt bref, just som för att hindra verkställandet af mitt beslut. Nu måste jag ju säga att han . . . . att han är sig lik och att han medfört ett Änglalikt bref från Maria Z, som också är sig lik, och att allt är sig likt utom att dimman, som i morse låg tung på Ekholmen alldeles som om det vore en Sydsvensk egendom, ändtligen af solen öfvertalats att begifva sig dit, hvarifrån hon kommen är och låta denna dag, som jag har så stora skäl att älska framför alla andra dagar utom Pappas och din födelsedag, blifva så klar han alltid borde vara.

Men hur kommer jag att tala om vädret?

Pappa är också mycket nöjd att Adolf är kommen.

Ekholmen d. 28 Februari 1833.

Min allra bästa Gunla!

En god Idé har fallit mig in, i anledning af ett långt samtal i går med Pappa, som i sinom tid också skall få plats i milt bref – Kunde du ej om din Onkel bara icke dör af sorg och det vore ändå skada för Sverige, gifta dig med Pappa? Väl finge jag då den, jag fruktar alltför stora lyckan att på ett och samma ställe hafva de två mig käraste personer i verlden, men det är ingalunda enda skälet till min framställning.

Du kan aldrig tro hur Pappa berömmer dig; hur han tar dig fram som exempel för någon viss som ändå icke är helt och hållet viss om att hennes Fader skulle vilja hafva henne annorlunda än hon är. Men hvad säger jag. Fy Eva – Skulle ej din Far vilja hafva sitt barn så bra som möjligt. Skäms nu en liten stund.

Se så – nu kröp jag fram ur skamvrån – Förlåt, förlåt, jag skall aldrig göra så mer, om jag kan låta bli – . . . . Men hvar stadnade jag nyss? – Jo vid Pappas giftermål. Jag skall säga dig uppriktigt – utom min kärlek för dig och all vänskap och lofordande Pappa för dig hyser, har jag ännu ett skäl. Nu på en tid har Pappa nämligen ständigt ”gift, giftermål, ogift, gammal Fröken” på tungan. Han ville nödvändigt hålla ett bröllopp på Ekholmen. Blefve nu hans eget firadt här, och jag hoppas, du ej satte dig före att stå brud i Sjöröds kyrka, så tänker jag nog att han, så god, så förståndig han alltid är, ansåg sig hafva vunnit sin önskan, och lät sedan sin dotter i lugn och ro vara hos sina Föräldrar. Hon skulle efter bästa förmåga akta sig att kalla sin nya Mamma Du, och – allt efter bästa förmåga förstås – vara beskedlig, dertill utfäster hon sig högtidligt.

Tänk nu på detta goda Gunla. Det vore ett verkligt vänskapsbevis, ty till och med Pappa, som har så mycket att säga om gammalt Frökenskap när det gäller andra, påstår att du i alla möjliga fall kan göra hur du vill – och om således någon uppoffring kom i fråga i den saken, så visade ju sig din vänskap då i sin vackraste dager. Men låt mig nu tala allvarsamt. Hvarföre skulle jag tänka på att gifta mig? Jag är så lycklig, glad och munter nu – önskar ingenting annat, än att få vara hos dig när jag ej kan vara med Pappa, och få vara hos Pappa när jag ej kan vara med dig, hvilket så litet härrör från någon smak för ombyte, att jag ju till och med helt nyss bevisat, det jag allrahelst önskade få vara hos Er bägge på en gång – hvarföre, upprepar jag skulle jag vilja byta bort min glada, sorgfria, ja låt vara sorglösa lefnad mot en som helt visst icke passade mig – eller hvarföre om Pappa promt vill att jag ej mer skall tillhöra honom, hvarföre lagar han ej att en slik önskan kunde uppkomma i min själ. Vore han mindre god, mindre förträfflig, ville han litet mindre förråda att han älskar sin Eva, måhända skulle jag då vilja gifta mig – men nu, då jag precist vet att ingen annan manlig varelse är som han – vore oförlåtligt dumt, alldeles otänkbart att vilja byta bort det Bästa mot ett allra högst – drägligt – Nej nej – Eva är icke så alldeles utan urskillning och slutkonst, och dessutom är jag nu än mindre böjd för giftermål än någonsin, sedan

Men jag måste gå litet i ordning med mina berättelser. Anledningen till denna rapsodi och till i början omnämnda stora samtal, måste hämtas långt bort ifrån – för att ej gå längre, så låt oss stadna vid det Postskriptum i mitt förra bref, jag icke ämnade skrifva.

Deri nämndes, om jag rätt mins – Fy hvarföre bruka förställning, jag mins det ju mer än väl! – att Adolf M. anlände hit. Pappa som sjelf mycket tycker om honom, bad honom på Svenslund aldrig fara förbi Ekholmen, men när nu den unga Mannen just på Pappas ord ej for förbi, utan verkligen kom dit upp, tillskrefs detta ej Pappas bjudning utan en annan orsak. Den gången var Pappa ej så qvick som vanligt, men också får medgifvas, pour trancher le mot, att Adolf i somras hos *af Ls* (jag hoppas du märker jag aldrig förgäter *afvet)* nästan mera talade med mig än med Maria, och nu för tiden rättar man sig mest efter talet, hvilket Pappa just icke annars plägar, men ingen är öfver misstag och den gången var Pappas tur.

Adolf blir här åtta, fjorton dagar. Angenäma kan jag icke neka att jag fann dem, och lär kanske derunder varit än muntrare än vanligt; detta anförs för att hjelpa dig att förklara Pappas orätta tankar. Jag som visste om Adolfs och Marias kärlek, hvarom jag skaffat mig kunskap dels genom mina ögon, dels i Södra Lunden, dels medelst ett konstrikt nät af frågor, (Åh Maria är ej så svår att fånga som du) och i följd häraf anseende

Adolf som förlofvad, ja alldeles nästan som en Bror, tänkte icke på att ej andra visste allt det samma som jag, utan pratade, skrattade, sjöng, spelade, spatserade med honom, ibland i Pappas sällskap, ofta ensam. I sednare fallet kom Maria alltid fram. Adolf kunde icke tiga mot mig – såsom jag förut haft äran säga, kan blott en den konsten, – och det roade mig att höra honom tala om henne. Adolf och *Selmas skald* äro de enda älskare jag hört tala om kärlek med förföriska ord. Kom ihåg – ack jag får väl icke nu börja tala om Onkeln, men jag ville bara säga, att som jag aldrig sett hvad han skrifvit eller hört hvad han sagt, kan jag icke dömma om hans tal, fastän utgången tycks bevisa, att han med allt sitt snille likväl icke hittat på de rätta orden – förlåt, förlåt, men du skulle för alltid slippa mig, om du blott en enda gång ville förnöja min nyfikenhet. Det kan väl hända att vi någongång Pappa kommit in, tvärstadnat midt i en lofsång öfver Maria – som du ser låter jag intet tillfälle att ursäkta Pappa, gå mig ur händerna – och jag tänkte allt på ingenting, tills några näsvisa anmärkningar af Anna en afton väckte mina tankar. Hon började tala om giftermål, hvilket dumma ord jag en gång för alla undanbedt mig, och jag påminde henne derom, men hon ville vara qvick, och ställde sig förundrad öfver att jag *ännu* ville säga sådant. ”Hvad menar du med ditt ännu” frågade jag, men, märkvärdigt nog rodnande. ”Åh det är det samma, men Fröken ska inte tro jag blifvit ända blinder se'n i går fjortondagar se'n” svarade hon och fastän hon annars just icke plär briljera med sitt minne, hade hon förunderligt väl deruti behållit dagen för Adolfs ankomst. ”Nog vet jag hvad jag vet.”

”Du vet ingenting och ingen vet någonting” sade jag nu helt förargad, lade mig och måste läsa en ganska god stund innan jag kunde somna.

Morgonen efter var jag knappt uppstigen, när Pappa kom in till mig. Detta inträffar endast sällan och förundrade mig nu så mycket mer, som jag kunde se att Pappa var likasom rörd, visserligen god som alltid, men den gången var bestämdt något, hvari han önskat sin dotter annorlunda. . . . . Jag helsade, men det bortskämda barnet kunde för minens skull icke finna något ord, och Pappa började strax ett litet tal, som är för godt att skrifvas med bläck, om det ej vore till dig. Han sade först, – och Gud vet bäst hur sant han sade, att han älskade mig, sedan kom en liten släng att han fordom aldrig trott mig hvarken förbehållsam eller blyg och derpå sjelfva saken: Att man redan på Svenslund temligen högt talat om Adolf Ms och mitt tycke för hvarandra, och Pappa sjelf der anmärkt, att jag aldrig varit så nådig och animerad med någon annan Herre, (hvilket inom parentes sagdt är icke det minsta anmärkningsvärdt, för ingen annan Herre är som Adolf) – att Pappa genast vid Adolfs hitkomst i honom sett sin blifvande svärson och alla dagar väntat en anledning att säga det – men förgäfves. Det förundrade honom icke så mycket att Adolf ingenting sagt, ty han kunde möjligen tro att Eva Nordenspets's fader önskade en något äldre samt rikare måg – men att Eva Nordenspets, som ganska väl visste att hennes Fader allenast gjorde afseende på hennes lycka, hvilken han först skall anse tryggad när Eva gjort ett godt gifte och dessutom vore rik nog både för sig och svärson, att *Eva tegat,* hade förefallit honom besynnerligare. Nu ville han sjelf bryta isen och förklarade att han med glädje skulle se Eva blifva Adolfs maka, och på deras förlofningsdag ämnade skänka dem sin egendom i Kalmar län, hvarest det unga paret kunde bosätta sig, ty ehuru han ogerna skiljdes från sin dotter kunde han ej af sin måg begära, att denne skulle vilja stadna i Svärfaderns beroende, och dessutom hoppades han att besöken på Ekholmen blefve täta, och å sin sida skulle nog glädjen att se Dottern lycklig i sitt eget Hem, försona honom med Ry. (Så heter som du vet den Kalmarska egendomen, der Pappa mest bodde som gift, och der min födelse kostade Mamma lifvet – han har aldrig sedan varit på det stället och det förundrar mig ibland att han kan tåla mig.) Pappa tystnade under afvaktan på svar – men under det han talat hade någon som heter Eva upptäckt, att om det icke stått i stjernorna att Adolf och Maria varit skapade för hvarandra, så hade denna såkallade Eva –

Sluta sjelf meningen goda Gunla!

Denna upptäckt förvånade och förundrade mig. Jag blef – att tala som vår beskedliga Komminister, verkligen förvånad och förundrad, så Pappa, förvånad öfver min tystnad, slutligen kom bort till mig, slog

mig lätt på axeln och sade: ”Nå är du ledsen att här ingen Roman blir af, efter Fadern icke blott ger utan bjuder sitt samtycke.?”

Detta 1000000000000000000001:ste bevis af Pappas godhet, (jag har med flit satt så många nollor för att icke kunna räkna dem,) gjorde mig till Eva igen. Höjande åter mitt öfvermodiga hufvud, som något sänkt sig för Pappas tal, seende upp med mina käcka ögon och upphäfvande min näsvisa röst sade jag: ”Ja – kan Pappa laga så, att här ingen Roman blir af, så skall Adolf M, och jag och ännu en till tacka Pappa.” Pappa såg på mig. Han visste ej rätt hvad han tänka skulle – jag kom att se på honom och måste skratta åt hans bryderi. ”Men Eva hvad är detta” frågade han ganska allvarsamt.

”Jo Pappa lilla, ett litet straff för det Pappa trott galet om sin Eva. Litet hemlighetsfull får jag vara efter Pappa trott mig kunna vara det. Annars hade Pappa alltför orätt.”

”Tyst, tyst. Prata ej så mycket. Jag lär nog få anställa ett ordentligt förhör, om här skall bli reda på något. Älskar icke Adolf M. dig?”

”Nej visst icke Pappa lilla.” –

”Hm, Jag måtte säga.” –

Lång tystnad å Pappas sida. Slutligen frågar Eva: ”Är förhöret redan slut?”

”Ja visst.”

”Åh nej fortsätt Pappa lilla.”

”Hur skulle jag kunna det – Det faller sig ju af sig sjelf att du icke älskar den, som du så bestämdt vet icke älskar dig.”

Hvad de Herrarna alltid veta allting säkert, kära Gunla! Jag hostade litet, men Pappa hade icke frågat och jag svarade alltså ej.

”Nå efter du nödvändigt vill ha frågor, så hvem är den ena till du nyss talade om?”

”Ja se det var just dit jag ville föra Pappa. Adolf M. älskar Maria L. och är så godt som förlofvad med henne.”

”Jag måtte säga!”

”Att han gjort ett förträffligt val, och bör skatta sig lycklig att ha kunnat fästa en sådan Ängel vid sig.”

”Nej det ville jag ej säga, fastän flickan ingenting är att säga på. Men hvad ämna de lefva af?”

”Det må näktergalen veta, som påskyndade Adolfs kärleksförklaring, den aftonen vi voro ute från Svenslund och hörde på honom, tills Friherrinnan af Ls panascher slaknade.”

Pappa drog på mun och sade: ”Jag tycker mig ha hört att Hofmarskalk * * friar till Maria L, och det partiet afslår väl ej hennes Farbror.”

”Gjorde Pappa det ej i hans ställe?”

”Det har jag icke sagt.”

Nu var ordningen att ställa frågor kommen till mig och jag sporde: ”Vill Pappa laga så att här ingen Roman blir, af jag fruktar det mest tragiska slag?”

”På hvad sätt?”

”Jo se, Pappa talade nyss om Ry, som jag skulle ha till belöning för en alldeles oförlåtlig förbehållsamhet, och belöningen hade också varit efter förtjensten, efter den skolat förvisa mig från Pappa. Låt nu Adolf, som icke kan få den, arrendera den så godt som för till skänks – Pappa förstår mig nog, – och han dröjer inte att dit föra en hustru, det kan Pappa vara säker på, och skulle jag sedan få det dårhusmässiga infallet att gifta mig, så vore det blott med någon, som icke vore dum nog för att icke begripa, att han borde stadna i sin Svärfars beroende.” – Detta sista inflickade den qvinnofintliga men icke dårhusmässiga Eva, ifall hennes Far fästat sig vid Idéen att göra Ry till hennes Änkesäte – hvilket hvart och ett ställe skulle ofelbart blifva, som skiljde henne ifrån honom.

”Det der tål att tänka på,” sade Pappa, gick några steg mot dörren, vände om bort till mig, kysste mig på pannan och sade: ”Förlåt att jag gjort dig orätt.”

Har jag orätt att hålla af honom kanske? Jag tog hans hand, förde den till mina läppar, som måtte varit glödheta, ty handen rycktes undan liksom den blifvit svedd, och Pappa gick.

En Romanförläst flicka skulle kanske, i anledning af hvad jag kommit underfund med under Pappas tal, tro det allt mitt hjeltemod försakat mig, i det ögonblick han stängde dörren, och att blott en störtflod af tårar frälsat mig från att tillintetgöras af på mig rusande, svåra tankar, (man kan läsa med profit menar jag) men alldeles icke, jag var lika, om icke mer själaglad än vanligt, hvilket troligen betecknar känslolöshet, men det kan jag icke hjelpa; som jag är, så är jag. Efter en stund ringde jag på Anna, klädde mig för att gå ner och slå i kaffe åt Herrarna.

När Adolf kom in, nekar jag ej att en sekund var dum och underlig – men sedan pratade och skrattade jag som vanligt, utan att någon feberaktig oro röjde det våld jag gjorde på mig – åter en romanfras, på det viset lär jag nog slutligen kunna skrifva ihop en hel Roman, hvartill tarfvas mera minne än sinne tycker jag mig i sednare tider ha funnit. Så förflöt dagen. Adolf började tala om sin afresa. Åter en sekunds oförstånd – men den sista – i den saken förstås.

Andra morgonen kom Pappa åter in till mig, – Jag skulle icke vara stolt som kan säga *min* Pappa, *min* Gunla? Var så god och anmoda andra om ödmjukhet – och sade, han gick in på mitt förslag, men ville jag skulle inleda underhandlingen med Adolf, hvarföre han ock, sedan vi tillsammans frukosterat, lemnade oss unga tu allena.

O hvad jag skickligt kryssade och loverade omkring orden arrende och arrendator. I den vägen äro vi qvinnor födde sjömän, det frångår jag aldrig, och en lust och glädje hade varit att såsom åsyna vittne sjelf kunna beundra min egen manövrering ej näppligen dock så stor, som den jag i all min lefnad skall känna vid åtankan af Adolfs – hvad skall jag bruka för ett ord – extas, när jag slutligen hamnade vid Ry, Pappas i hast uppkomna tryckande behof af en Arrendator derstädes, och anmodan till mig att indirekte fråga Adolf, om han vore böjd att åtaga sig en sådan befattning. En stråle af salighet genomfor honom – han såg sig nog redan i andanom framför presten med den myrtenkrönta Maria vid sin sida – den unga resliga starka mannen darrade – Man må säga hvad man vill och La Rochefoucauld den förgiftade, må skrifva så många giftiga sentenser som helst om det stackars menniskoslägtet – så är det ändå roligare att se lyckliga än olyckliga . . . . . När Adolf kunde tala och det kunde han ganska snart, ty för att vara karl, har han så mycket välde öfver sig sjelf man rimligtvis kan begära, förklarade han sig ingenting högre önska än just något i arrendeväg, men af sig sjelf så ung, oerfaren och obemedlad han var, hade han visst aldrig vågat föreslå min Far att anförtro honom en så betydlig egendom. Jag tyckte om att han icke gjorde sig till, försäkrade – det jag kunde göra utan att ljuga – att Pappa hade mycket goda tankar om honom, förde honom in till Pappa, som jag bad sjelf öfvertyga Adolf om hvad han ej hade lust att tro på mina ord, och när de kommit in i tunnor

och tunneland, åkrar, ängar, skogsmark och sådant mera, fann jag dem så tråkiga att jag gick min väg, efter att förut hafva oförställdt sagt dem hvarföre. I det hela är dumt att affärer äro så ledsamma – derigenom skrämma de mängden ifrån sig, men Pappa och Adolf finna troligen ett särdeles behag i dem, ty först samtalade de goda tre timmar i Pappas rum, och sedan spatserade de ut utan att begära mitt sällskap, hvaröfver jag yttrade någon harm, när de sent omsider täcktes visa sig vid middagsbordet, men Pappa sade att de icke bjudit mig att gå ut med dem, af fruktan att jag åter skulle leds för mycket. Ingenting går förloradt med Pappa. Det hör just till det angenäma i sammanlefnaden med honom, men jag hade i alla fall icke haft ledsamt under deras promenad, ty af några ord de voro nådiga nog att i min närvaro fälla, kunde jag finna att de derunder afhandlat ett ganska interessant ämne, nämligen Pappas underhafvande på Ry. – Snart var allt öfverenskommet och afslutadt, Pappa fullkomligt nöjd med Adolf – men för att undslippa hela Adolfs erkänsla (hvilken känsla jag aldrig sett någon bära så ädelt och värdigt som just denne Adolf, ty annars som du vet skall det ju vara så präktigt att hvarken vara tacksam eller utsätta sig för att behöfva bli det, men det förstår jag mig icke på. Att låta passa upp sig och tjena igen – är det ej naturligast, – eller åtminstone minst bråkigt – för min del ämnar jag aldrig plåga min hjerna med några uträkningar i den vägen. Medgif nu, att det är förtjenstfullt att leta sig tillbaka till hvad man ville säga) fann Pappa för godt sqvallra för Adolf att första Idéen till allt detta tillhörde mig. Med förlof sagdt, är det icke sannt. Om Pappa icke börjat tala om Ry, hade jag förmodligen icke tänkt derpå, och således vet jag icke hvarföre han vill afskudda sig denna första Idées allra första början. Men du tycker kanske icke vara värdt gräla härom; hvad gör hvarifrån en Idé kommer, endast den är god säger du, och du har väl rätt kan jag tro. Och Adolf ville börja tacka mig, men innan han hunnit begynna, började jag tacka honom, ty när höflighet kommit i gång snurrar hon om, tills alla äro yra i hufvudet och ingen mer vet, hvar han är hemma eller hvem som gifvit första puffen, men när han skulle taga afsked, fattade han min hand, förde den till sina läppar, och med för en karl något väl våt blick, kallade mig *Ädla förträffliga Eva,* och jag, för att icke en gång då blifva efter i artighet, jag kysste Marias Brudgum. Det är han – det måste han, fastän ännu så länge blott i mina ögon – vara inför verlden, så snart han kommit i ordning på Ry. Ve Kammarherren och hans Herrinna, om de vilja söka hindra det. Jag är säker att Svenlunds magnifika koppartak och jag mins icke mer efter hvems ritning, med cement uppmurade väggar, då skulle störta in på dem!

Nå min egen goda Gunla. Hvad säger du nu om allt detta. Hade du trott – (ja jag tror mest när jag rätt tänker derpå, att du trott, du vet ju dessutom nästan allting och ser i några fall till och med klarare än Pappa) att om icke om varit, så – så kunde jag hafva velat vara någons – nej icke Maria, det kan blott den ljufva änglalika flickan sjelf – men dess Eva! –

Men efter nu detta om är till, så inser jag icke, hvarföre ej andra ting och deribland Eva Nordenspets äfven skulle få vara.

Man talar om afgudadyrkare och hedningar, och förgrufvar sig öfver dem eller förlöjligar samt förnämt beklagar dem. Må hvar och en tänka om dem hvad han vill, bara jag får behålla mina tankar, men i det Christnade Europa finnes ett slags dyrkare som jag af själ och hjerta föraktar. Låt mig se hur jag skall kalla dem – *Om dyrkarne.* Hör man någonsin annat än jämmer och qvidande öfver detta mäktiga *Om,* som gjort den ena ful, den andra sjuk, den tredje fattig, den fjerde dålig, den femte landsflyktig och så vidare, tills dyrkare och det dyrkade äro eländige allt igenom – Nej nej så skall det icke vara. Jag har väl hundrade gånger tagit mig friheten skratta åt Baron W, som icke finner Ekholmen vackert, för det landskapet, som han säger, icke är Schweitziskt, och icke kan trifvas på sitt verkligt sköna Fideikommiss derföre att från fönstren ej syns Montblanc och bönderna icke tala klangfull Spanska. Skulle jag nu blifva löjlig på samma sätt? – En så liflig ånger öfver min skrattfärdighet kan icke begäras af mig, som dessutom finner Ekholmen, der Pappa bor, lika vackert och trefligt, fastän – ja fastän Adolf och Maria komma att bo på Ry. Men betänk du att Ekholmen är fullt ut så vackert som Sjöröd och flytta hit till den, som antingen du kommer eller ej, har glädjen med fullkomligaste vördnad och kärlek förblifva ditt barn

Eva.

Hvarken tid eller lust har jag att läsa igenom denna förfärliga epistel, men kommer likväl ihåg att jag i början lofvar skrifva om Pappas och mitt gårdags samtal. Jag hinner ej mer än säga det Pappa då berömde dig mycket, sade att alla, således äfven jag, kunde vara nöjde om de i någon mån liknade dig, men påstod icke dess mindre, att jag icke borde söka härma dig. Är detta rätt logiskt?

Alla ord komma då också i omlopp, som jag icke kan hjelpa att jag finner – Aj aj – jag hade så när sagt något opassande, efter Pappa uttalat dem.

Nej Farväl. – En af dessa dagar är Adolf på Svenslund och Maria får veta allt. Hon lyssnar hänryckt till hans tal om Oxar, arrendespannmål, får och svin – något interessantare har hon aldrig hört. Han fattar kanske åter hennes hand – De äro lyckliga såsom i Lunden. De välsigna min Pappa, tala vänligt om mig.

Hade jag icke rätt Maria, då jag sade, du promt skulle sluta med att hålla af mig?

Inom samma kuvert som detta bref fann Gunilla en ganska tjock lunta, förseglad, och på hvilken Eva, i stället för utanskrift, tecknat följande ord: ”Gunlas Nyårsgåfva hade i år uteblifvit. ”Hvarföre, vet Gunla säkerligen bättre än jag, och ”kommer kanske att än bättre veta det efter ge”nomtråkandet af desse lappar, hvilka i år få häf”tas samman på Sjöröd. Nu börjar åter en ny ti”deräkning.”

Gunilla öppnade packan ej genast. Hon visste hvad den innehöll: började bref som Eva hindrats ifrån att ”i ett sträck” tillskrifva, och sedan dels glömt, dels icke haft lust att fortsätta, samt pappersbitar, somliga alldeles fullkluddrade, andra med blott ett eller par ord på. Eva hade, såsom hon sjelf sade, gjort sig till vana att uppteckna klokt och galet som for igenom hennes hjerna, på det Gunnilla äfven skulle hafva godt deraf.

Vanligtvis, vid ett nytt års början, hade alla dylika det föregåendes skrifteliga öfverlefvor, uppfiskade ur en dem enkom egnad låda, blifvit utan afseende på rang eller ålder, uppträdde på en silkesända och skickade per posto till Gunnilla, hvilken tillkom att genomläsa dem. 1833, efter att förgäfves hafva låtit vid Nyåret vänta på sig, voro de vid sin ändteliga ankomst, ehuru icke så talrika som vanligt, i en förfärlig villervalla – och deras ordnande kostade icke så liten möda. – Ett och annat närmare karakteriserande skrifvarinnan, taga vi oss friheten af dem undansnilla.

Ekholmen d. 6 Maj 1832.

Hvarföre kan jag ej tåla Fru N. Allmänt erkänd för beskedlig, åh ja – aktningsvärd, vältänkande, Gudfruktig – åh ja – åh ja, åh ja! Men hon har en egennyttig, trälaktig själ. Alltid skall vår Herre tillräkna henne den och den och den förtjenstfulla handlingen. Åtminstone är ingen fara att hon sjelf glömmer det allraringaste. Hur kan hvad Frun sjelf kallar Religion, rima sig ihop med det löjliga anspråket att hålla dubbel bok med Gud? Till och med när man helt simpelt älskar något jordiskt, räknar man ju icke hvart steg man går för det, och jag tror visst inte Frun håller mig räkning för alla onödiga fjät, jag i afton nödgats trampa för hennes otäcka mops. Men ack! nu får jag väl bannor af Gunla!

Usch! Fru N. talar så mycket om döden, att man kan bli rädd, till ock med för att lefva. Gunla talar aldrig om döden – Jag undrar just om hon tror på den. Den välsignade Frun med sin död! Den sitter mig än i halsen! . . . .

Ekholmen den 10 Maj 1832.

Du Gunla, som när allt kommer omkring, nog inte lär vara så bra som jag alltid trott!

Säg mig uppriktigt om du tror det betyder jag snart skall dö, att jag nyss bar mig så fläpigt åt! Föreställ dig – För några timmar sedan sitter jag och läser, jag gitter ej mer minnas i hvad för bok: ”*Qvinnan bör bilda sig för sin bestämmelse och hvad är det annat än att bildas för den tillkommande maken”* och hvad tycker du väl, o du för din bestämmelse ej bildade och icke dig bildande Gunla! I ställe för att som rätt varit, springa ner i köket och kasta de der allra impertinentaste orden samt hela boken på köpet i elden, så kommer jag bara helt lugnt att tänka på min gamla goda Äsopus och att le – Du mins väl och i alla fall låta flickorna uppe på sjelfva Sjöröd dig nog icke glömma Fabler, fastän jag icke bestämdt vet om du bryr dig om att de skola läsa sådana – hur den der kloka mannen, som redan på sin tid visste, hur det skulle komma att gå till i verlden, berättar om Lejonet hvilket vid åsynen af en grupp, som föreställde Herkules's seger öfver den Nemeiske medbrodern, åtnöjde sig med att önska det Lejon också vore Artister – Just på detta beskedliga Lejon kom jag att tänka, måste hämta in min gamla trasiga fabelbok, och betraktade sedan länge det förståndiga djuret, inom mig glad och stolt att äfven en gång haft lejonlika tankar – och på det sättet glömde jag att blifva ond på den tomma, ytliga författaren som helt säkert trott sig säga någonting förträffligt, när han drog fram med sin dumma sentens. – Men nu har vreden kommit efter, och om jag bara visste hvar han funnes och sjelf tillika kunde skrifva tryckbara ting, så hade jag just mycket lust att sända honom en formlig krigsförklaring. Ty den der undergifvenheten, ålagd somliga bristfulla emot andra, ännu vida bristfälligare kan jag alldeles icke tåla, det förklarar jag en gång för alla. Blifva verldens Herrskare och Regenter, de för hvilka *vi* skola bildas! så – som till ex. min Pappa. Hvem skulle då ej vilja lefva för dem! *Nu* – dö för dem, för att slippa ifrån dem vore det allra högsta som kunde göras. Och icke dess mindre skulle ”vår bestämmelse vara att bilda oss för den tillkommande maken” och litet längre ner ”*Mannens omdöme, hans beröm och tadel vare hustruns lefvande domstol, af hvilken hon emottage lagar för sin tanke och sin handling.*” Jag ber dig om förlåtelse, men är månne den Författaren vid sina sinnen? Mannens omdöme, hvar har han sett det? – Jag för min del har sett än färre med omdöme begåfvade karlhjernor än fruntimmershjernor. Veta ens de klokaste bland Herrarna hur de vilja hafva oss? Vi skola smickra och vara sannfärdiga, begagna vår medfödda fintlighet och begagna den icke, älska sysselsättning och uthärda att i ett störas, vara starka och svaga, städerskor lika afblåsa dam och ställa i ordning allt hvad de –jag menar Herrarna – nedstökat och rubbat, och likväl blifva hvarken dam eller rubbning varse – Vi skola – – Ja hvad skola vi icke allt och hvad skola vi icke ej?! – Och de inbilska, de kortsynta, de enfaldiga varelserna – att de icke begripa, att vi för att kunna duga till den krångliga bestämmelsen att på en gång vara Allt och vara Intet för dem, behöfva bildas af en högre – Nej, Bevars, det vore att för mycket nedsätta dem. Bättre är att vagga sig i den Hedniska, den Mahometanska, den dem alla värdiga förhoppningen, att till och med i andra verlden uppassas och skämmas bort af oss, under namn af Houris, Valkyrior och jag vet icke allt – Men tro de kanske – Aj – aj – det är väl bäst jag låter himmelriket vara, men jag ville bara fråga om de borde finna underligt, i fall vi icke arbetade på att komma dit, så vida ingenting bättre väntade oss der?

Kära Gunla! Skrif nu allt detta jag menar och låt din Onkel, när han kommer hem, laga att det blir tryckt. Du kan ju börja ungefär så här: ”Nej tack, I gode Herrar och på Er beqvämlighet, Era smakliga måltider, Edert varma thé och kaffé tänkande jordiske Män – Vår bestämmelse strandar ej hos Eder – och lagar för vårt tänkande hämta vi ej hos Eder. En lag är för menniskoslägtet utgifven, och vi hafva fullt ut så mycken rätt till den som J – vi äre ock fullt ut så menskliga som J, och att vi icke äro än menskligare är just Ert fel, som tvungit oss att rätta oss efter Eder,” och i den tonen kunde du fortsätta och sluta med att rent ut säga, att vi äro fullt ut så goda som de, hvarken mer eller mindre trälborna och – . . . .

Här hade Eva, ehuru just kommen i ifvern blifvit afbruten. I granngårdarna ville man veta att just denna samma 10 Maj, en Friare inställt sig på Ekholmen, (der ingen var hemma mer än Fröken, som höll på att

skrifva bref,) och fått ett kort och godt afsked, för hvilket han måhända hade Evas missnöje med qvinnans bestämmelse att tacka, men huru dermed än förhöll sig – så skrefs icke mer på det brefvet.

Evas meritlista

(uppsatt på * gästgifvargård d. 20 Maj 1832 medan hennes Far med sin kusk och hållkarl afhandla ett söndrigt hjul).

Eva Maria Nordenspets	är 17 år 5 månader gammal har en förträfflig Fader som håller af henne vida mer än hon förtjenar har en
	d:o Vän, som d:o d:o d:o d:o. har alltid varit lycklig frisk glad otålig pratsam
	tyst häftig lättrörd, med flera

orimligheter och rekommenderas nu, sannerligen hon vet till hvad.

———

Svenslund 9 Juni.

Oförklarligt men sant att jag icke är i stånd att få tid att skrifva till Gunla!

———

Ljufva, intagande Maria, du skall, du måste blifva lycklig, men hvad säger jag – *du* är det ju!

———

Han höll henne åter i hand – såg på henne, och fågeln sjöng: ”*Maria behöfver icke dö, Maria är salig*.” Men denna gången drömde jag väl bara så! Drömmer Gunla nånsin?

———

Farväl Svenslund – Farväl – Farväl du, som kan se på en qvinna och hon rodnar icke, som älskar en qvinna och hon blyges icke, som kunde tillbedjas af en qvinna och föraktade henne icke. Farväl Maria. Jag skall tänka på dig.

———

Ekholmen d. 31 Juli.

Pappa, hvarföre kysser du mina ögon i stället för att säga att de äro röda? Dumma, rödögda Eva! Gråta sin Far ledsen. Nej tack – så sakna Svensl. Maria går icke an.

———

Skrifva bredvid sina tankar! Fy, hvem brukar det.

———

Finnes här icke hvitt bläck? Jag ville skrifva till Gunla och icke se hvad som kom på papperet.

———

Är det roligt att resa? Nej och ja.

Dumt, smaklöst, odrägligt att bry folk. O menniskor, skall man nödvändigt synas ha ledsamt för att

undslippa Ert prat! Jag skall just gäspa mot Er alla.

————

”Le saint *homme,*” hvilket här betyder *menni*”*ska,* vit dans le monde tranquille et calme. Cest ”seulement à cause du monde, pour le bonheur ”des hommes que son coeur éprouve de l’inqui”étude.”– – Laotsen, gode gamle Kines, kände du min Gunla?

————

Sjöröd d. 7 Sept.

Gunla talar aldrig af sig sjelf om Svenslund, om Maria – Hvarföre? Jag frågar i morgon –

————

d. 8 –

Nej jag tordes icke – Och dessutom kan jag ju svara sjelf. Gunla känner ju ej Maria.

————

d. 9 –

Men jag känner två som älska hvarandra.

————

”Gunla din Onkel älskar dig.” – Ja, menade hon han hade alltid varit mycket god mot henne. ”Nej, nej,” sade jag åter. ”Tala ej om *godhet,* här är icke fråga om det – eller ock är han bara *mycket god* mot sig sjelf, ty han älskar dig, säger jag – icke som sin Niece, utan han älskar *dig.”* Gunla småskrattade, tror jag nästan, åt min ifver. Men hon, hon är bara *god* mot sin Onkel, och han måtte ändå kunna vara mycket hygglig – med henne. *Gunla är god.* Och Maria?

————

*på ** Gästgifvargård.*

Gunnilla! Är det verkligen möjligt att jag, icke blott som den unga, bristfulla till Eva döpta medmenniskan, utan såsom Individen Eva Nordenspets interesserar dig! O Individuella Eva, akta dig då för stolthet!

————

Och för drömmar!

————

Ekholmen d. 10 Okt.

Finns något ord mera missbrukadt än *kärlek?* Måhända Ett ännu högre!

————

Visst heter jag Eva Maria, men har aldrig kallats annat än Eva, och ingen fågel talar, och träden sjunga icke i

skogen. Hvad är det då för dumheter – Värre än i Annas drömbok – Ej under om man blir yr i hufvudet!

Rodnad, förhatliga rodnad! Skola vi sminklösa, med att rodna i tid och otid, straffas för några kinders konstlade färg? Nej jag vill bara lida för egna synder.

---

1 December.

Hur kan Maria tänka på mig, sakna mig? Ack hon är bättre än jag. I hennes ställe – Men hvad är det nu igen – Nu är jag ju vaken.

Vaken! har jag rätt varit det sedan i somras. Jag lade mig för sent, steg upp för bittida då och sof för litet. Nu har man kommit i vanan.

Eva! du är blek och har blifvit mager. – Ack nej Pappa lilla, men Eva vill icke drömma och kan icke sofva som förr!

Jag skall läsa Grammatika, då måtte man somna som en sten.

Jag tror jag skrifver en hellre.

---

d. 30 Dec.

Fruntimmer, impertinent, högst impertinent ord! Likasom vi vore träaktigare än *mantimren!* Och om det än har något att göra med Ask och Embla, hvarföre skola blott *vi* bibehålla antydan på fordomdags skick. Besynnerlig orättvisa! Och likväl tyckes det som om vi fruntimmer – se der kommer det dumma ordet igen – varit med om språkets bildande. Knappt våra ohöfligaste fiender lära kunna neka dertill, och dessutom, äro somliga ord som qvinnan nödvändigt först uttalat.

---

d. 31 Dec. Jag! det ordet hittade mannen på!

Men Pappa är öfver det ordet. Gud välsigne honom! Jag hvarken kan eller törs.

---

d. 2 Januari 1833.

Gunla får vänta så länge – Jag vill först skrifva något mer. Förledet år skref jag så litet. Det är de dumma

gästgifvargårdarnes fel. När hinner storresare med sina oändliga dagböcker? – de må väl aldrig skrifva dem sedan de kommit hem. Men om Gunla frågar efter sin Nyårsgåfva . . . . Åh hon frågar ju aldrig.

———

Romaner. Huru har jag någonsin tyckt om att läsa sådana? Nej – hjeltinnor såsom Maria – hjeltar lika hennes hjelte – dem kunde löna mödan att lefva med. De skrifna ljuga mest.

———

17 Januari.

"Äfven det mörker som förr betäckt ditt öga, jag tagit bort att du skilja förmår emellan en Gud och en dödlig," säger Minerva till Diomedes. Jag kunde lära det af Gunla. Men för starkt ljus uthärda svaga ögon ej – Eller vilja de blott icke?

———

27 Jan.

Dansa. Icke alltid lika roligt – alltför roligt i somras och nu.

———

Häromdagen ville Baron W. bevisa Svenskans barbariskhet deraf att *comfort* icke kan öfversättas. Jag teg bara, så ond blef jag. För godt för den osvenska Friherren hade varit att säga honom, det Sveriges språk är för ädelt för omeningar. Och en sådan är det ord som ju betyder, att för *trefnads* skull, skaffa sig vanor det sedan blir *otrefligt* att umbära.

———

d. 1 Febr.

Tack Maria för ditt bref, tack! Du ber mig tänka på dig. Ja jag tänker på dig, och att tänka på honom, är ju att tänka på dig.

———

15 Febr.

När han talar om henne och hans kind lågar och ögonen stråla, och han så tystnar – för det han ej mer kan – ej mer vill uttala sina känslor – O då vänder jag mig mot dörren – Jag tror hon skall inträda i rummet – jag tror hans röst förmår kalla henne hit. Lyckliga, lyckliga flicka. Ljufva, härliga varelse! Bed för oss!

Ekholmen d. 29 Mars 1833.

Men hvad för ett bref 2 har jag sednast emottagit! Sannerligen – jag tror du berömmer mig! Nej Gunla det går aldrig an! *Du* berömma *mig* och hvarföre! Jag kunde ju alls icke göra annat än det jag gjorde, det vet du ju sjelf bäst, och hvad sättet beträffar på hvilket jag utfört detta enkom görliga, så hvad är väl för berömvärdt i det. Det är ju mitt sätt, och du vet nogsamt att jag icke kan bruka någon annans.

Nej ser du Gunnilla – om det varit du, om du, som jag med allt mitt skämt och framdragande af Onkeln, ganska väl vet vara färgad för någon annan kärlek än den rätta, om du nedlåtit dig att tro din lycka bero af

en menniska, om en sådan menniska, som rättfärdigat en dylik – Gunnilla Weilingks tro, verkligen funnits, och du då afsagt dig honom – det hade varit något att berömma, äfven om du icke varit munter i sjelfva afsägelsens stund. Men här – Herre Gud här var ju allt så simpelt – så klart som dagen hvad som var att göra, och tillåt mig att säga, ehvad än mig fattas, så är det icke ögon att se med.

För öfrigt pratar och skrattar och äter och sofver jag lika bra om icke bättre än någonsin, och ämnar i trots af Romanverldens bruk och plägseder, händanefter som hittils njuta af all den stora oförskyllda lycka mig blifvit beskärd, och den enda förändring som måhända skulle hos mig kunna komma att upptäckas och den jag knappast tror att du anser mig förlora på, är att jag kanske icke mer med samma säkerhet försvarar mina satser om tycken och sådant *nu,* som då jag trodde mig vara alldeles ”hård” – och se så – – innan jag helt och hållet slutar detta längesedan afslutade ämne vill jag blott berätta att Maria, som tyckt sig vara mig skyldig ett tacksägelsebref, har skrifvit detta innelyckta, tjusande – hvilket du snart skickar mig tillbaka, och att Pappa som redan fått flera ganska långa och rätt tråkiga, både randiga och rutiga skrifvelser från Rys välbeställda Arrendator, lofvat mig att på allt sätt understödja honom, när han nu snart skall formligen fria till Marias Farbror, och sedan måtte jag sent omsider kunna ändtligen anlända till det, som jag i dag egentligen vill med dig afhandla. Du kan aldrig tro hvad jag plågas af för stora tankar. Vill du nödvändigt berömma mig, så vänta åtminstone, tills jag meddelat dig dem, och sjung så mitt lof.

Ja, jag plågas verkligen af stora tankar, och af anledningen till dem, som du kan föreställa dig iklädd skepnaden af en trettonårig Edvard Nordenspets, hvilken tillbringar här ett slags ferier någon smittosam sjukdom ibland hans pensionskamrater förskaffat honom.

När Pappa för ett par veckor sedan förkunnade mig hans hitkomst, blef jag ganska glad. En gosse, tänkte jag, som tämligen nyss haft sina Julferier, och nu åter hugnas med sådana på obestämd tid, och tillika får passera dem på ett vackert landställe hos slägtingar – en sådan gosse måste vara glad som den frigjorda fågeln. Jag nekar ej att jag som för evärdeliga tider bär märken efter fall på isen, ifrån frukträd m. m., och till och med ett djupt ärr vid tinningen efter den gången jag välte så vackert, för det jag glömde att en kusk får hålla i tömmarne, så vida hans hästar ej skola skena, (hvilket äfventyr inom parentes sagdt blef mitt sista, ty Pappas sätt att uppfatta det lärde mig begripa, huru mycket af hvad jag på lek gjorde syntes andra mäkta allvarligt) – med hemligt behag rekapitulerade en värdinnas alla skyldigheter, i kraft af hvilka jag hoppades kunna komma att anse mig förbunden hjelpa min unga anförvant ur och i ett och annat pojkstrek, men den angenäma villan varade ej stort längre än till min förväntade lekkamrats inträde i vår salong. Hans sirliga bugningar nedstämde mig genast något, men jag ville icke strax misströsta. ”Han är höflig” tänkte jag, ”höflighet skadar aldrig och han har icke sett oss förr – för öfrigt är han nog icke blyg – första komplimenterna öfverståndne, kommer väl allt att gå bra.”

Högst galna tankar! Edvard sätter sig, börjar af sig sjelf tala om tapisseri (olyckligtvis sydde jag just på en eldskärm, som – åh ännu så länge behöfver du ej veta något om den) brukar ganska konstmässiga termer. Pappa går ut – hade han imponerat på gossen, så är jag ingalunda imposant, och väntade att nu få se honom litet mindre tam. Men alldeles icke. Edvard blir sittande, fortsätter tapisserisamtalet, berättar att han fyllt åtskilliga bottnar af sin Mammas salongsmöbel – icke under att han af den eviga bottenfyllningen sjelf blifvit tom – öfvergår sedan på sällskapsnyheter, spektakler. När jag slutligen frågar, om det icke skulle roa honom att gå i trädgård eller stall, ger han sig åstad på en liten stund, men kommer strax tillbaka, och börjar tala om Pappas hästar och Mammas vagnar, och om det ändamålslösa i att utom under bärtiden vara ute i trädgårdar.

Nu kunde jag icke hoppas längre. Men det skulle bli allt värre, och jag orkar icke detaljera allt. Vare nog sagdt att han sedan dess varit här fjorton långa dagar, *ridit ut med Pappa att bese hans egor,* och suttit inne hos mig – utan att någonsin af sig sjelf taga sig före eller ens tänka på något muntrande, hvartill första propositionen icke kunde décemment komma från någon annan än honom, och olyckan är just att jag tydligt

ser att det är endast och allenast denna första proposition, som felas, ty jag bedrager mig mycket, om den stackars gossen icke både nu och framdeles, utan ringaste tvekan vore färdig till hvad som helst, som en annan bara ville ha besvär att för honom upptänka, och derföre kan jag icke försonas med hans skenbara vishet. Annars att t. ex. du aldrig lekt eller varit yr kan jag lätt begripa, och så god tanka har jag verkligen om mig sjelf, att jag tror det jag, om lyckan att få se dig tillfallit mig under våra barnaår, äfven då skulle älskat dig genast, och lika litet ett enda ögonblick funnit det visa öfver lekar och löje blickande Gunnilla-barnet ledsamt och tråkigt, som jag nu kan afhålla mig ifrån att af själ och hjerta under alla ögonblick finna dem odrägliga, som vare sig stora, halfstora eller små, kortdockor lika, endast röra sig så länge någon blåser på dem, och öfverlemnade åt sig sjelfva, såsom Edvard här, flytta sig från en stol på en annan, ur ett rum i ett annat – gäspa och somna midt på ljusa dagen.

Och jag försäkrar – jag har verkligen blåst på min kortdocka, så mycket lungorna förmått! Sedan jag funnit honom för odygdlös för att trifvas ute, har jag i rummen lagt böcker, papper, kartor, ritstift och sådant mera i hans väg, och till och med försökt att slå in i lärorika, uppbyggliga samtal, men läsa och arbeta får han nog i skolan menar han, och hvilar nu riktigt ut medelst att göra ingenting jemt upp det tröttsammaste jag vet i verlden. – Nej – – jag gör honom orätt. Spela kort skulle han vilja ifrån morgon till qväll med mig eller tjenstfolk, lika godt hvem, blott den har händer att ta i korten, med, men här i huset äro de för beskedliga och sysselsatte för att spela med honom, och jag för beskedlig samt för stor haterska af kortspel, att mer än en eller högst två timmar om dagen förunna honom det nöjet.

Akta dig nu komma de stora tankarna! Jag har nämligen jemfört min belefvade, af rika Föräldrar födde, i pension uppfödde Kusin med våra bondpojkar och de trasiga tiggargossar jag här och der träffat på. De äro muntra, raska, odygdiga, hvar och en med sin karakter, god eller mindre god, men dock en gifven – de plågas icke af ledsnad eller af sig sjelfva, hitta som de säga alltid på något, på någon utväg – man känner de blifva män för sig – Han är orklös, hjelplös, håg- och färglös, matt och stapplande – och likväl om de vid tretton års ålder känna bokstäfverna, är derföre icke alltid säkert att de rätt kunna stafva, men få de än icke lära så mycket i skolan äro de åtminstone glada att slippa derifrån, då Edvard deremot kan uppräkna jag tror hundra vettenskapers namn, som jag knappt vet hvad de betyda, och ännu knappare hvad de tjena till, om de hvarken kunna väcka deltagande eller ens afsky för sig – och jag har frågat mig hvad är orsaken till allt detta, hvilken fråga uppväckt en annan och denna en tredje och så vidare, tills jag slutligen blifvit så omringad af frågor, att du får hjelpa mig till ett svar, så framt jag icke skall alldeles förvandlas i ett frågtecken.

Ty ser du om man kommer längre med okunnighet än med bildning, hvarföre då bråka så mycket? Och om slutet på allting ändå vore ledsnad och dåsighet, så för min del tycker jag tusen gånger bättre om den okunnige, som ärligt gäspar mig uppi ansigtet, än den margkunnige, som med så mycken konst och skicklighet förställer sig, att jag kanske tror honom gråta af idel rörelse, ömhet och andra höga känslor, när i sjelfva verket vattnet står honom i ögonen af de gäspningar han qväft. – – Nej om så vore, vet jag icke hvad som kan afhålla mig och andra rättänkande från att tända eld på alla bildningsanstalter, särdeles folkskolor, ty måste nu de oförderfvade, vid naturens bröst ännu liggande bönderna blifva lärda och bildade, så skall väl också allt hvad som ännu är Land, småningom blifva Stad, och då betackar jag mig för Jorden allra ödmjukast, och seglar ut på hafvet eller kryper upp på något af de högsta bergen i Thibet, dit stadsluft, skolrum – samt studerkammarluft väl icke måtte kunna tränga och – – men frälsa mig från mina frågor. Du ser nog hur yr de göra mig i hufvudet. Skrif för all del snart och försvara bildningen om du kan, annars skall jag af ren öfvertygelse arbeta på att obilda mig – Kan du icke, så rif ned Sjöröds skolhus, hör upp med dina Pensionärer och kom hit, der i alla möjliga fall och händelser en finnes, som aldrig skall upphöra att gå i skola hos dig. Din *Eva*.

Hvad skola vi göra med nyfikenheten om det icke blir värdt att lära någonting? Man må säga hvad man vill,

så är dock detta vårt slägtes såkallade attribut det samma som vettgirighet, fastän kanske i slitna kläder.

Pappa har ännu icke fått del af mina stora tankar. – I det hela taget äro ändå Herrar litet underliga! Klaga öfver vår ytlighet och när vi så – oftast måhända för att behaga dem – börja tala om allvarsamma, ja djupsinniga ämnen, så svara de icke alls eller bara med ett leende, som säger: ”Det der är icke för dig” – eller ”Det der förstår du dig icke på.” – Men jag skall likafullt en af dagarne trotsa Pappas leende. Det är besynnerligt, nu har jag talat så länge om Edvard att det begynner göra mig ondt om honom – Tror du han kunde hjelpas med att ett par år släppas ut att tigga. Om så – är det rätt dumt här icke som i böcker vandrar folk omkring som stjäl barn eller ock blott emottager stulna. Men kära Gunla, om du förklarar lärdom obehöflig och bildning öfverflödig så må väl ändå ingen ångälskare komma att tänka på Omars bedrifter med Alexandrinska bibliotheket, hvarom jag just nyligen läst i en af de böcker Edvard icke velat vidröra och jag i förtreten börjat sjelf på med. Hellre än att den gemena ångkraften, hvars mening väl till slut befinnes vara att göra menniskorna till maschiner, för att sedan få dem så mycket fortare framåt, skulle komma att draga någon nytta af den allmänna Bok autodafé, jag icke varit så långt ifrån att vilja anställa – låter jag allt förblifva som det är, och min nästa sköta sig sjelf. Vill hon bara göra det rätt, så tänker jag hon i alla fall icke får så mycken tid att gäspa på – Men – jag tror – jag hör riktigt Edvard snarka ute i salongen. Nej – jag får verkligen gå och väcka honom. Farväl.

————

Biljett instucken i detta bref.

Gunla, jag tackar icke för ditt bref! Jag hvarken kan eller vill – snarare skulle jag kanske vilja bemöda mig om att framdeles litet bättre förtjena det. Men det kan jag ju heller aldrig. Hvad återstår då? – Älska dig, det är ju så lätt, så simpelt, så oundvikligt! Men kan det verkligt vara att du håller af mig. Du säger ju så sjelf. Och tala se’n om hvad man skulle ha beröm för! Hvad borde väl vara omöjligt för den, som Gunnilla sjelf säger att hon älskar. Nej – mig förundrade icke en gång, om jag med Vårens vindar flöge bort till dig, och förmådde yttra något af det som gör mitt hjerta så fullt, att rum icke är för ord. Guds välsignelser öfver dig min goda, goda Gunla! God natt.

Eva.

Ekholmen d. 25 Nov. 1833.

Lyckönska mig nu o Gunnilla Weilingk! Just nu – i detta ögonblick satte Adolf den gyllene länken på Marias finger och hon – hon tyckte bojan var lätt. – Men jag begriper ändå icke, att hon när vigselstunden nalkades, icke förlorat modet och gjort om allt ihop. Jag är verkligen orädd, fullt ut så tapper som Maria, och jag har ännu aldrig sett en brud föras till brudpallen, utan att jag darrat – alltid starkare, ju mindre darrande offret sjelf varit. Och så den dumma moden att sedan Presten funnit det ytterligare ord endast skulle predikas för döfva öron – att sedan, säger jag stå qvar och niga och räcka sin hand och tacka och buga sig! Så orimligt och enfaldigt är det bruket, att jag som både lärt att dansa och hålles för att dansa bra och niga ganska väl, ehuru det sednare kanske i allmänhet litet för djupt, det oaktadt aldrig kunnat framför något brudpar göra en försvarlig gratulationsnigning. Och alldeles icke af tafatthet, men af oförmåga att förställa mig och önska lycka, der som oftast bäst passade att beklaga.

Men jag tror icke att Adolf och Maria hemsökas med denna Ceremoni. De vigas i kyrkan, och som jag nästan ville svärja på att en snufva hindrat Friherrinnan af L att följa dem dit, äro troligtvis Kammarherren när han får vara på egen hand, samt Adolfs Föräldrar och Syskon icke just så mycket för nigningar.

Maria är nog också så vida lycklig att hon slipper kalas. Litet mat med sig, när tåget hem skall anträdas är bättre för ett Arrenderande Herrskap än många rätters uppätande vid bröllopsbordet, tänker förmodligen och

med rätta Friherrinnan af L. Men kära Gunla, om den förfärliga Hofmarskalken fått Maria i sina klor, hvad för bröllop hade då ej blifvit! Jag är säker att oset spridt sig ända hit . . . . Men nej – ett sådant kunde ju icke blifva. Den ljufva flickans hjerta hade brustit innan dess. Och att hon nu är lycklig! Jag just som håller ännu mer af henne för det. Och Adolf sedan!

Näktergalen borde i sanning sjunga deras brudsång i Södra Lunden. Att för deras skull taga miste om årstid, vore icke något underverk.

Gerna vore jag i dag på Svenslund, men hvarken Pappa eller jag äro bjudna, och objuden far man icke utom till Sjöröd, i hvilket fall man urskuldar sig med en bjudning a priori. Men o himmel hur kom jag på det ordet. Ack jo nu vet jag . . . Det kom tryckt någonstädes med posten i går och jag plågade Pappa en hel qvart med att få det förklaradt, och då det så nyligen krupit in i hufvudet, får man förlåta att det icke än satt sig till ro, utan vill litet ut i verlden – äfven med fara att icke råka dit det vill. Men du hjelper nog fram det.

Vet du väl – man blir ändå sjelfsvåldig af att umgås med dig. Emedan du förstår allt och ställer till rätta, bryr man sig icke om att sjelf göra det. Men Gunla jag tror du ler. Jag tror du har, utom ditt egna leende, ännu ett. Gud välsigne dig derför, äfven om det nu gäller sjelfsvåldet jag får lära hos dig. Jag är stolt öfver det leendet. Aldrig har jag sett Gunnilla småskratta åt någon annan än mig. Kunde jag blott vara rätt löjlig.

Se bara hur långt af Ls uraktlåtenhet att bjuda oss, fört mig. De ohöfliga menniskorna! Och det med exemplet de hafva framför sig! – Jag försäkrar dig – midt upp i sin glädje äro Adolf och Maria artiga nog att minnas, det andra äfven finnas till på jorden – men till och med det väcker icke de gamles ambition. Somliga äro rent af oförbätterliga, och det skulle få bli deras egen sak, om jag icke derigenom förlorade tillfället att se dessa båda allralyckligaste varelser på deras lyckas invigelsedag, och troligen förgå många sekler innan ett dylikt brudpar åter helgas, och mer än allrahögst åtti eller nitti år kan man ej räkna att få lefva och – ja det är ganska illa att Kammarherrens icke tagit allt detta i öfvervägande. Men Lika godt – Lika godt. Låt dem hindra mig från att se – de kunna icke afhålla mig från att tänka på mina vänner, fastän utan misslyckad nigning, lyckönska dem, bedja för dem och hela dagen tala endast om dem. Pappa talar i dag icke heller stort om annat, och du, du tänker på dem, och ber Gud välsigna dem, det har du lofvat din

Eva.

Hvad tror du väl Maria finner på Ry hvarom hennes Herre och Man försummat att taga kännedom? Jo – när hon hunnit genom matsalen och den för dem gagn- och betydelselösa salongen in i det rum som skall blifva deras hvardagsrum, står der ett Fortepiano med sina valda notor och ett bokskåp med en del goda Svenska och Fransyska böcker uti, och när hon slutat att derföre tacka Adolf, och han att undanbe sig hennes tacksamhet – (ty att säga sanningen har ingendera af Friherrinnan af Ls Arrendators Herrskap tänkt på dessa möbler –) samt inträder i sängkammaren finner hon der en Chiffonnier eller hvad du vill kalla dem – i dess öfra afdelning allt möjligt till skrift hörande, hvaraf endast må särskilt nämnas åtskilliga inbundne böcker hvitt papper, för den unga husmodern att skrifva sina annotationer uti – Och som man icke af dig kan begära att stadna, för att se på hvad klädningstyger och sådant mer, der torde finnas i Chiffonierens undra lådor, så får jag deriställect be dig gå genom rummen tillbaka öfver farstun inpå Adolfs sida. Hvad tror du väl kommer att vid inträdet i sitt innersta rum träffa hans ögon. Några bössor och jagtredskap? Åh Fy! Hvarföre skulle han numera jaga? han har ju en gång träffat rätt. – Nej – utom kanske också en skrifbyrå, men hvilken, på det Maria icke måtte få några opassande idéer om jemlikhet, är dubbelt så stor som hennes, med mångfaldiga gånger mera papper och annotationsböcker uti – (detta för att icke reta mannen, som nog kommer att inbilla sig få det vigtigaste att uppteckna –) egentligen och egentligast en präktigt inbunden Bibel. Den kan göra godt derinne. I Marias bokskåp är ingen sådan för – O hvad hade jag så när sagt – – – och dessutom, såg jag på Svenslund i verlden i Marias rum, det minsta och trefligaste der på stället, hur hon på sitt lilla sybord hade alllid under sykorgen ett Nytt Testamente liggande. Vill hon läsa det Gamla, kan

hon gå in och låna sin Mans Bibel.

Är nu icke allt bra i ordning? Det enda dumma är att på ena lådan med postpapper och Skriftyg uti, der äro blott två sådana i Marias skrifbyrå och stort mer behöfver hon icke på många år, efter hon nog icke kommer att korrespondera med sin Man, står någonting med förgyllda bokstäfver om att det skall nyttjas upp till Eva Nordenspets's förmån, hvilket kan föranleda öfverflödiga gissningar. Men det föll mig icke in att tänka, när jag lät sätta de enfaldiga orden. Se nu hur jag pratar igen – Det är visst värdt försöka tiga.

Vill du ej lära mig den konsten. Pappa är grufligen verldsligt sinnad. Bara duktyg och sådant vidare tycker han löna mödan skicka till Ry.

Ekholmen d. 16 Juni 1834.

Min fria min älskade Gunla!

Sätt dig nu ner hos mig – tag dig god tid och hör på min långa berättelse. Jag blir icke riktigt lugn igen, innan du hört allt.

Du vet ju att Friherrinnan af Ls svåger Major T. med sin ganska talrika familj bor alldeles utanför . . . . . ping, på ett litet ställe han efter sin hustru kallat Beateborg. Vi umgås icke mycket oaktadt slägtskapen, men nu föll dem in att på Fjerdedag Jul göra stort kalas, der man skulle äta både middag och qväll och dansa på köpet.

Jag hade icke dansat på länge, men hade just icke stor lust att fara, utan hänsköt saken till Pappa och Pappa sade det berodde på mig. Slutligen foro vi, och som jag icke ville komma skrynklig fram, klädde jag mig i . . . . ping hos vår gamla goda Prostinna, i en hvit slät nätteldukskládning, ingenting på håret, och af alla årets Julklappar endast en stor tjock, ovanligt vacker guldkedja om halsen, hvilken jag tycke så mycket om att jag ämnade bära den både hemma och borta. Nu vet jag knappt om jag någonsin mer brukar henne.

Min paryr lyckades bra. Prostinnan sade jag var söt och liknade Mamma. Pappa sade ingenting, när jag kom klädd in till honom, men höll på att få tårar i ögonen, men sedan blef han munter, och då han tyckte, jag nästan var väl enkel, försäkrade jag att der vi skulle passera dagen funnos nog flera, som voro granna både för sig och mig . . . . . . och vid ganska godt lynne inträdde vi slutligen i Major Ts salong, der många redan voro samlade och värden i fullt höflighetsarbete. Jag kan intyga att jag – ute på fältet – sett tröjor tagas af för mindre.

Jag gick genast till de andra flickorna, som tillbörligt admirerade min kedja – det enda admirabla jag hade – och vi pratade om Julklappar och allahanda. Efter en stund hörde jag värdinnan fråga om alla voro komna, och värden svara, att de, och de, och de ännu felades, samt dessutom unga Grefve B . . . , och nu fingo vi, Majorens redan ankomna gäster höra, huru han på förmiddagen – nyss – träffat på Grefven, som stadd på en utrikes resa endast för dagen uppehöll sig i . . . . . ping, men likvist lofvat komma till Majorens middag, och jag kunde ej för mig dölja att ju vår artiga värd tycktes anse oss andra högst obetydliga emot sista telningen af vår rikaste och förnämaste slägt, såsom den tämligt senfärdiga unga gästen af honom benämndes – Men då för mig en Grefve blott är en Grefve och hela Grefve- Herr- och Svenslägtet dessutom alldeles likgiltigt, fästade jag ingen vidare uppmärksamhet vid Majorens märkvärdiga nyhet, hvilken annars i en och annan del af rummet gjorde mycken sensation, och jag började tala med min lilla favorit Charlotte R. syster till Amina R. men lika egen, söt och näpen som Systern är det föga – Midt upp i vårt prat stötte hon mig på armbågen och sade: "Ack se det är visst Grefve B . . . . . som kom in. Nå hvad han ser bra ut." – Charlotte hade rätt. Det var Grefve B . . . . , som verkligen såg bra ut, men af det slags utseende, man ser på taflor eller läser om. – Jag är säker, *Gustave de Linar* såg så ut. –

Efter att hafva mycket comme il faut helsat på värdinnan och bugat sig för det öfriga sällskapet, ärnade han visst draga sig tillbaka uti yttre rummet, när Majoren fattade tag i honom, förde honom bort till oss flickor samt bad – och troligen missade sig – att för Grefve R . . . . presentera en dotter – Det blef Mina, den vackraste af hans hemmavarande fem. Den sjette och i min smak hyggligaste är nu, sedan Marias giftermål, hos Mostern på Svenslund, för att, säger Modern, derifrån få ett godt *etablissemang,* – på hvilket ord Majoren, som också kan Fransyska, häromdagen stötte sig och förklarade sin hustru, att huru rik *hennes* syster än kunde vara, vore dock *hans* dotter för god att gå i Ladugården, men allt detta blefve för långt att berätta . . . .

Imedlertid drog det ut med middagen. Jag såg på Pappa. Han gaf sig god ro, och så vet Gud hvad jag tänkte på om ej att undvika Amina, som jag tydligt såg läste öfver något samtal, när en af döttrarna i huset kom till mig och hviskade: ”Nå har du nånsin hört maken. Vet du hvarföre Grefve B. . . . . reser?” – ”Nej” – ”Hans Föräldrar skicka honom ut för att förströ sig. Du kan tänka han ville bli Prest,” – och vidare sprang hon med sin nyhet som kom mig att se efter Grefven.

Han hade stadnat qvar bredvid Mina T. men talade icke, utan hade fått ögonen på min guldkedja betraktande den med en besynnerlig blick. Från kedjan såg han upp på hennes bärarinna, och i det han märkte att jag också såg på honom, rodnade han som en femtonårsflicka, men i hans stora, mörka, melankoliska ögon, strålade någonting så – så vildt att jag nästan förskräcktes. Nu sedan – har jag påmint mig mycket annat, som allt ifrån hans inträde röjde en feberaktig spänning i hela hans väsen . . . men då . . . . var det ändtligen serveradt.

Ingen *crime de lise-fullmakt* begicks – jag vill åtminstone hoppas det – vid afpatrullerandet ner i undra våningen der middagen skulle intagas, förrän Grefve R . . . . i stället att, som meningen varit konfyera Mina T . . . , hastigt närmandes mig, bjöd mig sin arm, den jag så mycket hellre antog, som jag såg husets äldste son, den tjocka Göran nalkas i samma afsigt, och vi gingo ner till det stora hästskobordet, hvarpå ett litet utbygge för två personer, efter hvad man kunde se, nyligen tillkommit. Dit förde Grefven mig, och förblef – under alla fram och tillbaka placeringar, der orubbligt.

Sent omsider sutto vi alla. Vårt lilla bord, som nästan kunde anses för ett bord för sig, var tämligen nära värdens högsäte, och rätt väl för mig som jag sedan fann, icke långt från Pappa. Hittils hade min Kavaljer varit tyst, men efter ett ganska kort svar på något värden skrek till honom, vände han sig till mig och sade: ”Ni tycker visst icke heller om att svara på dumma frågor?”

Jag skrattade – men innan jag hann svara på denna fråga, ropade den fasansfulla Hofmarskalken från andra ändan af bordet öfver till mig, kallande mig efter vanligheten Nådiga Baronessa, på det alla måtte märka att han rest i Danmark och Tyskland, och frågande efter Baron, det vill säga Pappa, som satt der ett par steg ifrån honom. Jag svarade blott med en högst liten böjning på hufvudet. I det samma kommo ett par halfhögt yttrade ord af min granne mig att se på honom.

Dystert stirrande framför sig sade han nu: Baronessa – omöjligt – skulle kedjan – nej hon fängslas icke deraf . . . . . ” Efter en stund tillade han högre och till mig:

”Hvad för en Baron talar den der stojande karlen om?” –

”Om min Far.” –

”Visa mig honom.” –

Pappa såg just på oss. Jag nickade åt honom och sade Grefven hvem han var.

”Ännu en fri” liksom utropade Grefven, efter att ha noga sett på Pappa. ”Er Far – älskar Ni honom – ja – jag ser, Ni älskar honom. Finnes någon annan, som är kär för Ert hjerta.” –

”Hvem är olycklig nog att icke hafva vänner att älska,” svarade jag halft rörd, halft förundrad.

Så olycklig vore Grefven – menade han nu – och jag måtte visst blifvit blek dervid, ty han började be mig om förlåtelse för det han skrämt mig, och så tego vi länge.

Min underliga granne åt icke, drack bara vatten. Jag hade nästan mist aptiten, var något hemsk till mods, och tänkte jag vet ännu icke rätt huru så kom sig – på Bürgers Lenore. Lyckligtvis satt Pappa icke långt borta.

”Hvem har gifvit Er den kedjan och hvarföre bär Ni den?” började åter Grefven.

”Jag har fått den af min Far och tycker om henne.” –

”Ja – jag ser hon tynger Er icke. Vet Ni väl, Ni är den enda, jag sett bära kedjor och ändå vara fri. Besynnerligt att träffa Er i dag – och icke i frihetens land. Jag kommer dit i morgon.” –

”Skall ni resa till Amerika?”

”Ja till det rätta. Jag blir der – svårt att säga hur länge. Der är ingen tid. Tror Ni ej der vore godt att vara? Men Ni vill icke dit. Ni är fängslad vid Er Far, Era vänner – allt band, fastän förgyllda.” –

”Nej sådana band äro just frihet.” –

”Det låter bra hvad Ni säger, men det är icke så, det är icke så. Men det samma sade *han,* den gode. Kände Ni honom?” –

”Hvem?” –

”Ser Ni det är träldom. För att känna honom behöfver Ni veta hans namn, och jag som i morgon är fri, jag vet icke Ert namn och känner Er likafullt. Genast deruppe kände jag Er. Svårt var det icke heller. Utom Ni och den Ni kallar Er Far, äro de fängslade alla.”

Nu tänkte jag icke mer på Lenore, var icke rädd mer. Det gjorde mig bara så ondt om den stackars unga mannen. Han var länge tyst.

”Sade Ni icke att somliga band äro frihet? Hvarför sade Ni så?” frågade han slutligen.

”Jag tror det.” –

”Tyst, tyst, säg icke så. Har Ni någonsin önskat fästa Ert öde vid en annans – icke en väns – men Ni förstår mig.” . . . . . .

Jag förstod visst frågan, men hon hör till dem, som hvarken med Nej eller Ja kunna besvaras, och som jag icke här ville begagna det slags svar midt- emellan Moder Natur utrustat oss qvinnor med – så teg jag.

Grefven såg på mig. ”Ni svarar ej” sade han. ”Ni svarar ej. *Det* är träldom. Mitt öde skulle en gång länkas vid någon, som bar en sådan kedja som Er, men ej så som Ni. Känner Ni henne – Men der var ingen henne att känna – jag såg en sjudubbel juvelskedja, som ville snärja mig. Vi tala ej om henne.” –

”Nej låt oss tala om något annat” –

”Ja – om min Syster jag en gång hade. Hon var lik Er, men icke så glad, så fri. Hon sörjde skall jag säga Er –

– öfver mig, och sorg är träldom.” –

Hans uttryck och ton i detta ögonblick kan icke beskrifvas. Jag fick tårar i ögonen. Grefven bleknade, betraktade mig en stund oroligt, sägande halfhögt, ”Min Systers ögon – Skulle det – nej – grafven fängslar ju henne” – och sedan till mig: ”Vet Ni väl jag förstår Er icke. Ni kan gråta. Tårar äro träldom. Ni gråter och är likväl fri.” –

Jag svarade ej. Oaktadt min så mycket beprisade frihet, var jag ganska tvungen och rädd att icke hitta på passande ord.

”Ni fruktar ej för band” återtog Grefven efter en längre tystnad. ”Lofva mig en sak.” –

”Ja hvad vore det?” –

”Att icke glömma mig.” –

Det kunde jag med godt samvete lofva.

”Att icke glömma Er granne, som gjort Er dumma frågor nog” tillade nu Grefven med ett fint, nästan verldsgrefligt leende och blef vida stillare än förut.

Jag hoppades att feberparoxysmen eller hvad jag skulle kalla det, var öfver. Jag lyckönskade mig att middagen – en af de hederliga nio å tolf qvart långa samt tio å tretton rätter breda – började dra mot sitt slut. Jag trodde redan, att med Pappas tillhjelp kunna utan vidare uppseende få min Grefve ur sällskapet, och jag kände mig så glad, att ingen utom min goda Pappa och jag skulle ens ana hur det stod till inom den ädla, beklagansvärda Ynglingen, hvars syster jag gerna kunde likna, ty äfven jag sörjde öfver honom, men det gick icke efter min vilja.

Olyckan ville att en rykande punsch- och en af pomeransosen stinkande bischofs-bål nu sattes fram för värden, den der verkligen kommit till en höjd af arbete, att man gerna trott honom i Marstrand. Glas och någonting, som kallades tillbringare buros flitigt omkring utan vidare äfventyr än att Hofmarskalken spillde en god del varm punsch, öfver sin granne Lagmanskans . . . . negligé och lockar, i det han ville *servera* henne. Värden steg upp med glas i handen, och slog upp ett tal som räckte länge och allt förväl kunnat varat än, men midt upputi det bröt hans kära hälft in med ett sträft, högljudt: *Ja så kära T. nu har du talat nog* och kära T, ramlande som en väckt sömngångare ner från tinnarna af sin luftiga omeningsbyggnad slutade helt tvärt: ”Nå för fanken! Och så tackar jag Er, mina samtliga kära och hedrade gäster, hedrade och honorable ville jag säga, att Ni hjelpt mig i dag att fira Julen i dag.”

Man satte sig åter.

Till min förundran och förskräckelse reste sig nu Grefve B . . . . , som suttit orörlig under värdens tal. Kastande en besynnerlig blick öfver sällskapet, sade han först någonting, jag antingen icke minnes eller ock icke rätt fattade, men hvarvid värdfolket skreko *charmant,* och fortfor: ”*Fira Julen!* Med mat, – med dryck för rusets skull tron J Er fira Julen, och fira den i dag, liksom kunde Julen firas i dag, om den icke redan firats i går i förrgår och alla andra dagar. Sen på solen,” här gjorde talaren med handen en rörelse mot ett fönster hvarigenom man såg solen, som just gick ned. ”Hon är icke fri. Hon är fängsladt Ljus. Hon längtar efter frihet i det Eviga Ljuset. Hon vill öfvergifva oss . . . . Men när de himmelska härskarornas lof under den långa nattens djupa tystnad genljuda i rymden, stadnar hon i sin flykt, suckar, tillbedjer och vänder om att ännu fira Jul – lysa frid öfver jorden, men icke kunde hon lysa klar den korta dagen, om hon ej lyst den långa äfven, och likväl är hon fängslad och längtar efter frihet, der ingen Jul finnes, ty allt är Jul. Dit längtar och jag – och jag kommer dit i morgon utan namn utan bojor, utan något af allt det hvars skrammel gjort

mig döf, men i Era ögon klingar som Sferers harmoni. Jag talar ej om den namnlösa, den fria, som icke fruktar band, icke om henne, hon liknar en annan, men henne fängslar en graf, ofri och fången i marmor, förgyllningar, galler och fasa – der sofves ej i ro, och in till henne smyga sig fängslade strålar af en ofri sol, en slafvisk måna och jag” . . . . . . Här måste Grefven, hvars ord följt allt fortare på hvarandra, stadna för att hämta andan. Hans bröst häfde sig flämtande, ögonen stirrade, och den utsträckta handen knöt sig krampaktigt tillsammans –

Du kan tänka hvilken uppståndelse det blef, eller rättare blifvit, om Pappa icke varit. Ty han som hela tiden anat oråd, hade genast Grefven började tala, föreslagit värdfolket att skynda på middagen, men värdinnans vaniljcréme i koppar var ännu orörd och åtskilliga värdens tal och skålar ännu icke intagna – när redan talet tog en vändning, som hade flera att tänka på Saint Simonism, andra på Hednings missionärer, och de flesta att misstänka det talaren till Julens firande tittat alltför djupt ner i glaset, upprepade Pappa på det sätt, som alltid vinner gehör, sin anhållan, och under det Grefvens väsen allt blef vildare och vildare, bröt samtliga sällskapet upp i tämlig oordning.

Pappa skickade efter vår släda samt Doktor och kom bort till mig – Jag hade förblifvit sittande . . . Jag såg Pappa tyckte om att jag så gjort, men jag kunde ju ej göra annorlunda . . . . Nu var Pappa ju dessutom hos mig.

Ack det var icke för mig man behöfde sörja utan för Grefven, som allt i samma ställning, hvari han tystnat, tycktes helt och hållet borttagen ur sinneverlden – blott då och då utstöttes något otydligt ord af hans hårdt sammanpressade läppar. Jag ville tala till honom, när vår värdinna som väl kan vara omtänksam men ingalunda skonsam, just stack in hufvudet genom dörren och skrek: ”För Guds skull ta bort knifvar och gafflar och laga han kommer hän.”

Vid ljudet af hennes ord, hvilkas syftning han lyckligtvis icke lade märke vid, spratt Grefven till, och såg sig om; – ”Der skramlade en ketting” sade han halfhögt, i det Majorskan åter stängde dörren.

Förlåt mig Gunla. Jag var rörd, jag var verkligen högtidligt stämd, men jag måste skratta.

Grefven såg sorgset på mig: ”Ni skrattar, det är träldom” sade han och hade mycket rätt. I det samma blef han Pappa varse. Hans ansigte fick ett hemskt uttryck och han yttrade någonting, doft om den, som *fängslade mig*.

Jag skyndade mig att säga, att Pappa som sjelf var fri, önskade det alla andra vore äfven fria, och tackade min Gud att Doktorn, som träffats strax utanföre, nu inträdde. Det var vår förträffliga P. Pappa gick genast mot honom och gaf mig en vink att följa sig. ”Ni går redan och långt är ännu tills i morgon, då jag blir fri” sade Grefven, när jag steg upp från min plats. Jag lofvade komma snart tillbaka, och efter en så kort redogörelse som möjligt för Doktorn om hvad jag egentligen visste, skyndade jag åter till det lilla bordet. Med armbågarna derpå, ansigtet gömdt i händerna satt nu min Kavaljer.

Höjande hufvudet såg han på mig, sedan länge på min kedja. ”*Hon* fängslar Er vid Era löften” anmärkte han slutligen. Då inföll Doktorn, som jemte Pappa kommit bort till oss med någonting artigt om mig. Efter ett slags utrop om ”*ännu en fri*” inleddes nu Grefven i långt samtal.

Jag är en tokig flicka. Ingen vet bättre än jag hvad för en ypperlig man Doktor P. är – men mig ryste i hjertat vid att höra honom gå in på Grefvens idéer. När vår släda kört fram, voro de redan så goda vänner, att Grefven lofvat Doktorn att hos honom bese – jag mins icke mer hvad det var, – och det beramades att Pappa som med mig for hem, skulle föra Grefven till Doktorns boning, den vi just måste passera.

Ändtligen sutto vi i täckslädan. Grefven och Pappa och jag. Ner på pelsbrämen smögo sig sakta ur mina

ögon tårar – af glädje att veta den stackars unga mannen i två så ädla menniskors händer, som Pappas och Doktor Ps.

Jag märkte vi körde åtskilliga omvägar, och gissade att så skedde, på det Doktorn i sin skrinda skulle ha tid att före oss komma hem, der han blott allt för väl hade i ordning för den gäst han väntade. Vi körde in på inre gården af hans hus Doktorn kom sjelf och öppnade på Grefvens sida.

Han for upp liksom ur en dröm, såg sig förundrad omkring och hans ögon föllo på mig. Jag räckte honom min hand. Han tryckte den hårdt emellan sina feberglödande händer, sade något otydligtomifallhanickeimorgonskolattillfriheenst land. Derpå släppte han handen, som om den också varit en boja och rusade ur vagnen.

Pappa hade redan förut sagt vi skulle fara till Prostinnan. (På Beateborg sätter jag nog aldrig mina fötter mer.) När det nu bar af i starkaste traf, kallade Pappa mig sin raska, sin modiga Eva.

Den raska, modiga Eva brast i häftig gråt. Hennes Fader blef ängslig, men hon torkande sina tårar, bad honom så fort han aflemnat henne hos Prostinnan, fara tillbaka till den stackars Grefven, hvilken det föreföll henne liksom hade hon varit med om att ställa försåt för. Fadern talade förstånd, och då han kört i Eva en dosis droppar och kallt vatten samt bedt Prostinnan se henne till godo, begaf han sig åstad till Doktorn.

Hvad skall jag säga vidare? Sedan de uppbjudit alla möjliga öfvertalningsmedel att förmå Grefven att låta åderlåta sig eller intaga något rogifvande – den olycklige sade jublande att han ehuru ännu icke fri, redan ej mer fängslades af sömn – ville de ej uppenbart hindra honom att gå tillbaka till värdshuset, der han hade sina få effekter. I trappan märkte de att hans gång blef osäker. De förde honom åter upp. En förskräcklig attack af kramp i hjertat öfverföll honom, hvarpå hjernfeber förklarade sig med ifrån början de betänkligaste symptomer.

Hans Föräldrar efterskickades. Icke så fort han kunnat komma, anlände hans Far. Man fick då veta att den olyckliga Ynglingen, som hela hösten visat tecken till sinnesrubbning och – såsom jag tror och Pappa medgifver, hela lifstiden varit oförnuftigt behandlad, dagen före kalaset på Beateborg rymt ifrån fädernehemmet, der han från timma till timma uppehållits med fagra löften att få resa utrikes.

Han yrade oupphörligt. Kände icke ens igen sin Far, men tålde när sig ingen utom Doktor P. och Pappa, som stadnat i staden för hans skull. (Och jag för att blifva hos Pappa samt äfven i händelse jag kunnat vara af någon nytta i sjukrummet. Men fastän de måst lofva mig att jag i sådant fall skulle kommit dit, inträffade det aldrig.)

Gamla Grefve B . . . . skickade efter en Läkare, till hvilken han satte oinskränkt förtroende. Den sjuke tålde honom icke. Han envisades dock att närmas honom.

Gunla! Gunla! Den stackars unga mannen föll i raseri – just hvad vår Doktor sökt på allt sätt hindra, och dog på nionde dygnet utan att ha åter fått sin sans. – Frid med honom.

Doktor P. säger att om han än emot all förmodan kommit upp ur denna sjukdom, hade han troligen aldrig blifvit hvad vi kalla *klok*. Det är precist som om Pappa och jag förlorat en ung slägting.

Jag såg gamla Grefve B . . . . ett par gånger. Han liknade den unga – men det ädla hos sonen var bara förnämt hos Fadern. Det gjorde mig ondt om den barnlösa Gråhårsmannen – och likväl – kunde jag fatta, huru allt kunnat gå som det gick. Gud bevare min Pappa. Vårt oväntade vistande i . . . . ping, har ånyo uppskjutit vår resa. Jag är glad att få vara några dagar till med Pappa och du – du får gifva dig till tåls och vänta så länge på din *Eva*.

d. 17.

Jag bryter upp mitt bref, för att skicka det hosföljande, som jag just nu erhållit och hvilket nästan mera rör dig än mig. Vore det ej att bryta mot respekten, skref jag genast utan att invänta ditt svar, till lilla Charlotte R. att hon gör sig färdig och stora dockan också, att fara med oss, ty jag är säker du tar emot henne. Det är bra dumt, men jag har gråtit öfver hennes bref. Icke för flickorna Ts yttrande, icke för Hofmarskalkens, som ändå förargar mig, eller för Aminas, icke heller för skrifvarinnan sjelf, ty henne är ingen fara med, om hon får komma till dig – men så lifligt rann mig i hågen huru många, om de ock icke kommit sig före att skrifva, likväl i någon bättre stund tänkt och önskat det samma som min lilla vän, men icke haft någon Gunnilla – och skam te sägandes, kanske ingen Eva heller att vända sig till.

Den tankan förde mig till min stackars Grefve, (hvilken vare det i förbigående sagdt, tyckes på lilla Charlotte trots hennes *prosaiskhet,* hafva gjort djupt intryck, djupare helt säkert än den älskade Hans Herman på hennes Syster) . . . . I hans bröst har behofvet att skrifva ett sådant bref tvifvelsutan känts bittert och tryckande, men han visste ej till hvem adressera det! Säg Gunla, min Gunla, du som får alla mina breflappar dig tillsända, har jag orätt i att tro det *Ett* postkontor finnes, der alla dylika, med eller utan bläck utförda skrifvelser upptagas?

————

(Innelyckt i föregående bref.)

Onsdag.

Söta roliga vackra och vad jag nu ändå tycker alldrabäst om goda Eva!!

Ack att den hyggliga Grefven som hvar den vackraste menniska jag nånsin sett, ändå skulle sluta med att dö!! Ock jag som redan såg dig som Grefvinna B . . . . . !!! Nog kan du i alla fall bli Grefvinna om du vill, men att vara Grefvinna B . . . hadde just passat dig så bra och en mann hadde du fåt som hållit af dig det såg jag och har också sagtett till de otäcka flickonia T. som hvoro så glada att du som de sa ingenting fick för allt ditt besvär att du hvar den af oss alla som minst bryde sig omm Grefven när han komm inn men han fick strax ögona på dig det såg jag ock det hvar alls inte underlit ty nog hvar du vackrast och bäst klädd af oss alla. Nog såg jag sen att du offta såg på din Pappa och inte såg så glad ut som annars och som jag tyckte du borde varit derborta du sat alldeles som vid ett eget bord bredvid honom och han såg på dig och hörde honom tala vilket måtte låtit som när andra sjunga. Men jag begrep inte varför!!

Men sedan Mamma kört mig up, förr jag ville stanna nere hos dig hvar der ett gruflitt spektakel deruppe. Lagmanskan som är som du vet döf, och visst inte hört någonting af det talet som ändå var så vackert dånade och några te och Syster Amina fick ryckningar i örat eller läppen och Majoren och Majorskan eller Frierinnan som hon låter kalla sig förmodligen för att i inte vara ense med sin mann grälade så det var en skamm för Majorskan sa det just hvar likt hennes mann att inte kunna skilja kloka och galningar åt och Majoren sa att hon alldri förlåtit honom om hann låtit en så rik Äpojsör fara objuden ur stan och Majorskan blefv ricktitt on och sa hennes Man hvar ett fä men det hvar han nog van hvid förr han brydde sig inte omet men det som hvar alldravärst hvar att den gemena Hofmarsjalken som varit den första som sprang från bordet och hadde så brottomm då at hann nästan trampade sönnder min fot när han sprang förbi och hvar då alldeles gulblek i ansigtet sa nu deruppe att det var underlit af din goda Pappa att inte unna sällskapet i go ro sitta ännu till bords och deriställe vräkit ut Grefven på dörrn som han dessutom ville svära på hvar inte annat än en Komediant eller tascspelare sådanna han sett många utomlanss. Den elaka Gubben som kunde tala på det viset och täncka på att äta och dricka effter alt vi sett och hört kommer jag alldri att tåla under hela min lifvstid men kann du begripa att om qvällen sen ville alla danssa. I början gick nog ann förr jag

hadde gömt mig i sängkammarn och tänckte på dig och Grefven och gret för alt jag hört, för inte hvar han!! o min Gud! varken en komediantt eller från förståndet!!! Du kann alldri tro alt vad man sa och jag sat och gret och tänkte på alt det menn när jag fick höra din goda Pappa tala sprang jag framm förr jag inbilla mig du kannsje hvar me fastänn jag hvar säker du inte ville danssa, menn dinn Pappa hvar bara en liten minut och ja hörde hann sa till Majorskan du inte komm als och då ville jag om igenn göma mig men Mamma ropade på mig och som den dumma Axel T. då komm framm och bjöd up mig och Mamma sa jag skule danssa tordes jag inte på främmande ställe säga henne emot utan dansade men hadde lust å gråta i ställe, och du kan täncka vi for inte hemm förän hon hvar sjiu på morrånen. I vagnen sof de alla utomm jag men jag sat och tänckte på Grefven som ingen tänckt på at fråga efter men som jag hvar säker att du och din Pappa tänckte på och så såg jag hur solen gick up. Det jorde mig ont at Grefven sa honn inte hvar fri förr hon lyste så vackert och jorde alt lite muntrare omkring mig. När jag komm hemm blef jag sjuk och hvar sjiuk ett par dar mässt förr jag ingen hadde å tala me om den der middan tror jag och jag läncktade så grufvlit att få höra vad din Grefve tajit vägen ty han sa ju han skule til frihetens lannd men när jag fick höra han var död blef jag mycket lissen men glad änndå förr det föl mig inn att det var kannsje himelen han mente med det lanndet i synnerhet somm han sa der hvar Jul beständitt. Nu är jag inte sjiuk mer, jag tror sen jag hitta på skrifva till dig och jag har saggt Mamma att jag vill begjära ett mönster afv dig men det hvar inte sannt fast du hjerna kann skjicka det med de små söta törnrosknopparna på som satt på din skjämisätt om du vill. Men jag skal säga dig varför jag skrifer.

Medan jag var skjuk sofv jag inte alls och tänckte mycke och undrade mycke att jag alldri för kommit underfunn me att jag kann ingenting, hvet ingenting och vad som värre är just är en själssvåldig rätt stygg unge. Hur skal jag nu förrst lära någonting. Pappa har inte tid för sin hushållning, Mamma inte förr sit hushåll Syster Amina har väl tid och skulle lära mig menn det blir inte af och hon hvet dessutom inte annat änn hon läser öfver. Gossarnas Informator det har jag saggt läser jag inte för, en Guvernant vill jag inte ha förr de är vänliga mot alla utom just den de har å göra med. I pantion vill jag inte komma förr jag hvill varken bli lik Flickorna T. eller C. eller W . . . som hvarit i pantion och så komer det andra och alldravärrsta. Hur skal jag kunna bli god och det kann man ju inte vara om Jul om man inte är det om Missommar som din Grefve sa. Du har alltid varit så god och vänli mot mig förlåt mig om jag säger!! Godare och vänligare mot mig än mot alla de andra flickorna och derför ville jag nu säga dig att jag offta tycker att både Syster Amina och och alla damm här hemma har orätt emot mig och då liar jag inte lust å göra som di säger och då klagar Mamma och Pappa säger hon sjelf har skämmt bort mig och då blir Mamma on eller vad värre lissen och när jag då blir lissen med så tror Mamma att förr jag var olydig nyss kann jag inte häller vara lissen nu ricktitt och då blir jag änn lissnare men för min skull då å inte mer förr Mammas och allt dett är inte rätt men hur skal jag hjelpat. Hur skal jag antinngen kunna alltid tycka att de här hemma har rätt, eller om de har orätt inte täncka på det! Hur skal jag också alltid kunna täncka på att jag håller af dem!!! När jag inte kann sofva eller är ensammen då vet jaget så tydligt men när jag sen kommer ibland demm så komer jag inte ihåg allt vad jag tänkt och det allra värssta är då att jag tycker det är de andras fel och inte mitt. Ja medan jag skrefv igår komm Mamma inn och undra hur jag kunde skrifva så länge och så många dagar om det mönstret och hon ville se vad jag skrifvit menn hon hadde lofvat mig förutt att inte se det. Jag blefv mycke ängsli att hon skulle se dett men lossade inte om det men bäst som Mamma och jag grälade om brefvet komm Syster Amina inn och sa mycke försmädlit. Åh hvad skall Mamma bry sig med det barnet skrifver väl inga kärleksbref heller.

Ja blefv on och sa. Åh skrif hon sjelf sina kärleksbref Fröken Amina och låt mig vara i fred. Jag vet det hvar mycke orätt ja – mycke mer tillåme obeskedlitt af mig att säga så men varför retar hon mig som ganska väl borde veta att jag funitt på så många konseptlappar förr hon skrifver alltid konsept skal du veta som hon jort pappiljotler utaf och – häromdan jag sökte en bit papper till ett kragmönster åt min Evelin (så hitter min stora docka efter dig) fann jag bakomm hennes byrå ett helt bref till gossarnas Informator, som hon kallade min älskade Herman fast han hitter Hans liksom hon kallade Göran T när hon tyckte om honom förr

Giakomo, och hon sa väl det var för å öfva sig i Franskan men jag hadde tittat i brefvet nog för att se det hvar på Svänska fast inte lätt att förstå för det och visst inte för att öfva sig i rättskrifning somm hon iblann talar om för der hvar ganska underliga saker uti som alls inte hvar rätt och det sa jag henne menn hon blefv on och kalla mig en oförskämmd liten unge hon nog skulle läsa undann sina brefv förr!

Det må du gjerna göra kära Amina sa jag då förr jag hvar inte on och undra ej på att hon inte tycte om jag tittat i brefvet men alt vad jag hvet så om jag hadde så goda Föräldrar somm du och en liten syster somm jag och många bröder å andra at hålla af så skulle jag skämas att säja till någon om det så var minn mann eller fästmann at min enda plikt hvar att hålla af honom och jag tycker om der hvar något värtt med honom skule han sjelf skämas att höra mig tala så.

Jag trode nästan Amina skulle slått mig och den gången hadde jag tåltet menn hon kalla mig bara för en näsvis oblyg flicka som till på kjöpet alldri blefv annat än prosaisk och det är det alldra värrsta ovitt Syster Amina kann säga och det sa hon och – sa häromdan om dig och att det just beviste hur prosaisk du var at du hvar så kall mot Grefven men att det förundra henne inte förr man behöfvde bara tala lite me dig för å finna att ditt hjerta hvar utann de fina strängarna som kärleken spelar sitt stränga spel på så sa hon riktitt och att ett fruntimmershjerta utan de strängarna hvar bara en ödemark ja tillåme en Oas. Då blef jag on och sa Antingenn hvill hon beröma Eva Nordenspets Fröken Amina eller ock har hon läsit galet öfver för i min Geografi slår bestämtt att en oas just är liksom en skön grönskande ö i sanden, men Amina sa ändå att Oaser hvar värre än ödemarcken fast de kunde iblann vara lite gröna i kannten och at det hvar just i dem somm vinden Samuel blåste som dödade djur och jorde menniskor till kallk och jag bryde mig inte om at gräla mera med henne fast jag nästan är säker att den vinden hvisst inte bitter som den beskedliga Profeten som Gud ropade på somm barn men alt detta skulle jag inte talt om för dig men jag vet du inte lossar om dett och jag skal inte mera tala omet men af allt detta kann du se hur nödvänditt det är att jag kunnade hvara med någon som var god om också kansje inte så god som demm här hemma Amina ock som vore god hon me bara hon ville vara lite mer prosaisk och som hadde tillika mer tid och tålamod med mig och varken tog för afvgjortt att jag allti skulle fela för att jag gjiort dett en gång och inte heller fan mig imellanåt så – så söt å snäll som de gör här hemma isynnerhet Mamma som Pappa säger skämer bort mig och jag nässtan troret ibland. Nu har jag tänkt och tänckt på allt detta tills något fallit mig inn och som hvore hvisst det aldrabästa för mig och som hvore om jag kunde få komma till din goda vän på Sjöröd som du saggt mig är den allrabästa menniska på jorden och somm jag såg hos dig och somm ser ut som hon kunde ta reda på alla flickor i värden. Jag har alldri sett någon se på en som hon!! förrst när jag började täncka på henne hvar jag inte säker om att villa dit förr jag vill väl bli bra men inte alllförr bra men så komm jag ihåg hur munter å roli du är och du kallar henne för din vän och jag minns nog hur vacker hon hvar när hon såg på dig! Man kunde se hon inte bara hvar nöjd med dig utan höll af dig!! Säg nu Söta goda Eva. Tror du hon skulle villa ha mig. Laga jag får vetat snart för jag är säker Pappa och Mamma släpper mig dit förr Pappa har iblann tallt om att skicka mig i pantion då hon hvarit on men dit vill jag inte alls, men jag ville så korrt som möjlitt täncka på att behöfva fara ifrån dem här hemma och jag har redan gråtit flera timmar i natt när jag tänckt på det men så skal det bli så mycke roligare för oss alla när jag kommer hemm. Tänck om din goda vän ville ha mig och jag kunde få följa med dig när din goda Pappa far till Rickstan och lemnar dig hos henne. Det var präcktitt!!! Adjö nu söta goda Eva. Hjelp mig nu med allt detta och skrifv snart och glömm för all del inte att skicka mönstret. Du kann vara säker att Mamma inte läsit mitt bref och jag skal nog acktatt för Amina. Söta Eva! Håll en liten smula af mig. Din tillgifna vän Charlott.

Låt mig också få veta om jag kann ta min Evelin med mig fast jag snart är trettonn år. Jag skal säga dig jag ville inte hjerna sakna henne på Sjöröd för hon hvet allt vad jag vet och är den enda jag torts tala med omm alt på middan på Beateborg. Amina skämmdes inte sen hon i förmiddass visst stått på lur och hört vad jag sa till Evelin att komma att skylla mig en liten flickunge att vara kär i din Grefve. Då måtte jag åtminstone inte vara prosaisk svara jag då och lotsa bli ond men hadde faslitt svårt att låta bli å gråta för det hvar så elakt af

Syster Amina att säga så!!! Nu visskar jag bara till Evelin och hon har saggt att jag inte mer skulle gråta för din Grefve förr nu firar han Jul alla dagar. Men Glömma honom nej allri!!!! Nej nu har jag inte mer papper.

(Utdrag af bref från Eva Nordenspets till sin Fader.)

Sjöröd d. 31 Mars 1834.

Min goda Pappa!

Hvad kan Eva annat än "*love and be silent*" när hon får ett sådant bref. Om jag skall kunna svara, måste Pappa verkligen skrifva annorlunda – men det är sant jag kan skrifva, för hufvudverkens skull. Skicka för all del bort den, annars är Pappa icke god nog mot mig. . . . .

Skrifva *af* duger jag nu alls icke till, ty min penna skrifver af sig sjelf *till,* och hvad skulle då Riksens Ständer göra med mina halfgalna Idéer. Hafva de ej nog. O min Gud hvad höll jag nu på att säga. . . . .

Slutligen lär jag nog få göra en motion, nämligen att alla, som äro lyckliga måtte frikallas från att stämpla mot sin egen lycka. Men äfven om den, vederbörligen öfversatt på Riksdagspråket, bifölls, är jag rädd att den ej kommer att gagna många fler än henne, som då hon är Pappas dotter, vore oförlåtligt galen att vilja blifva någonting mera – Akta sig – annars kan Pappa sjelf komma att få lemna fram motionen! . . . .

April

Så lätt är icke heller att glömma Riksdagen! Om man än under hela veckan, ingen gång tänkte på det enda *hufvudet* i Nordenspetsska familjen just denna samma Riksdag kallat upp till sig, så träffar man ju på den om Söndagarna i kyrkan – i Sjöröds som alla andra. Med min andakt under bönen för Konungens och Rikets Ständers allmänna sammankomst må jag icke precist skryta, ty då bläddrar jag vanligtvis redan i Evangelieboken efter Botpsalmerna, som jag alltid under Kungörelsernas afsnurrande läser på, med eftertanka – försäkrar jag – samt beundran, fastän jag ändå icke kan rätt begripa, huru den som skrifvit dem, kom att behöfva skrifva dem, men Gunilla är så mycket andäktigare. I Söndags när Presten kommit till de orden Pappa vet väl, "att alla saker uti enighet, sämja och kärlek må utföras," fick Gunnilla sin lifsrodnad på kinderna och hon såg upp med en blick. . . . Ja jag vet icke hur benämna den.

Hade hon imedlertid bara rodnat, så kunde man tro hon skämdes öfver Riksdagens längd, som ju också tyvärr! redan skaffat hufvudverk, men att hon tillika fick tårar i ögonen se der det underbara. Jag hade aldrig förr ansett den saken möjlig. . . . .

Maj.

En af skolflickorna hade stulit, och lagat så att misstankarna föllo på en annan, men Gunnilla lät icke dåra sig. I dag tog hon flickan upp i förhör på sitt rum. Jag var derinne, men de visste det icke, och i flickans ställe darrade jag hela tiden och trodde hvart ögonblick att hon skulle bekänna. Hon stod likväl emot i det

längsta, försökte till och med flera gånger att se upp på Gunnilla, men hennes blick kunde hon icke uthärda, icke heller i längden hennes outtröttliga tålamod, och milda, men så allvarsamma frågor. Om Gunnilla velat bli Domare, vore nog icke värdt komma framför henne med något att förtiga, det märkte jag riktigt då.

När flickan sent omsider krupit till sanningen (och det var en bedröflig en att finna så mycket ondt redan inrymdt i ett barns hjerta) skickades hon i ett annat rum, der Gunnilla gifvit den arma, till slut liksom förkrossade ungen någonting att uträtta, och jag sprang från mitt gömställe bort till Gunnilla, kysste hennes kjortelfåll och sade jag vet icke hvad, ty i den stunden begrep jag ej huru jag någonsin vågat att se i henne min vän, men hon var ohöflig nog att kalla Pappas Eva en entusiastisk varelse, samt föreslog mig att gå ner till sjön och allt återkom snart i de gamla vecken. Men jag har likväl nu i afton mycket tänkt på hvad förhållande jag egentligen står uti till Gunnilla. Hennes Vän? Ja visst äro Pappa och hon mina bästa vänner – men hennes vän kan jag omöjligt vara, fastän hon oaktadt sin fullkomlighet är road af mig och tycker om att roas af mig. – Hennes Hofnarr är jag ändå icke precist? – Hennes Efteraperska? – . . . . Först rätt hofnarraktigt vore att tro det möjligt likna henne. Tyst här faller mig något in. ”I am not her fool, but her corrupter of words.” – I det hela förstår jag henne, kan i många fall tänka hennes ord, men vill jag säga efter dem, blifva de så der litet vrängda – litet jordiska – litet som folket är mest. En träffande bild framställer sig nu för mig om Guldmynt och pappersedlar, men jag vill ej dermed besvära Pappa, som deruppe har nog med Realisationen att göra, och dessutom är liknelsen nog tyvärr icke ny, så Pappa kan slå upp den i någon bok, när Pappa får tid . . . .

Jag hoppas Pappa af åtskilliga mina citationer hvaraf de öfversatta väl i samråd med någon ibland mina dödsfiender af Lexikonslägtet, kunnat blifva mer ordagranna, märker hvad jag läser, och huru jag, som billigt är, litet yfves åt min läsning. Jag är också riktigt stolt, om icke just för det jag läser Shakespear så öfver honom, som ju icke var lärd, bara snille – – – Lärdomen kommer nog aldrig mer att så lysa mig i ögonen, som innan den stackars Edvard helt oskyldigt rubbade min tro på dess förträfflighet. Likvisst har jag nu på Gunlas Onkel som varit här några dagar sett, att ett snille äfven kan tåla mycken lärdom utan att storkna, och jag har med obeskrifligt nöje hört honom tala om ett och annat. Jag säger med flit *hört,* ty med all min pratsjuka tiger jag gerna med dem, jag bestämdt vet tala bättre än jag – och om jag talar så mycket med Pappa och Gunla är det derföre att jag älskar Er – andra utmärkta menniskor har jag allt mycken respekt för. Men för öfrigt skall Pappa icke tro att jag ständigt tegat när Gunlas Onkel varit inne – i går kom han i salongen, der jag satt ensam och läste rätt ordentligt i en af Gunlas böcker. Han sade rent ut att han icke trodde det en ung flicka – (icke så ung heller Herr Weilingk – nitton år på det tjugonde –) med mitt muntra och lifliga utseende kunde hafva tålamod med en så allvarsam bok; hans uppriktighet roade mig särdeles samt tog dessutom bort mycket af min blyghet för honom, ty att han kan misstaga sig, ställer honom ju genast närmare oss andra – – jag blef helt ogenerad såsom man är med goda och trefliga menniskor, och vi pratade länge och muntert tillsammans, hvilket tycktes synnerligen behaga Gunla, när hon inträdde i salongen – förut skall Pappa veta, att hon smått brytt mig för min tystnad i Onkelns närvaro. Hade han stadnat längre, torde Gunla hafva blifvit än nöjdare med mig, men han är rest i dag, och vid afskedet bad jag honom hädanefter alltid tro flickor med muntert och lifligt utseende om att kunna läsa allvarsamma böcker, och kanske till och med – i nödfall vara allvarsamma sjelfva – men den förmaningen är nog alldeles öfverflödig, ty Herr Weilingk vet väl knappt, att andra qvinnor finnas till i verlden än hans Niece.

Synd är ändå om honom. I dag var min tur att komma in i salongen och finna honom i samtal med Gunla – Hon var lugn som vanligt, men han – jag skäms nästan att säga det om en så stor man – han var mycket rörd, och gick sin väg genast. När vagnen kört fram, kom han tillbaka, kysste Gunlas hand alldeles icke på Onkels manér, och sade halfhögt: ”Är detta ditt sista ord?” – ”Min bästa Onkel ja” svarade Gunla vänligt men ändå

kallt, och jag har sedan duktigt grälat på henne för detta Ja, som hade all heder och värdighet af ett Nej – och att sålunda vränga ord borde Gunla vara öfver. Men hvad sqvallrar jag nu om för Pappa? Det är Gunlas eget fel. Ville hon bara en enda gång hedra mig med sitt förtroende, skulle hon slippa mig för alltid och jag icke hafva skrifvit detta, men nu, som jag har endast egna ögon och utmärkta kombinationsgåfvor att tacka för allt – ringa – ljus i detta ämne, är jag icke skyldig tiga. Icke sant Gunla? –

. . . .

Flickan som stal, går ännu här uppe. Gunla säger att med hennes karakter, skulle de förödmjukelser hon ovillkorligt i skolan utsattes för, endast verka förhärdelse. Förledet år var en annan som också fått ett olyckligt tjufinfall, men hon bad sjelfmant om att få stå och skämmas framför sine kamrater. Hvad menniskorna äro olika! Hur kan man någonsin leds, om ock blott med denna olikhet att tänka på. Med eller utan den skall jag likväl aldrig plågas af ledsamma tankar, bara Pappa vill vara utan hufvudverk. . . . .

Lilla Charlotta R. har karaktér hon! Fastän Föräldrarna icke ville släppa henne ifrån sig i vintras, så hvem anlände hit i går, om ej lilla Charlotte och hennes Moder. Så när hade jag icke känt igen henne – ty hon har varit sjuk och vuxit och magrat betydligt – Hon har också sagt mig att hon visst dött4, om hon icke fått komma hit. Gunla har redan slagit sitt nät omkring henne – Få se huru länge det varar innan hon i lilla Charlotts hjerta stuckit ut vår stackars Grefve B., om hvilken flickan oupphörligt talar – – – med sin stora docka, som äfven ganska riktigt kommit hit i pension. Imedlertid blir Charlotte nog bra, om hon får lefva, men så munter som t. ex. Pappas Eva – är nog inte värdt att ens i en framtid tänka sig henne. . . . .

---

24 *Maj*.

Finnes här någon olycklig nog att icke glädjas åt våren? – Jag hoppas inte – men med Pappa, instängd inom odrägliga stadsmurar är väl icke rätt att tala om min älsklingsårstid – Jag prisar den här så, att mina lofsånger ibland aflocka Gunla ett leende – af bifall försäkrar jag – icke af den der sorten som Pappa och hon hafva gemensamt emot stackars mig. Ack huru jag längtar efter att få se Pappas – Gud ske lof nu kommer Pappa snart, och lagar di väl att kunna bli så länge att vi i Oktober fara med och stå fadder på Ry. Jag har just fått ett förtjusande bref från Maria – hon är – ja hon är en Ängel och Adolf och hon veta riktigt hvad Pappa är, utan att säga granna ord derom. Och en sådan styl Maria skrifver! Jag ville försöka att skrifva föreskrift efter hennes sista bref, för att få vackra bokstäfver i detta, men på mitt papper blefvo hundra slängningar, i ställe för att på hennes tankarna stadnat så jemt, så mildt så ljuft som tänkarinnan sjelf. – Om den oändligt uttänjbara Riksdagen icke är slut efter vår färd till Ry, följer jag med Pappa upp till Stockholm, om jag får, ty allt för länge är mig omöjligt att sakna min goda, alltför goda Pappa . . . .

Ekholmen d. 13 September 1834.

O Gunla – Min goda Pappa! O Gunla – jag är faderlös – – Kom i Guds namn till

Eva.

Sjöröd den 12 April 1835.

Jag vet nog – jag har tre, fyra, fem bref från dig, min goda Maria på mitt samvete – men hvar gång jag fattat

i pennan har en dum våt skymning spridt sig öfver ögonen och ingen skrifning kunnat blifva af. I alla fall har väl, hoppas jag, Adolf helsat från mig. Alla bref vi olyckligtvis blifvit tvungna att skrifva till hvarandra, hafva ansetts ovärdiga att innehålla ditt ljufliga namn och ett och annat om Er lycka, mina goda vänner . . . . . Att nu denna lycka är ögonskenlig – att hon ler emot dig under skepnad af ett härligt barn, *din* Gustaf Wilhelm, derför har jag lust att både gråta och le, vara glad för det J kallat upp min Pappa, lyckönska Er son, som får hans namn att bära, och till köpet vara litet afundsjuk på honom.

Af den gossen måste nödvändigt någonting blifva. Sådana Föräldrar, en sådan Gudfar, och den födan se'n han hämtar vid ditt bröst. Ja, jag afundas honom den riktigt – jag som aldrig vetat af någon Moder och icke saknat henne – det är väl sant, ty derföre rådde den af mina Föräldrar jag fick behålla – någon tid – men ibland har dock fallit mig in att några droppar modersmjölk icke skadat mig – fastän det annars just är det samma att jag ingen Amma haft efter det ej kunde vara min Moder – men, men din Son är ett lyckligt barn det är säkert.

Hulda Moder Maria. Hvad skall han blifva? Krigare? Med den Modern kommer nog frid på jorden att vara hans lefnads bön. Jurist? Kanske han då nödgades anse sig tvungen att döma lifvet af folk. Kanslist? Måhända han då nödsakades att förnedra blida ord, dessa *läkande stafvar,* till meningslösa artigheter. Landtbrukare? Helt säkert förderfvas då den fina hy han får efter dig. . . . . Ack vill du som jag, så lemnom åt honom sjelf och hans Far alla omsorger om hans tillkommande yrke. Menniska gör du nog af honom och det är ändå det hufvudsakligaste. Gud välsigne så länge den lilla verldsborgarn – Er alla på Ry Haden J ej varit – hade Gunla icke varit, så vet jag icke om jag låtit Pappa lemna mig – Då hade han antingen måst stadna hos sin Eva eller också taga henne med sig. Nu, till och med nu, är det ej med hennes tillåtelse han öfvergifvit sitt enda barn. – – Förlåt mig Maria – förlåt mig Gunla! Men J veten icke hvad det är att förlora en sådan Fader.

Man lär så länge man lefver, ibland annat att förstå sina egna tankar. Har jag icke, när jag ville föreställa mig en alldeles fullkomlig lycka, slagit tillsammans Ekholmen, Sjöröd och Ry – af alla tre stora byggningarna gjort en, sjelf i egen hög person vandrat omkring om dagarna emellan Pappa, Gunla och Ms, samt aftnarna och hela Söndagarna haft Er alla omkring mig. Något vidare andetag af önskning föreföll mig då icke möjligt och jag hade rätt – på det när, att jag trodde min dröm kunna gå i fullbordan på jorden . . . . .

Men jag tror jag blir pathetisk – Förlåt mig ännu en gång – ack jag har blifvit mycket jag icke fordom varit – till och med myndig. Hvad säger du derom. – Jag gissar att en qvinna ej anses kunna styra för en annan – hvarföre Pappa som visste att efter honom ingen var närmare än Gunla att sörja för mig, icke velat ställa mig under andras förmynderskap – Också vet Gunla hon lefver, sedan hon fått myndlingar att göra med. –

Jag kan just ändå icke klaga på henne utom i ett enda fall, der jag funnit hennes åsigter mer inskränkta än jag väntat, ty föreställ dig – när jag enligt min älskade Pappas önskan att jag så länge jag berodde af mig sjelf, hvilket på beroendet af Gunla när blir alltid – skall vara alla år ett par månader på Ekholmen, nu snart får resa dit, finner Gunla, som sjelf omöjligt kan följa mig, för godt att påtruga mig ett sällskap – precist som om någon kunde för mig ersätta hennes, eller som jag icke på Ekholmen hade sällskap nog af minnet af Pappa och all min fordna lycka der på stället – Sjelfva Gunlas val har jag ingenting att säga på – det är en äldre, men ej gammal Captens Änka, som äfven gjort stora förluster, som är mild och vänlig lika väl – och jag har alltid tyckt om att träffa henne här på Sjöröd, dit Gunla långt innan hon sjelf här bosatte sig, vetat att locka henne med sina konster, genom hvilka hon så villar ens syn att man tror henne sjelf emottaga det goda hon gifver. Jag säger också ofta till Gunla, att om hon velat intrigera, hade hon lemnat alla Statsministrar i verlden långt efter sig – men se – hvarje fält hade varit för trångt, och luften för grof för henne, som blott kan andas i Guds äther – – men hvar lemnade jag nu min stackars sällskaparinna – Dåligt förebud, att jag redan så här springer ifrån henne, som verkligen för min skull ämnar öfvergifva sin trefliga bostad och sina tre fosterbarn, hvilka dock icke komma att lida af hennes frånvaro, efter Gunla tar dem under sitt

omedelbara beskydd, och jag tviflar alldeles icke på att ju hon lättare kommer ut med dem alla, än Captenskan med sin enda nya protégée! Men det får hon skylla sig sjelf och Gunla för. Jag tvår mina händer.

O Maria – Vore detta i den gamla goda tiden, lemnade jag ej tillfället obegagnadt att tala om dina oförlikneliga händer. Nu inskränker jag mig blott till den önskan att din gosses ej äro lika dem. Han skulle då visst icke våga begagna sig deraf, när han en gång skall brottas och slås som alla andra af hans slägte. Skada nästan att han icke är en flicka. Men så kan det vara bra att här ändå finnes en Gustaf Wilhelm på jorden.

d. 21.

Förlåt uppehållet, men det är allt ögonskymningens skull – I dag vill jag ej sluta mitt bref utan att fråga, om ej – med tillhjelp af mikroskop någon kinkig Ekonomisk punkt kunde upptäckas, hvilken af Adolf och mig behöfde muntligen afhandlas. Maria lilla – hjelp mig att finna ut en sådan, och följ sjelf din man som medlarinna – Gustaf Wilhelm bjuder jag icke, för der du är måste han ju vara – Lyckliga barn! –

I slutet af nästa månad får jag väl resa härifrån – huru ogerna – helst om J ej viljen komma till Ekholmen – försöker jag icke att säga. Besynnerligt är att Gunla icke anser sig öfver att sprida trefnad omkring sig; att hon som nästan borde säga *du skall,* ger sig tid att laga så att man just kommer att vilja det hon önskar. Hon helsar dig mycket, och håller af dig, dels på mina beskrifningar och berättelser, dels ock på hvad hennes Onkel nu sagt, som i vinter ju varit på Ry, och hvilkens omdöme hon i de flesta fall sätter mycket värde på. Hon kunde gerna göra det i alla, men dertill är hon för blygsam. –

Tack skall du ha för helsningarna med Gunlas Onkel. I dag – efter att redan hafva varit här flera dagar, har han ändtligen kommit i håg dem, men han är ursäktlig stackars Man – Hvem som helst kunde väl blifva litet glömsk, när man blott så der en passant besöker den, hos hvilken man ville för hela lifstiden qvarstadna. I medlertid är han oaktadt snille, lärdom och glömskhet just en treflig menniska (för närvarande af en blekhet efter sin svåra sjukdom, som jag finner högst interessant, men Gunla icke det ringaste hvarken rörande eller lugnande) och Gunla håller mycket af honom, ehuru hon icke vill göra Lifvet riktigt trefligt för honom. Men dertill har hon sina skäl, kan jag tänka. Ett vet jag – som jag noga aktar mig att för henne låtsa om, men dig kan jag säga det – nämligen att ingen man – om än aldrig så förträfflig, förtjenar Gunlas kärlek. Är detta ohöfligt mot din Adolf? Jag vet icke men tror ej – Han älskas ju dessutom af dig.

Nu kommer Gunla och vill ha mig ut på en promenad. Kunde hon ej hafva nog af Onkeln och låta mig i ro få sitta och skrifva? – Ja så jag förstår – hon är väl rädd för flera förklaringar, men jag tycker hela hans uppförande är idel förklaringar, bara hon ville lyssna till dem. Jag kommer allt hvad jag hinner goda Gunla. Farväl min ljufva Maria. Helsa Herrar Man och Son från

din tillgifna Eva.

Jag försökte att ur minnet rita af Pappa – men handen darrar, ögonen skymmas och det går ej. När jag snart fått ett par kopior färdiga af ett porträtt jag har af honom, skickar jag en till Ry. Han var lycklig der. Nu skall hans bild vara vittne till Er lycka, åt hvilken han deruppe helt visst fröjdar sig. Min andra dotter kallade han dig och din man för sin son.

Men jag tror Gunla blir otålig – Det vore en stor ära för mig. Jag skyndar mig ju så mycket jag kan. Farväl.

(Papperslappar ur Evas låda.)

Sjöröd d. 2 Mars 1835.

Det skulle ju bli bättre med tiden – och om tio år har man blott saknat längre – längtar mer än nu.

”Ditt stygga barn. För att vara frisk behöfver man se dig.” Så sades en dag – barnet sågs och –

Härlig solnedgång i afton. Borta på . . . berget sken snön, som om der varit ”ingen jordfläck” på den. Tankar på Alper, Pyreneer vaknade åter, och i det dumma glömska hjertat hviskade en röst: – När din Far kommer, skall du be honom fara med dig ut – ”Men den goda Fadern kommer ej. . . . .

En gång hämtar han mig hem alldeles som förr.

---

19 Mars.

Skall Gunla nu också mista sin Onkel?

I Gunlas ställe ångrade jag mig, for genast upp och gifte mig med Onkeln – Men i hennes ställe gjorde jag kanske det ej. –

---

14 April.

Gunlas Onkel har lärt sig att helsa sedan vid källan i verlden – Ack den tiden. Hur kunde jag vara ledsen då Men hans Doktor har rätt att föreskrifva landtluft för honom.

”Glädje svårfattlig för hufvudet – hjertat tröglärdt för sorg,” något sådant sades en gång,

---

d. 1 Maj.

Ja så Herr Weilingk! Ni kan vara artig, Ni förstår kökstermer [5] – Det går icke an för en stor man! Akta Er, man förlorar respekten. Och när man är artig, går icke an att se så vänligt och skälmaktigt på en. Man blir först glad, men ledsen sedan – Ögonen, som vant en vid en sådan blick, äro slutna för alltid!

I förrgår stadnar Onkeln i salongen fastän Gunla får gå ner och befria Captenskan från sin dåliga syster – I går kommer han dit, fastän han vet Gunla icke der är tillfinnandes. I dag ber han att få se något jag skrifvit – t. ex. till Gunla. Nej tack min annars rätt hyggliga Herr Weilingk. Gunlas bref äro för henne, som Pappas voro för honom – Hellre skrifver jag ett till Er sjelf – bara jag slipper koncept.

———

20 Maj.

”Nå så Farväl då, min Gunla” sade Onkeln i dag vid afskedet, och hans ögon glänste, och handen hvari han höll hennes darrade, och han menade säkert derunder mer än ett vanligt Farväl. Gud välsigne Er, goda Onkel svarade Gunla mycket mycket vänligt, men ändå kallt som alltid. Onkeln var mycket för handkyssning i dag. Här är tomt efter honom.

———

Hör på lilla Charlotte! Blek och förgråten kommer hon in till Gunla och ger henne sin Evelin. Redan längesedan hade Evelin sagt att Charlotte vore för stor att leka med henne – hon borde i stället hålla sig till Gunla.

Gunla ville gerna, sade hon, efterträda Evelin – ”Ack nej nej det är omöjligt” framsnyftar Charlotte i det hon sjunker ner framför Gunla och i hennes händer gömmer sitt ansigte. ”Med Er kan jag inte tala . . . om . . . *honom*.”

Hvarföre icke.

”Syster Amina sade jag var kär i honom” hviskar den allt bittrare gråtande flickungen.

Det borde icke vara något hinder.

Charlotte lugnades slutligen och medgaf af sig sjelf, att det egentligen vore orätt att fästa sig vid Syster Aminas ord – Nu gifter ju Amina sig icke med Giakomo, icke med Hans Herman, icke ens med den hon tyckte om när Charlotte for hemifrån, utan med deras Granne Ryttmästar . . . . . stedt som hon, när hon för systern annoncerade sin förlofning, kallade för en Herkulisk Adonis. –

Gunla förblef orubblig som alltid, men jag måste gå bort i fönstret – att le – snart blef dock möjligt att åter vara allvarsam, ty Charlotte började ånyo gråta. Hon förstod alls inte sin syster. Hon visste med sig sjelf, hon först behöfde dö, innan hon kunde om någon annan ha sagt till Evelin det samma, som om Evas Grefve, – hon gifte sig aldrig.

Ack om Charlotte haft en sådan Fader, varit så lycklig som jag, hon gret icke, vore icke sjuklig nu – men att Evelin sjelf rådt henne att hålla sig till Gunla är ett godt tillfriskningstecken.

———

31 Maj.

Aj – aj Gunla – du vill icke jag skall tro, hvad jag i alla fall vet – och likväl nekar du mig att se Onkelns bref du fått i dag. – Onkeln har icke skrattat alls sedan han lemnat Sjöröd. Pappa kunde också skratta – till och med den dagen.

Ekholmen d. 1 Juli 1835.

Min synnerligen, och egentligen goda Gunla!

Såsom värdinna sjelf och en ganska god tillika, hvilket både jag och Onkeln och många fler kunna intyga, behöfver du icke undervisas om, att när man någongång råkar så ovanligt, förnämt främmande, måste fjäsas för dem, och om möjligt göras allmänt kunnigt hvad för gäster man hos sig hyser och derföre skyndar jag,

utan något uppehåll alls vid det outsägliga emellan dig och mig, att förkunna det i min egoist-hjerna en filantropisk, kosmopolitisk – ack att jag hade mera lärdom till hands – Idé förirrat sig, hvilken jag nu får inrymma första platsen i mitt bref och det, så mycket hellre, som du måste hjelpa mig med dess utförande. Ja o menniskoälskande Gunla! Min förnäma Idé är ingenting mindre än att vi, du och jag, en gång – t.ex. som gamla, tillsammans måtte utarbeta en Ordbok, hvari alla dumma ord och retsamma talesätt skulle utdömas ur det gamla goda Svenska språket!!!

Utom den obestridliga nationella nyttan af detta företag, ty derutaf att menniskor äro dumma är icke någon alldeles oundviklig följd att de måste bruka dumma ord, så – om jag bara hinner upplefva vår ordboks utgifvande på trycket, slipper jag nog sedan att dagligen – eller åtminstone hvar gång jag är i sällskap, förarga mig och derigenom blifva sjelf förarglig, och att således litet egennytta ligger gömd på bottnen af min Idé, kan jag nog icke längre dölja, men helt och hållet oegennyttiga kunna icke många vara – hvilket också skall utvecklas i en särskilt afhandling i vårt Lexikon, hvari äfven många, många sidor skola egnas åt försök att om möjligt återgifva åt de stackars orden sin rätta betydelse.

Nu är förbistringen allmän och hvad hjelper att skrika mot? Slår man någon på fingrarna just med hvad han sagt, så – i fall han icke décemment kan förneka sjelfva orden, påstår han sig hittils hafva trott dem mena något helt annat, och på det sättet kommer man ju ingen väg och oredan tager alltför mycket öfverhand. . . . .

I sanning ju mer jag tänker på min Idé, desto mera lyckönskar jag mig till den, och skall icke mer förtretas åt dagens tilldragelser, som troligen komma att verka för framtiden ganska stora ting.

När jag sedan får mera tid skall jag säga dig att Adolf och Maria äro här, men nu så länge kan du åtnöja dig med att få veta det ****, som i följd af enfaldiga genealogiska slutledningar inbilla sig vara slägt med dem, i dag varit här på besök. Samtalen voro så der och jag likaledes, tills någon, om jag mins icke mer hvad för en Fru sade, att hon väl kunde vara bra, men nog hade hon mycket *sinne*.

Den meningen man funnit för godt att nedlägga i detta arma ord, helst när det gäller någon af oss, kan jag icke tåla och af förargelse ställande mig okunnig frågade jag: ”*För hvad.* –

”Kors hon har sinne-humör” blef svaret. ”Muntert eller melankoliskt” sporde jag åter. – ”Nej nej,” förklarades ytterligare ”hon har humör, sinne – jag kan verkligen icke säga annorlunda och ingen af dem som känna Fru N. N., kan taga fel om hvad jag menar.”

Nu sade jag att jag icke kunde begripa, hur det hos Frun som jag för öfrigt ej hade äran att känna, voro ett fel att hafva sinne, och för min egen del ville jag tusen gånger hellre hafva ett sinne än vara utan, och jag nästan tror att hela sällskapet tyckte denna min önskan vara uppfylld, och härpå öfvergicks till andra ämnen.

Det blef fråga om Musik – En af mina förtjenster är att icke mer än högst kort låta be mig – den gången räckte det kanske litet längre för Fruns sinnes skull, som låg mig på sinnet, men slutligen hamnade jag lyckligt och väl vid Fortepianot.

Af som jag tror snufva kunde jag icke sjunga, det var redan afgjordt, och ett nymodigt spelstycke framlades. Jag börjar i all fredlighet. Redan under tredje raden står con expressione. Åter något jag icke kan tåla. Genast varm vorden om öronen, spelar jag likväl på – träffar samma stupida uttryck ännu många gånger innan jag anländer till slut-ackorderna, som anslogos – är jag säker om – con molto expressione af glädje och tacksamhet öfver deras godhet att vilja sluta ett stycke, som Komponisten sjelf funnit så uselt, att han under hvarannan hvartredje rad – hvad säger jag! nästan ingen not var ju utan sitt lilla staccato eller legatotiggeri – nödgats ödmjukligen bedja blifvande Exekutörer gifva det en skärf att lefva af.

Nej – nej – så skall det icke vara! . . . . . Mozart och Beethoven brukade visserligen icke detta förhatliga con expressione! De visste nog att i deras verk en Lifsande bor, som hemlighetsfullt meddelande sig at en musikalisk spelare (för den omusikaliska är ju ingen enda ton skapad) *tvingar* honom att efter bästa förmåga återgifva deras mening.

Con expressione! Skall då allt, icke behäftadt med den Italienska omeningen, föredragas uttryckslöst. Fy, Fy för sådana konstnärer, som ej bättre veta hvad konst och konstverk vill säga!

Men du finner nu här kanhända sinne tillfyllest? Jag vill hoppas – till och med så mycket att du rätt klart inser nödvändigheten af vår ordbok – allt det tråkiga deraf må du, när vi komma till arbete, få på din lott om du vill, men språkets finheter behåller jag för mig, och sådana klyfningar der blifva månde, skola förut icke ens ansetts möjliga! – Jag tror jag slutar aldrig om den saken.

Nyss nämnde jag att Adolf och Maria äro här, men den meningen hör till dem som böra klyfvas. De hafva begge varit här några dagar, hvar under det är mest deras fel att jag icke skrifvit och innan de så hyggligt öfverraskade mig med sin ankomst, teg jag – under väntan på förstånd – Ack Gunla – det är så svårt att återkomma till ett ställe, der man fordom varit lycklig! – Hade du bara velat öfvertala mig att stadna på Sjöröd – (fastän du, om du så gjort, icke varit Gunnilla, och jag då törhända icke brytt mig om att blifva hos dig –) så tror jag nästan att jag oaktadt Pappas önskan – ja jag vet icke hvad jag tror. Imedlertid är rätt väl att här inga Kloster finnas i nejden – annars sprang jag visst i något obevakadt ögonblick i ett sådant – tog slöjan – och ångrade mig sedan – det anser jag icke helt och hållet omöjligt – Men du och Maria och Pappa skolen väl ingifva mig goda tankar, derpå litar jag ständigt – och klagar min nöd blott för dig. . . .

Ty du är dömd att ega mitt förtroende, fastän – fastän, – ja nu vill den gamla klagovisan åter fram – men i alla fall – fastän du aldrig velat säga mig något, kan du icke neka till hvad som är och det blir ändå ett slags förtroende. Gunla! Allvarsamt taladt – Hvarföre gifter du dig icke med din Onkel? – Morfars Testamente säger du – Gud hjelpe mig så visst, men jag fruktar du är glad hafva det att skylla på, eller törs du kanske neka till att du ingenting visste om det, när du första gången, i jag förmodar så oändligt slägtkära, vördnadsfulla och undergifna ordalag gaf den stackars och på köpet rätt hyggliga mannen ett svar, hvarmed du då för flera år jagade honom ifrån Fäderneslandet – Verkligt ondt kan det göra en om den arma Onkeln – Lyckligtvis är dock det andra föremålet för hans dyrkan icke obevekligt. Annars stode rätt illa till med honom.

Men hvar är Ms frågar du? Jag förstår piken. Maria är här med sin son, sin Gustaf Wilhelm, en riktig Ängel. Eva hade också en gång en Gustaf Wilhelm, en Skydds-Ängel – det säges, hon icke kunde hoppas på att behålla honom alllid, efter han var hennes Fader – men hon förstår icke del.

Adolf är jag vet icke på hvilken gästgifvargård häremellan och Gefle, dit han nödgats resa i angelägna ärenden för sin Far, och återkommer om ett par veckor, då han påstår sig skola beröfva mig glädjen att hos mig hafva hans hustru och barn. Men vi få se! Vid hans återkomst är Ekholmen förvandlad i en fästning, och många strider skola kämpas innan portarna öppnas för hans otäcka resvagn. Svårt värf att genomföra lär jag nog få under belägringen – fienden utanför och förräderi kanske inom murarna – ty riktigt värdt att lita på Maria blir det icke – dock –hvem vet – hon gret ju alls icke i dag när Adolf for, och det var ändå första skillsmessan emellan dessa lyckliga Makar. Lyckliga – det är ordet – Jag är säker Pappa deruppifrån gerna ser ner på dem.

Och likväl gret Maria icke i morse – och hon gret mycket när vi här först sågo hvarandra, men det är sant, de tårarna gällde mig förnämligast . . . .

Det måtte verka fördelaktigt på utseendet att vara mycket lycklig – åtminstone äro Adolf och Maria märkbart förskönade sedan jag sist såg dem – Maria är nu öfver all beskrifning härlig. Jag ville du skulle se

henne! Och med sin son! Häromdagen såg hon med *sin* blick på honom, som till hälften gömd af en shavl, höll sin allt för goda måltid. Sedan jag en stund betraktat den förtjusande synen frågade jag Adolf, hvarföre han icke föll – på knä – ”Jag är så van att se det” svarade han med äkta äkta mans ton, och jag var på vägen att afsäga mig all bekantskap med honom och kanske uppsäga hans arrende, om jag icke lyckligtvis kommit att se det hans ögon talade annat språk än munnen – Men bannor fick han tillräckligt. Jag bad Maria hjelpa mig – jo vackert – – åh hon kan vara ganska skarp med sin kärleksrika blick, sin melodiska röst, sina milda ord, märkte jag då – hon lät mig förstå att Adolf ej borde mer förvånas öfver att hon sökte uppfylla sina pligter mot deras barn, än hon öfver att han fullgjorde sina. ”Än du kommer att förvånas, när han får några pligter att uppfylla mot din son och går i land med dem” invände jag tillrättavisande – ”Eva!” – ”Ja såg du Eva, – hvad gör Adolf nu så länge annat än hvad jag också gör – leker med Gustaf när han har lust, och bär litet på honom ibland och dertill har han mera krafter än du”. . . –

”*Och älskar honom* Eva” inföll nu Maria med ett himmelskt småleende – fästande blicken än på Adolf än på sin Son – Jag var nedtystad, underlig i ögonen, och i den stunden föregick en lycklig ändring i mitt sinne.

Du vet att jag alltid gjort profession af att, med undantag af Pappa och kanske ett par till, förakta det sjelfviska, hårdsinta och likväl småaktiga karlslägtet – men du vet kanske icke, (om du icke visste allt) att jag det oaktadt, i djupet af min själ afundats dess företräde framför vårt. Men nu frågar jag. Hvad betyder att Herrarna kunna vara huru de vilja och hvarest de vilja, att de tro sig uteslutande hafva rättighet att blanda sig i allt, ifrån det omätliga stjernhvalfvet öfver dem ända ned till stoftet under deras fötter, hvad betyder detta och alla andra deras så kallade privilegier? Kunna de samt och synnerligen uppväga Marias känslor i det ögonblick hon – som tillråga på sin Moders glädje vet sitt barn älskadt af en *dygdig* Fader, ser på sin son och denne, småningom framträdande ur skymningen af sin första gåtlika tillvarelse, börjar le mot sin Moder, börjar tänka – väl menniskan att hennes första tanka är en känsla! – börjar älska – visa en själ – Nej – gerna för mig må Herrarna döda mång tusende likar för ett otydligt skrifvet ord, inkräkta riken, upptäcka öar och förstöra öboarne, afdöma hvarandra lif ära och gods, med alla sina krafter göra det omöjliga möjligt, samt näringsfrihet, tryckfrihet, tullfrihet, penningen till Gud – – hjertans gerna numera för mig. Jag skall tänka på Maria och förnämt beklaga dem.

Så långt i går – Ehuru just kommen i skrifning slutade jag, ty det blef sent, och Pappa tyckte ej om nattvak för mig. ”Men Gunnilla, Pappa lilla,” sade jag ibland för att ursäkta mig. ”Du är ingen Gunnilla, kära Eva,” svarade han då alltid och se – derpå var intet svar att gifva.

Vet du väl hvarföre Maria icke gret i går, när Adolf for. Jag har frågat i dag och hon berättade mig hurusom, kort efter deras giftermål Adolf blef häftigt och farligt sjuk, hvarunder han i yran ständigt ropade att han icke ville dö, han kunde icke dö, förr hade han kunnat dö, nu ville han vara med Maria –

När sedan tiden för Marias nedkomst nalkades, tog hon ett högtidligt löfte af sin man, att hända hvad som hända ville, skulle de städse underkasta sig Försynens skickelse – och numera kunna de icke gräma sig öfver små ting, efter de lofvat hvarandra att äfven uti svåraste olycka söka trösta sig – ”Dessutom,” tillade Ängeln rodnande och med en blyg blick på mig, ”dessutom gret jag i går, fastän hvarken du eller Adolf sett det.” Förtjenar hon icke sin lycka kanske? Och han äfven?

Jag har sagt Maria att jag i går skrifvit till dig om henne, men hon frågade icke huru orden föllo sig. – Till belöning för denna bristande nyfikenhet har jag också ur Childe Harold så godt jag kunnat, för henne öfversatt de vackra stanserna 6 du äfven tycker om. Maria säger att den som skrifvit dem, omöjligt kunnat vara gudlös, och den andra stansen fick jag läsa två gånger. Som jag sjelf haft alldeles nog med Herr Cain att sköta, uteslöt jag sista raden på den, fastän för öfrigt och i alla fall Adams Eva lika litet var någon Maria,

som din

Eva.

Ibland andra dumheter i går eftermiddag afhandlades Halleyska kometen. Jag hörde ej stort på, för det föll mig just in att om, hvad somliga tyckas befara – den underliga himla kroppen verkligen skulle göra jorden ett litet mordiskt besök, visste jag ett par tre ställen der dess ankomst icke väckte minsta nppseende.

1:o Sjöröd.

Hvad kunde Gunla bättre göra än sina hvardagsgöromål – kanske blott med lifsstrimman på den andebleka kinden, och med eldstrålen i sin skumma blick bedja för dem som frukta och bäfva, och till och med den bönen behöfde Kometen icke förestafva.

2:o Ry.

Adolf och Maria skulle hålla ut till det sista med hvarandra, hvilket de ju också inför Gud lofvat. Maria satte sig bara vid sin sons vagga – om han ej låg vid hennes bröst. Der blef icke heller något uppstökande.

Det tredje stället är din Onkels rum. Icke kunde Kometens puff göra honom annat än just skaffa den viss- och vishet han eftersträfvar.

Hvad jag tog mig före, vet jag icke så noga – Det enda säkra är att efter Pappa icke mera är på Ekholmen, jag hufvudstupa reste till dig, såvida notabene den besvansade stjernan vore så beskedlig och gaf mig tid dertill, och då – ja efter du då sjelf finge se huru jag bar mig åt, är öfverflödigt på förhand söka gissa dertill. Men hvad är detta för ett slut på mitt bref.

Maria skrifver till Adolf och helsar dig. Rätt väl att J icke sett hvarann, annars glömdes visst att stackars jag är till.

Det var kanske icke så dumt med Captenskan? Att du ändå alltid skall sluta med att ha rätt! Det är nästan retsamt. – För närvarande är hon hos vår Prostfru, en gammal ungdomsvän som hon under tjugu år alldeles förlorat ur sigte. Litet närsynte lära nog de bägge goda menniskorna vara. Jag vet icke huru många tusende mil du skall vara ifrån mig för att jag icke skulle se dig. Men jag har ännu icke tackat för sist.

Tack, tack – tack!

Jag fruktar jag med tiden lär få bli svartsjuk på lilla Charlotte. Jag som trodde mig alldeles ensam om min kärlek till dig. Och just nu får jag ett bref från henne, som jag nästan kunnat skrifva. Apropos – Charlottes Mor och Amina hafva varit här i dag. Jag var glad Charlotte ej nu kunde höra sin syster, hvilkens poetiskhet, efter förlofningen med den Herkuliska Adonis, tagit en sådan flygt att Maria och jag – just – just – skämdes för både henne och oss, men Modern tänker på Charlotte och låter Amina prata. När de rest, sade jag till Maria: ”Om Gustaf Wilhelm varit en flicka, så fastän ännu icke på långt när årsgammal, hade hon bordt skickas ut.” Maria rodnade och sökte ursäkta Amina dermed att hon visst vore tokig, men mig anar det att Amina en dag får lida för allt sitt opassande prat.

Gunla, Gunla. Hur kan en qvinna vara oblyg!

Helt litet ur det inre af Sjöröds historia.

(I anledning af det i föregående bref dunkla talet om Herr Cain.)

En afton mot våren, 1835 – sitta Gunnilla och Eva ensamma i den förras kabinett. Supéen är förbi – Gunnillas *öfriga flickor* (såsom Eva säger) hafva redan gått till hvila, och Eva har nu de timmar hon kallar för sina festliga och hvarunder hon får rå om sin vän.

Guvet hvad Gunilla har för sig, om icke en hög stilböcker hon noga betraktar, och ibland skrifver ett och annat ord om uti – margen. Eva blädrar flitigt omkring sig i tidningar, häften, gravyrer med mera sådant dagens post medfört.

Begge vännerna tiga ganska stilla.

På en gång flyger Eva upp med ett häftigt utrop, i otaliga bitar sönderrifvande ett mestadels hvitt pappersblad, kastar lapparna in på den icke alldeles utslocknade brasan, tar ett ljus på bordet och springer sin väg.

Gunnilla ser sig om efter henne.

Eva återkommer icke – Gunnilla går slutligen upp till Evas rum.

Derinne har veken på Evas ljus ”växt till en svärdslilja.” Ett stycke ifrån bordet der det blifvit ställdt, – bortvänd så att det lilla ljus i rummet finnes, faller på hennes profil, har Eva kastat sig på en stol – i ställning af djup tankfullhet.

Gunnilla stadnar ett ögonblick inom dörren och ser på Eva. Det må hon också gerna göra, ty fastän Eva påstår sig blott hafva sett *två* sköna qvinnor, kunde hon ganska väl – efter att fördomsfritt ha betraktat sin egen bild i den stora Psychen hon har på Ekholmen, säga det hon sett åtminstone *tre* – men dels äro Evas tankar om sitt utseende innefattade i följande ord hon på Svenslund i verlden sade till Maria, som en dag fann Eva, klädd till en af de baler der det varit allt förroligt att dansa, just riktigt vacker: ”Åh tala icke om ”mig! Ett dockansigte, krusigt, som urmodigt at”las glänsande hår, becksvarta ögon, och en figur, ”icke liten, men så klen att Pappa aldrig tror en ”tåla hvarken nattvak eller annat och andra hafva ”lust att taga en för en trettonårs flicka – tycker ”du det är någonting präktigt? Nej *du* är vac”ker!” dels lönar aldrig mycket mödan att disputera med Eva, som likvisst får, – (och troligen – mer än gerna gör det –) ursäkta, om alla icke äro af hennes mening – Om i sanning vore rätt svårt om det ej tillätes att finna Evas yttre personlighet, i det minsta ovanligt behaglig, isynnerhet nu, sedan den djupa, men lugnande, jemnande sorgen öfver Faderns död borttagit från hennes fina, ädla drag allt oroligt sprittande, och mildrat den glans i hennes högst sköna becksvarta ögon, som fordom kanhända varit litet skarp att uthärda.

Men Gunnilla van att se Eva, går snart fram till bordet och – som Eva ännu icke rör på sig, tar hon helt ordentligt ljuset.

Ett halft gråtmildt, halft vresigt: Åh låt ljuset vara . . . . Ju mindre ljus, ju bättre lär nog vara.

Gunnilla svarar ej.

Tystnad.

Eva: Hvarföre kan icke hela jorden vara ett rike?

Gunnilla: Vill du vi skola skrifva till min Onkel och fråga?

Eva: Du kunde gerna svara sjelf, om du ville.

Tystnad.

Eva: Jag ville vara Konung öfver det riket.

Gunnilla leende: Du!

Eva: Ja just jag. Strax utfärdade jag en förordning att alla karlar skulle blifva Munkar och alla fruntimmer Nunnor, och så lefde jag sjelf bara så länge, tills jag hunnit begrafva den sista af mina undersåter.

Gunnilla: Hvem skulle då bo på jorden?

Eva: Ack djuren kunde ju bitas och slås och rifvas på den, bäst dem gitte.

Tystnad.

Eva: Det vore roligt att veta hvad gravyrer och bildhuggare och sådant skall vara till, – hvad sjelfva konsten egentligen duger till.

Gunnilla: Häromdagen sade du.

Eva: Kom inte med hvad jag har sagt. Hvad du säger förstår jag tusen gånger bättre.

Gunnilla: Nog är

Eva: Den gemena, den otäcka Fransmannen! Hvad skall han med konsten bara för att plåga folk? Kan man icke hafva nog af egna och sin tids sorger och bekymmer, utan man skall också begynna sörja för det som skedde för sextusen år sedan!

Och gravören se'n! Jag vånde de hade sina mejselhugg och koppar-stick och slag sjelfva att smaka på.

Detta utbrott lättar Eva synbarligen –

Tystnad.

Eva: Du vet bäst hur litet jag tänkte hvarken på Universalmonarkier eller menniskoslägtets utrotande, när posten kom i qväll och derjemte den der dumma Magasin Pittoresque, jag visst aldrig ämnar hålla mer – (om inte kanske för dina andra flickor –) Hvad skulle den ha en att tänka på Cains barn för? Cain sjelf och hans fläpiga hustru, om hon ville hålla ut med honom, kan man väl tåla att tänka på, men barnen – Herre Gud – de olyckliga barnen!

Evas röst qväfves af rörelse.

Eva: Ser du Gunla, jag kunde uthärda att tänka på Adams och Evas. Föräldrarna voro straffade, men icke förbannade. – Men Brodermördarens – den *tecknades* – dens barn, hvilkens missgerning var större än att hon måtte honom förlåten varda – Det står jag icke ut med.

Tystnad.

Era: Och den gemena, den hårdsinte Fransmannen, som har hjerta att kalla dem fram ur marmorn! Han måtte inga barn åtminstone ha sjelf – Ja han förtjente precist samma öde hans aftecknade grupp nyss fick.

Det börjar ljusna litet för Gunlas förstånd, men hon tiger allt.

Eva: Gunla säg, för du har tänkt på de sakerna, mer än jag. Kan rättvisa icke vara grymhet?

Gunnilla: Menniskors.

Eva: Ja men det var ingen menniska som vållade, att Cain icke dog barnlös . . . .

Eva ryser till, far upp – kastande armarna om Gunnillas hals, trycker hon ansigtet mot hennes bröst och säger med låg, tårqväfd stämma: Ack Gunla, Gunla! Jag har aldrig tänkt på allt det der, förr än i afton. . . . .

Nu blef tid och tillfälle för Gunnilla att tala. Hvad en af Sveriges fordna Konungar, af ålder, bekymmer, – och hemliga samvetsagg – nedtryckt, hoppades, när han med handen på den unga sonens hufvud utbrast i ett *Han skall göra det,* trodde Gunnilla om Gud . . . .

Det tyngande, krossande – det orimliga – Större och mäktigare än detta, än allt – vore Han som är –

Enligt denna tro talade Gunnilla alltid . . . .

Klockan slog ett, klockan slog tu. – I Evas rum visstes nu ingen reda på tiden. Eva hade åter höjt sitt hufvud. Nyss trodde hon sig aldrig mer komina att le, men leende syntes åter på hennes ljusnade anlete. Klockan slog tre –

En stund hade begge vännerna varit tysta.

”Nej det är tid att sofva” sade slutligen Gunnilla.

Eva: *Sofva!* . . . Jag jag tror verkligen jag skulle kunna sofva. För ett par timmar sedan tänkte jag sömn aldrig mer kom i mina ögon – God natt, god natt du Seths barn, men säg mig ändå först om du icke tror . . . . .

Här lindade Eva åter armarna om Gunnillas hals och återstoden af meningen framhviskades i Gunnillas öra.

Hvad Eva icke vågade högt uttala, hvi skulle det skrifvas?

Eldstrålen flammade i Gunnillas skumma blick, lifsrodnaden flög upp på kinden, och ett obeskrifligen skönt leende upplyste hennes – annars underliga nog – ansigte, i det hon på Evas fråga svarande ett knappt hörbart Ja, kysste henne och försvann.

Imedlertid måtte någonting särdeles varit i detta Ja. Ty oaktadt aftonens alla och olika tankar och rörelser, somnade Eva snart som ett godt barn, och morgonen derpå, när Gunnilla vid frukostbordet åter såg sin vän, såg Eva i trots af nattvak och annat, det friskaste och muntraste ut hon gjort allt sedan Faderns död.

Ekholmen.

Min egen goda och snart ganska flata Gunla!

Har jag någonsin bedt dig återtaga de vördnadsfulla korgar du beskärt din Onkel? Om så – får jag härmed anhålla det du anser mina böner såsom *non avenues,* ty du bryr dig väl icke om att någon råkar i olycka för tvegiftes skull, hvilket ofelbart komme att inträffa i fall du nu förbarmade dig öfver den stackars Onkeln, som i all oskuld – att icke säga förtviflan – håller som bäst på att förse sig med redan en hustru. Men hvem – kan du aldrig gissa?

Bered dig imedlertid på att om just icke så lång tid emottaga Herr och Fru Weilingk – Måhända tycker du dig hos den sednare finna ett bekant ansigte – men som skall göra sitt bästa att antaga Tantlika miner.

Börjar du begripa någonting mera nu?

Men hvarföre fordra orimligheter? begära att någon, hvem helst det vara må, torde anse möjligt först att Herr Weilingk, som till sitt fyrationdeandra år icke sett i verlden andra qvinliga väsenden än Vettenskapen och Gunnilla Weilingk, precist då skulle märka att en Eva Nordenspets också finnes der – och sedan att denna förmätna, denna sig högt uppsättande Eva, som blifvit endast *märkt,* hvilket likväl någongång och särskilt här vill säga *utmärkt,* hvad som skall anmärkas i vår Ordbok, så vida jag hädanefter får tid med den, att denna Eva, säger jag, skulle åtnöja sig med den plats, som erbjudes henne i ett hjerta, hvars egare ingen hemlighet gör af att det hyser två äldre och af Eva sjelf för bättre och mera passande ansedda tycken. Hvem hade väl trott Eva om en sådan sjelfförnekelse?

Men ser du – i dag vid middagstiden får jag ifrån Prestgården ett bref, som jag, oaktadt all brist på förtroende och hemlighetsfullhet med din Onkels bref, genast på utanskriften såg vara ifrån honom, och kunde icke begripa hvad det innehålla månde – och dess innehåll, så enkelt och värdigt det än verkligen var affattadt, förundrade mig så, att jag en lång stund tviflade på att hafva fattat rätt, men sedan tänkte jag sålunda:

Eva – det har behagat Försynen att hädankalla din älsta Vän – ditt första stöd. Hans önskan var du ej skulle förblifva ogift.

”Mig kan du icke alltid behålla,” sade han ofta, när du påstod dig vilja endast tillhöra honom ”och du är ingen Gunnilla Weilingk. Tro mig – ”när en aktningsvärd man kommer och vill förena ”sitt öde med ditt, gift du dig – det ångrar du ”icke.” Det samma, med undantag af hvad som rör henne sjelf, säger Gunnilla Weilingk. Nu önskar en aktningsvärd man, en sådan din Far förmodligen menade, en förening med dig. Visserligen kunde denna Man lefva dig förutan – visserligen har han sagt, och hvad han en gång sagt är förmer än hundra gånger taladt, att han med Gunnilla Weilingk till maka, måhända blifvit alltför lycklig – visserligen – men var du icke dum. Att han, genom snille och karaktér en heder för sitt land, vet bättre än att sucka ihjäl sig för en liten Eva, är snarare ett skäl för än mot honom. Att han älskat och – och . . . . älskar Gunilla Weilingk – Nå väl, gör du det icke sjelf äfven, och skall just den som vet att rättvisa henne, icke kunna ock rättvisa dig? Hans fel är icke att du ej är en så förträfflig varelse som hon. (Jag blott anför mina tankar) honom bör det icke tillräknas. Säg du honom beskedligt ja. Din Far har sagt du ångrar det icke.

Tänkt och gjordt.

Onkeln var inkognito i Prostgården hos sin ungdomsvän Prosten. Det hade han ganska fint infört i brefvet. Jag satte mig och skref till honom några rader – med den mest darrande hand jag någonsin haft utom den gången jag bad dig skynda hit – bjöd honom komma nu samma eftermiddag, då jag skulle svara *min* Gunnillas (man förstår och att göra sig gällande hoppas jag) slägting och vän på det bref, hvarmed han hedrat mig. Det var ju icke något vördsamt Nej?

En timma efter min biljetts afsändande kom Anna in i Pappas sängkammare, der jag satt mig som alltid, när jag vill tänka förståndigheter, och sade att en främmande Herre vore i Salongen och bad få tala med mig. ”Bevara mig hvad Fröken blir blek” tillade den goda men dumma menniskan, likasom det vore ingenting att gå in i en Salong, dit en främmande Herre blifvit införd.

På äkta qvinnovis tagande längsta vägen och drickande i förbigående litet vatten i salen, begaf jag mig till salongen, der jag ändtligen inträdde med ganska fegt hjerta, men din Onkel bar sig så bra åt, att jag strax blef åter mig sjelf.

Herre Gud – med hvad för helt andra ögon än förut ser man icke på en menniska, sedan han friat och man är på vägen att icke gifva honom korgen! Du vet jag har alltid haft mycken respekt och litet räddhåga för din

Onkel – under vårt sednaste samvistande på Sjöröd undrade jag ofta, att en sådan man kunde vara, ej så enkel och anspråkslös, det måste ju just en sådan vara – men så – så nedlåtande (det ordet behålla vi oss emellan i anseende till dess något ödmjuka läte) så vänlig, så till och med rolig. – – – I min egen Salong måste jag riktigt akta och – och hålla af honom.

Hvarföre äro icke Herrar Karlar alltid som de borde vara? I längden skulle de, försäkrar jag, vinna derpå. Nu var denna Herren verkligen som han borde, också – dröjde icke länge efter några likgiltiga frågor och svar för syn skull, innan han kallade mig Eva och Du, och – hvad tycker du väl – när han efter en fem timmars kort visit återvände till Prestgården, hvarifrån han nog redan är vidare rest mot . . . . . . var vårt bröllopp utsatt till slutet af nästa månad, en resa strax derpå till dig beslutad, många andra små ting att förtiga!

Åtskilligt vexlades oss emellan, som kunnat kallas ohöfligt. Din Onkel fann för godt att åter hafva mödan muntligen upprepa, hvad han redan förut låtit mig i sitt bref skriftligen förstå att han icke vore som man säger – kär, och jag, jag lönade med lika mynt, men du kan aldrig tro hvad denna brist på kärlek i hast gjorde oss förtroliga med hvarandra!

Vi talade Om Adolf M. Icke mins jag huru orden föllo, hvarken Onkels eller mina, men jag slutade med att ganska tydligt antyda att om icke om varit, vi bägge möjligtvis icke suttit der vi sutto – (ganska hyggligt bredvid hvarandra i soffan, utom likvisst att din Onkel bemästrat sig en af mina händer, som han alldeles tycktes anse höra till sina, men när jag märkte detta hans misstag, var knappt mera värdt tänka – för mig notabene – på några rättelser – – –) och denna vigtiga nyhet syntes icke särdeles bekomma Herr Weilingk. Orsaken hvarföre jag så beställsamt anförde hvad jag gerna kunnat tiga med, var ganska vacker – nämligen åstundan att hjelpa honom att inför sig sjelf ursäkta sitt oförlåtliga fel att icke alltid, åtminstone sedan min födelse hafva vetat om mig. Medgif nu, att detta handlingssätt af en blifvande hustru, är ädelt och lofvar mycket för framtiden.

Men det är sent. Jag ville icke lägga mig, förrän jag underrättat dig om mitt ödes omkast, och bedt dig gifva din välsignelse åt den, som trots Tantskap och namnombyte är din

Eva.

Jag börjar verkligen tro, att oberoende för vårt slägte icke är någonting så präktigt, som man i allmänhet inbillar sig. Åtminstone sörjer jag icke öfver att snart skola förlora det, hvaraf jag ty värr varit i åtnjutande. Ofta är, försäkrar jag, icke mera muntrande att bero endast och allenast af sig sjelf än af andra, och att emottaga befallningar har också sina goda sidor. Det står ju alltid fritt att icke lyda sedan. – Aj – aj – kom ihåg jag ännu icke är gift.

Föröfrigt, säge man hvad man vill, är för oss alltid roligast att lysa med andras fjädrar. En stackars qvinna som råkat ut för ett stort eget värde, hvad kan hon annat än gömma sig sjelf, för att äfven kunna dölja det. Exempel – ja – det törs jag icke här anföra. Men förtjensten att höra någon utmärkt menniska till, behöfver icke ens den allrablygsammaste undandraga sig.

Vänta bara – Du skall få se hur ogeneradt Jag ärnar bära en ny slik värdighet, och det skall icke sägas, att Gustaf Wilhelm Nordenspets's dotter mera skäms att vara Carl Weilingks hustru än Gunnilla Weilingks vän.

Gör dig nu bara under snart tillstundande besök icke alltför ämabel emot din Onkel.

Jag tänker hafva ögonen med mig och ämnar öfverse med ingenting. Kunde du ej för tillfället skaffa dig ett fel. *Det* vore vänskapligt.

Just nu när jag vill lägga bort pennan, faller mig in att detta bref måhända icke kommer oväntadt.

Fy Gunla! Hur hade jag kunnat vänta mig detta af dig?!

Idésjuka ([1])

konstrikt bearbetadt *stycke* ([2])

med

50 (säger femtio) upplysande Noter ([3])

hvaraf

– som man ser –

3 (tre) redan höra till Titelbladet.

Innehåll:

I. Wendela rår icke för.

II. Tanten icke heller.

III. Onaturligheter.

IV. Med Wendela är så och så.

V. Tabula Votiva.

VI. Idéer.

VII. Idéer i fortsättning.

VIII. Tanten är att beklaga.

IX. Ytterligheter.

X. Sysselsättningar.

XI. Kätteri.

XII. Onödigt utseende.

XIII. Tanten pröfvas.

XIV. Tröst.

XI. Ännu något om Tanten.

I.

Hvad rådde Wendela Lilje för att hennes Fader föddes med entusiastisk själ, med lågande känslor, med romantisk sinnesart – att Modern hennes var idel kärlek? Hvad rådde hon väl derför, tror man sig verkligen med skäl kunna fråga?

II.

Men å annan sida hvad rådde väl Wendelas Tante ([4]) för, att hon icke rätt kunde lita på sin brorsdotter? Är det väl att förmoda att barn skola förneka sina Föräldrar? Och om de så göra, är då ej *det* redan misstänkt nog?

III.

Nej – nej – det stod icke allt så riktigt till med Wendela! – Eller för att börja ifrån begynnelsen, var det naturligt ([5]) kanske att skeppet, som från utländsk krigstjenst till Fäderneslandet hemförde Lieutnant Lilje precist skulle stranda utanför . . . . nska skären? Var det naturligt att fiskaren, som med äfventyr af sitt lif frälsade den unga Lieutnantens, precist skulle ha en dotter, och en så skön, så älskvärd som förut ingen fiskardotter, utom måhända någon förtrollad, varit, – så fin som den ädlaste Prinsessa? ([6]) Var det naturligt att Lieutnanten ej blott förälskade sig i denna unga flicka, utan äfven gifte sig med henne? Och för att icke nämna det föga naturliga deri att Lieutnantens lefde lyckliga med hvarandra, så tog månne deras lycka något naturligt slut? Mån det var naturligt att Lieutnanten med sin hustru på besök hos Svärföräldrarna, under en storm, som dock tillåtit åtskilliga nödskott att höras, gaf sig ut med Svärfadern i hans båt? Var det kanske naturligt att – sedan man förgäfves i tre dagar väntat på dem – deras liflösa kroppar precist skulle kastas upp på stranden framför Lieutnanskans fötter? Att hennes förstånd dervid gaf vika är väl icke onaturligt, men så var det väl strax åter inte naturligt att vår stackars Wendela, som omedelbart härpå såg dagljuset, lemnades i den vansinniga Moderns vård? ([7]) Naturligt var väl icke att Lieutnanskan opåtaldt fick ströfva kring sin arma moders boning – ned till stranden, just till stället der hon sett den syn, som förmörkade hennes själ – att hon der fick sitta dagarna igenom med barnet på sitt knä och blicken riktad utåt det oändliga hafvet? ([8]) Var det naturligt att hon en afton der fanns död, och barnet bredvid henne på stranden, lekande med Moderns nedfallna, yppiga flätor. Att af allt detta icke någonting var naturligt, måste man verkligen medgifva!

IV.

Men hvad rådde då Wendela för allt detta, torde man åter fråga? Vänta – vänta – Hon är väl icke så oskyldig heller – I den vagga hemska stormar skakat, underliga toner omsväfvat, låg hon icke redan tyst och stilla i den, med de stora dunkla ögonen, som redan då någo på allting och fästade sig vid intet, och ingen ([9]) hade hört från henne någon jämmer, någon klagan? Och Wendelas helsa sedan? Var denna helsa – vi hade så när sagt – så fast, så orubblig som klippan vid hafvet, dit Modern alltid förde henne, ([10]) var en sådan helsa, eller kunde den för Wendelas Tante ([11]) synas . . . . . naturlig? Någon sjukdom måste ju nödvändigt alla menniskor hafva, det visste den goda Frun. ([12]) I följd häraf – af Wendelas Föräldrars egenheter, af dem vid hennes egen födelse, i följd af just sjelfva helsan, måste Wendela nödvändigt ha – Idéer.

V.

Skarlakansfeber, messling, koppor, skroffler, Engelsk sjuka och . . . . . . bb, J alla bleka ([13]) uttärda gestalter, som kringsvärmen barndomens läger, O tillåten mig att här åt Eder uppresa ett litet altare! J kunnen plåga, J kunnen döda, – men J ären dock inga efterhängsna Furier, som aldrig lemnen Ert en gång

valda offer – J kunnen tröttna, välja Er ett nytt . . . . . Men den som väl fått Idésjukan, när kan den hoppas blifva henne qvitt? Ända till grafven får han nog släpa den olyckliga åkomman med sig! Olyckliga sjukdom, Olyckliga beklagansvärde Patient!

VI.

Sedan Tanten förklarat Wendela behäftad med denna sjuka, blef nödvändigt att framleta bevis derpå. Och de blefvo ty värr! icke svåra att skaffa! En Idé var det redan att Wendela, med så sköna Föräldrar som hennes, icke sjelf var skön, ([14]) en annan att hon talade litet, och då alltid med en röst, som påminde om Musik. ([15]) Och otaliga andra egenheter att förtiga, så – när kunde Wendela hvarken med lock eller pock förmås att ordentligt spatsera i hatt och flor? Hade bannor, förmaningar, lexor eller straff hjelpt något i den saken? ([16]) När eller för hvad kunde man också eljest säga att Wendela varit rädd? Kunde hon icke under vinterns långa skymningar sitta hela timmarna i fönstret och se ut på stjernor, skyar, måna, ja på sjelfvaste mörkret, och att hon då hade allahanda tankar för sig, bevistes det ej bäst af hennes påtänkta himlafärd? ([17]) Och hur gick det ej, när hon skulle börja att lära? ([18]) Då först kunde man riktigt se huru medfödd ([19]) hennes sjukdom var!

VII.

Vida flera Folianter, än man om Wendela vill fullskrifva sidor, skulle nu kunna upptagas med hennes stockdumhet i somliga fall, hennes alltför stora näbbighet i andra, men vare nog sagdt att ingen hyfsning bet på henne, och att hon förblef sig lik i allt, utom måhända deri, att hon för hvarje dag hade mindre att säga. I det hela taget voro väl hennes yttranden, hennes frågor . . . . . . såsom t. ex. den dumma frågan hon i sitt sjunde år gjorde om ögonen, ([20]) det enfaldiga yttrandet hon i sitt åttonde hade om solen, ([21]) hennes mer än besynnerliga fråga efter att i nionde året af sin lefnad för första gången hafva sett en graf, ([22]) hennes egenkära förklaring på sitt tionde, när man en gång trodde henne ljuga, ([23]) det högst fåniga spörsmålet om ord vid hennes elfte års ålder, ([24]) det i hennes tolfte impertinenta och på köpet obibliska uttrycket om Guds vrede, ([25]) förvetna tankar om Paradiset i det trettonde, ([26]) hennes tanklösa, fåkunniga, och efter allt besvär man gjort sig med henne, verkligen oförlåtliga fråga om Christendomen, då hon nästan var fjorton år gammal ([27]) . . . . . Hennes yttranden, hennes frågor voro väl i det hela taget af den sort som måste *snäsas af,* men förargligt var ändå med den tystnaden. Hvad kan tystnad icke dölja? Hvilka farliga satser, hvilka rent kätterska villomeningar kan ej den tyste ([28]) inom sig fostra? Lita, på en sådan är rent omöjligt.

VIII.

Arma Tante! Lycka var dock att hennes helsa, hennes hushåll, hennes flyttningar, hennes visiter, hennes hund samt alla öfriga vid lifvet fast sig sugande bekymmer något förmådde skingra henne – Lycka kanske också att Wendela, med all felaktig konstitution ändock hade några förtjenster. Annars hade hennes Tante verkligen varit allt för mycket att beklaga.

IX.

Olyckligt var likvisst åter att hvad hos Wendela kunde anses för förtjenst, af pur öfverdrift ånyo blef fel – så hvila åt intet håll någonsin var att påtänka. Wendelas Tante hade bland annat alltid bäfvat för den tid, då det kunde börja falla Wendela in att varda kär ([29]) – För att göra Wendela rättvisa, så tycktes ingen kärlighet blifva för henne att befara, men deremot snarare motsatsen, ty Wendela var och förblef af den allraoförlåtligaste liknöjdhet – För ett barn kunde den visserligen vara bra, men vid femton, sexton år, och då man emot all förmodan började se bra ut, borde sannerligen trästockaktigheten försvinna. Litet

behagsjuka – nå Herre Gud – litet behagsjuka, eller i brist deraf, lite Romaner, förgäfves hörde man den bekymrade Tanten anropa dessa Gudomligheter. ([30]) Wendela förblef envis och ofattlig som alltid, och hvad sysselsatte hon sig väl med i stället! ([31])

X.

Hvad angingo henne stjertfjädrar och ryggknotor och sidfenor, ([32]) och malströmmar och vändkretsar och sydpoler, och blomfoder och solförmörkelser och stenarter, och öknen och stjernhimmeln med sina långa tal man blir galen i hufvudet af? ([33]) Hvad skulle hon sticka näsan för i Jobs bok, i första seklet, ([34]) då hon var lycklig nog att sjelf lefva i nittonde? Passade sig för en flicka att sätta sig och spela Orgel i Kyrkan, såsom Tanten en afton ertappade Wendela vid, ([35]) och detta utan att vara hvarken musikalisk . . . . eller åtminstone ([36]) *religiös?*

XI.

Ack att äfven härutinnan skulle vara som det kunde med Wendela! Men utan att uppehålla sig dervid att hon mera tyckte om Apostlar och Martyrer, än Helgon och Biskopar – så hvad tänkte hon väl om döden, ([37]) om ett Lif efter detta, ([38]) om så många andra ting det nästan är hemskt att tänka på? Hvad tänkte hon väl??

För Tanten hade varit grufligt hemskt att tänka på hurudana fötter Wendelas Religion stod, om hon icke sjelf alla dagar gett sig tid att höra Wendelas Katekeslexor – men till och med sjelfva Katekesen ([39]) i all ära – hvilka botemedel hafra väl ännu uppfunnits för obotlig sjukdom?

XII.

Nästan synd kunde man påstå vara att Wendela, som alls intet nöje hade af att se bra ut, med hvar dag växte till sig, och vid sjutton års ålder gerna kunde kallas – ganska – icke precist vacker, ([40]) icke måhända precist behaglig, ([41]) men ganska . . . . . . ganska *frappant.* Icke dess mindre tycktes hon knappt ana att speglar funnos till i verlden, och hvem kan väl i så fall tänka på att göra lycka? Men – att göra lycka – hade i alla fall – bevars! – nog också varit någonting alltför naturligt! ([42])

XIII.

Wendelas Tante hörde verkligen icke till dem, af Ödet gynnade. – Sålunda var icke nog för henne att nervöst afficieras af åskväder! ([43]) Måste hon ej den Pingstaftonen, när så till sägandes ur klar himmel det i mannaminne allra-förskräckligaste oväder frambröt, till råga på egen ängslan äfvenledes nödgas inquiettera sig för Wendela? Denna hade som vanligt varit tidigare ute än solen, men återkom ej enligt vanligheten till Tantens kaffe på sängen ([44]). Riktigt hemskt var att tänka på hvart hon tagit vägen, helst åskan varit så stark, att hon säkert någonstädes slagit ner . . . . Och hade det ej slutligen gått som Tanten trodde? – – Hade ej Wendela ([45]) satt sig under den stora Olycks-Eken, ([46]) just för att åskan, som slog ned på trädet äfven skulle träffa henne, och på det ingenting skulle vara mera naturligt vid hennes död ([47]) än öfriga lefnad!

XIV.

Detta hade Tanten för allt besvär.

Men för oändligen väl var ändå med den der Katekesläsningen, äfven i fall, som man nästan kunde frestas

att tro, åskviggen straffat Wendela för all hennes kärlek för oväder, bara hufvuden ([48]) och soluppgångar, hennes tvifvel på Guds vrede och all annan olydighet ([49]).

XV.

Ett idésjukt barn lagar nog den goda Frun att hon slipper, i fall hon åt sig uppsöker något att i Wendelas ställe fostra upp – hvilket hon väl får göra, för att undgå märka huru morgonsmörgåsarna numera alltid äro illa rostade och kaffet merändels kallt, och folket i gräl, och näsduk samt snusdosa borta, och mopsen långa stunder gnällande vid dörren, och öfverallt i huset likasom någonting i olag ([50]).

Medan Wendela lefde hade Tanten ej så noga gifvit akt på alla dessa obehagligheter.

På den tiden hade Tanten nämligen ej stor tid att tänka på sig sjelf.

Noter.

([1]) Som det säges Lung*sot,* men Lefver*sjuka,* har man tvekat om rätta benämnandet af den sjukdom, hvarom här handlas, men stadnat vid *sjuka* för det tvätydiga i den andra ändelsen, som kunde gifva anledning till en orättvis förmodan, att Idéer ej blott äro en sjukdom, utan äfven svärta ifrån sig.

____

([2]) Låter mindre pretentiöst än *rikt* bearbetadt *konststycke*.

____

([3]) Upplysningarna förläggas i Noter för att undvika i berättelsen gripande parenteser och bimeningar, i och genom hvilka de många, som icke läsa Noter, kunde löpa fara att träffa på sådana i sjelfvaste Texten.

____

([4]) Egentligen halffaster.

____

([5]) Naturligt; vill ibland säga – enligt naturens lagar; annars ock oftast – enligt brukets, alldaglighetens, kälkborgerlighetens.

____

([6]) Att fiskarens dotter vore lika god, och måhända mycket bättre Prinsessa än trots mången annan, efter hennes Far medelst möglade bref och friska traditioner, kunde bestyrka sitt nedstigande i rak linie från en af forntidens namnkunnigaste sjökonungar – en sådan förklaring – icke vore stort naturlig heller.

____

([7]) Och detta, ehuru Naturen sjelf förtorkat lifvets källor i hennes bröst.

____

([8]) I . . . . kans skären berättar ännu mången hustru under tårar åtskilligt om den arma unga qvinnan. En större sten invid stranden, der hon fanns död, bär ännu hennes namn och stället anses heligt – Redan under

hennes lifstid hade man ej mera gått dit – och ännu är det ibland som om man såg henne sitta der med barnet – Lieutnanskan sjöng ofta. En dag kom en ung fiskare af oförakt ganska nära intill henne, Med sina egna ögon såg han då huru hon sträckte ut handen mot hafvet liksom för att visa barnet någonting – och då han af fasa och medömkan ej genast kunde gå sin väg, hörde han med sina egna öron huru Lieutnanskan började halft sjunga halft tala följande ord, som aldrig sedan kunnat gå ur hans minne:

Vak upp mitt barn! din Far kommer. Ser du der borta glittrar på böljan hans blanka svärd. Han kommer, han kommer – hit bär hans väg öfver storm, öfver vågor. Vak upp mitt barn din Far kommer.

Öfver storm, öfver vågor hans väg bär hit, och svärdet glittrar och duken viftar – han ser dig – han ser mig. Till oss han kommer – men leda han måste den gode Gamle, som frälst hans lif; det går smått, det går smått – Vak upp mitt barn din Far kommer.

Huruvida Lieutnantskan den gången sjöng mera, visste den unga karlen icke att säga, ty af fruktan att få se Lieutnanten komma hade han flytt undan, men så vidt han af en flygtig blick utåt hafvet kunnat inhämta, syntes der ingenting annat än solstrålar, som lekte med Ägirs, de hvitklädda, döttrar . . . . .

([9]) Knappast hennes Mormoder, som vårdat hennes spädaste barndom.

([10]) ”Man kunde se att Guds friska, välsignade vind fritt fick blåsa på barnet” sades i . . . . nska skären om Wendela – men ack! . . hon hade blott stadnat der tills hon fyllt tre år.

([11]) Uti inbillade krämpor och högst verkligen illasmakande Medikamenter lefvande . . . . .

([12]) Naturligtvis Wendelas Tante, som var Änka efter en Öfverst-Lieutnant.

([13]) Nytt och djerft försök i det slags . . . . logi, som – man hoppas – utan färgblandning bestämmer utslagsfebrarnas symptomer.

([14]) En den allraoförlåtligaste Idé en qvinna någonsin kan hafva.

([15]) Och Musik är ju, näst eller jemte Poesi det be tänkligaste i verlden.

([16]) Tillfrågad om skäl till sitt hat för fruntimmernas oskyldiga samt nyttiga hufvudbonader, svarade ungen helt simpelt som om ingenting alls vore å färde: *Wendela vill se det runda blåa öfver henne*.

([17]) Wendela, som vete Herran af hvem – fått höra att Gud, som gjort eld och storm och solsken, bodde uppe i himlen, begärde en dag att få gå till det höga tornet, (ett kyrktorn som syntes från förmaksfönstret) der himmelen tog vid – *Der* vore väl sedan någon trappa att komma upp på . . . . .

———

([18]) I anledning af de der afvita Idéerna om trappsteg från kyrktorn till Himmelen, fann Öfverst-Lieutnanskan oundgängligt att Wendela skulle läsa Geografi.

———

([19]) *Ärftligen medfödd* sade Tanten.

———

([20]) ”Hvarföre man både såg och gret med ögonen?”

———

([21]) ”Solen hade ett godt minne, som aldrig någon morgon glömde att stiga upp.”

———

([22]) ”Hvarföre bygger man då hus? Man kunde ju sofva om natten, när det regnar, i en graf. Om dagarna kunde man emellanåt vara i kyrkan och – för öfrigt ute.”

———

([23]) ”Wendela *kan* inte ljuga – hon har sett stjernorna.”

———

([24]) ”Kunde man inte tala utan ord?”

———

([25]) ”Gud kan ej bli ond – *då* hade han inte kunnat skapa stjernorna” – ”Hvarföre inte det” föll det Tanten in att fråga. ”För *då* vore de ej så vackra” blef nu Wendelas svar, hvilket ådrog henne en örfil.

———

([26]) ”Böcker kunna väl vara bra, men om Adam och Eva stadnat i Paradiset, hade visst ingen bok varit.” Af denna förklaring syntes dock, att förläsenheten ej skulle blifva en af stadierna i Wendelas sjukdom.

———

([27]) Wendela läste – som man tror – i första delen af Annales de la Vertu, om några Christna på Japan, som lidit matyrdöden. Ämnet tycktes öfverhöfvan interessera henne, men att hon läst utan tanka märktes bäst, när hon på en gång frågade: ”Men hvad var det de dogo för?” – ”Gubevars hur du frågar – för Christendomen” sporde åter Wendela. En *så* dum fråga var då allsinte att besvara.

———

([28]) Helst en tystlåten qvinna . . . . .

____

([29]) Wendelas Far hade ju af lutter kärlek gift sig med en fiskardotter – Hvem kunde ansvara för, att det ej fölle hans dotter in att förälska sig i en fiskare, bonddräng eller annan fattig karl?

____

([30]) Föga fattades, att ju hon i sin förtviflan skrikit på litet Musik, litet Poesi –

____

([31]) . . . . För med behagsjuka samt Romaner . . . .

____

([32]) För dessa skulle hon dock töras kunna haft ett ärftligen medfödt Interesse.

____

([33]) ”Hvad har allt detta att göra i en salong” frågade Öfverst-Lieutnanskan ofta – Sedan hon sent omsider märkt att svar städse uteblifvit på den frågan, fordrade hon en dag ett – kategoriskt. Wendela visste ej att nämna annat än stök och dam. ”Nå då har det ju der ingenting att göra” yrkade Tanten. Förargligt var att Wendela med sin vanliga isköld medgaf delta – men väl blott af falskhet.

____

([34]) Efter Christi födelse.

____

([35]) Himlen vet hvarifrån Wendela den Lördagen fått den rörligheten i fingrarna de tonerna i halsen. Tanten mindes nog, hur just sjelfva Orgelnisten, som skulle lära Wendela att spela klavèr, bitterligen klagat öfver henne, så lektionerna slutligen upphörde –Himlen vete också hvad det var för en Choral Wendela trakterade, när Tanten smög sig in. Hon för sin del hade visst aldrig hört den förr.

____

([36]) När man ej var något annat . . . .

____

([37]) Wendela glömde sig så långt att hon en gång kallade Prostens *död,* den nämligen han om Söndagarna predikade öfver, för en grinande dödskalle, som missunsamt undanhöll Lifvet från menniskan. Den gången hoppade hon rent ut öfver alla skacklar, till och med ur sin annars orubbliga flegmatiskhet, och hvad behöfde hon bli ond, för att den stackars dumma Håkan – af fruktan för Prostens död – gått och dränkt sig?

____

([38]) Med *Lefva* förstodes väl egentligen det sätt, hvarpå Öfverst-Lieutnantskans salige Man förspillt sina dagar – och det Lifvet kunde näppeligen fortsättas i himmelriket, men Wendela, änskönt bara en ung och eljest anständig flicka, lät inte sig bekomma – skämdes ej ens för att en Söndagsafton säga det blott *Ett Lif*

fanns. Lyckligtvis fortsatte Öfverst-Lieutnanskan ej det anstötliga samtalet. Hade hon anställt en af sina vanliga *kors* (och tvers) *Examineringar,* så skulle hon fått höra värre, ty Wendela, som hur tyst hon än var, hade det felet att vid tillfrågan alltid tala rent ut, hade troligen ingått i närmare detaljer om det Lif hon menade – I det slogo inga timmar, mötte intet tvång, kändes köld och dimma ej . . . Allt var der fröjdfullt, allvarligt, vårlikt. Utom detta *ynka* Lif vore allt blott sömn, blott dvala . . . Öfverst-Lieutnantskan hade i sanning fått höra vackra saker! . . . .

([39]) Det enda för Wendelas sjukdom passande Andliga medikamentet.

([40]) Dertill hade hon för mörkt skinn, troligast af solbränna.

([41]) Dertill hade hon för litet färg och så syntes hennes sjukdom allt för tydligt på ögonen . . .

([42]) Wendela undrade en gång om menniskornas Lycka ej torde vara just det Lif hon trodde på 7. Men se – den var en pjunkig dvala, en orolig dröm.

([43]) Hvilket på Svenska betyder att vara dåraktigt rädd för . . . .

([44]) Detta hade förvandlats till droppar, då Wendelas frånvaro först egentligen märktes, sedan åskknallarna ej mer voro så starka.

([45]) Som – om någon – bordt för sitt jemna sysslande med sådana saker, vetat det farliga häraf . . . .

([46]) Wendelas Fader hade som barn ristat sitt namn i den Eken och det syntes ännu.

([47]) Eller ens efter den. Ty tvertemot bruket hade Wendela bättre färg som död, än hon någonsin haft i lifvet. Man måste nästan säga, att hon låg skön i sin kista och besynnerligt var att alla de många, som för att se liket, strömmade till Öfverst-Lieutnantskans boning, liksom med en mun gjorde utrop af förvåning öfver hur frisk den unga Fröken nu såg ut.

([48]) Hade hon haft sin sidenhatt med sig och på sig, lefde hon visst än.

([49]) Straffet torde måhända också varit en välgerning – ty af några papper i Wendelas byrålåda kunde nästan förutspås att Wendelas sjukdom slutligen slagit ut i Noter och Rim – och från dem öfver till Moderns olyckliga krankhet behöfde väl knappast ett tuppfjät tagas.

([50]) *Fröken saknas,* påstår man utomkring i bygden.

Rättelser:

Sid. 17 raden 15 allt uppifrån står *tre* – bör vara *tu*.
– 24 – 15 *svårighet* – bör vara *med svårighet*.
– 30 – 23 *ödt* – *öde*.
– 45 – 24 – *trode* – *torde*.
– 62 – 15 – *dicemment* – *décemment*.
– 74 – 7 – *vän* – *våna*.
– 75 – 1 – *kroppen* – *knoppen*.

samma sid. rad. 7 – *svart kläder* – *svarta kläder*.

Sid. 88 – 5 – *vara* – *var*.
– 102 – 21 – *orken* – *orsaken*.
– 119 – 13 – *henne* – *hon*.
– 120 – 10 – *i hjerta* – *i* bör vara borta.
– 126 – 8 – *luststek* – *luftstrek*.
– 127 – 12 – *promonera* – *promenera*.
– 134 sista raden – *sin* – *sig*.
– 142 – 5 – *fråga* – *frågade*.
– 143 – 6 – *seder* – *se der*.

samma sid. rad. 23 – *ändå* – *ända*.

– 187 – 3 – ett *och* förmycket.

Sedermera i *Brefsamling*.

Sid. 6 raden 23 står *afruptande* bör vara *afprutande*.
– 12 sista raden står *1838* bör vara *1833*.
– 80 – 14 – *hästskobordat* – *hästskobordet*.
– 86 – 24 – *någoting* – *någonting*.
– 91 – 17 – *otydtigt* – *otydligt*.
– 125 – 19 – *svade* – *svarade*.

Noter

1)

I hastigheten tar Eva Iliaden för hela Homerus. Detta och dylika misstag få icke tillräknas henne för noga.

2)

Gunnillas svar på Evas långa bref af den 28 Febr. införes ej här, ty dels gömmer Eva det som en skatt, och dels skulle ej ha lönat mödan att det göra, ty säkerligen hade ingen velat tro den oqvinliga, onaturliga Gunnilla om att kunna skrifva så hjertligt, så varmt, som detta bref verkligen är skrifvet. – Eva inhämtade ibland annat deraf, att Gunnilla icke allenast ”*trott*” utan länge ”*vetat.*”

Men att Gunnilla icke dess mindre *tegat* eller rättare, för att bruka Evas egna ord, ”*aldrig frågat,*” emedan hon ansåg ingen fara vara med den qvinna, hos hvilken en vaknande – – – – – lifligare *ömhetskänsla* 3 egentligast förrådde sig genom oskrymtadt interesse och innerlig tillgifvenhet för en lycklig medtäflarinna – emedan hon ansåg bäst att lemna en sådan qvinna åt sig sjelf – derom stod intet att läsa i den icke så korta skrifvelsen.

3)

Kärlek är ju ett så missbrukadt ord – hörde vi nyss.

4)

Och Charlotte hade nog rätt. Omöjligt torde hon ha kunnat länge uthärda en själsspänning, hvars första synbara anledning är att finna i hennes ofvaninförda bref till Eva, och hvarunder hon allt mer och mer spann in sig i tankar, de der åt ingen annan än *Evelin* kunde förtros. Dessa förtroenden voro ibland icke helt och hållet *prosaiska,* såsom t. ex. efterföljande lilla stycke Charlotte en gång sjöng för Evelin:

”I dyster natt jag sväfvade, en Ängel blid sig visade. Han såg ej mig.

I ljuset född han såg så skär, så ren och mild, så härlig ut. Han såg ej mig.

Men henne såg han genast ju, ty hon var skär och ren och fri. Han såg ej mig.

Och född var hon och han i ljus. Af dyster natt ej visste de. Han såg ej mig.

Men dem såg jag och ser ännu, och dyster natt är dystrare. Han såg ej mig.”

5)

Den dagen hade Gunnillas Onkel, ännu icke fullt återställd efter en svår sjukdom – varit ovanligt nedstämd, och Gunnilla bedt Eva försöka muntra honom. Det lyckades henne fullkomligt. En stund före supéen frågade den nu riktigt upprymde Onkeln, huru då stode till med Evas eget hufvud och hjerta, – efter hon så mycket sysslat med andras. Eva hade nämligen haft framme sin älsklingssats om qvinnans jemngodhet med mannen. ”Åh” svarade hon ”hos mig fins litet af hvarje hopvispadt, men det har skurit sig –” När det sedan inbars en skål rykande ölost som befanns skuren och Gunnilla ville skicka efter annan, bad Onkeln deremot att få af denna, hvilken enligt hvad han nyligen hade hört, – måste smaka bättre än den lyckade.

6)

Fjerde Sången, stanserna 148, 149-150, 151 –

7)

Och hvilket hon slutligen fann rätt på uti Johannes’s Evangelium.